

99 STROKOVNJAKOV – BIVŠIH DIJAKOV I. GIMNAZIJE V CELJU

JELEN JANJA, 3.H
MIRNIK URŠKA, 3.H
OPRČKAL METKA, 3.H

I. GIMNAZIJA V CELJU
KAJUHOVA 2
3000 CELJE

mag. ANTON ŠEPETA VC

CELJE 2005

1. KAZALO

1. KAZALO	2
2. ZAHVALA	4
3. POVZETEK	5
4. UVOD	6
5. PREGLED STROKOVNJAKOV	7
BRENČIČ LOJZE	7
BREZOVNIK VLADIMIR	7
CAJHEN RAFAEL	8
CVIRN JANEZ	9
ČREMOŠNIK GREGOR	10
DIEHL BRANKO	10
DOKLER ANTON	11
ERHATIČ STANKO	11
EXEL - ŠKERLAK SILVA	12
FAZARINC ZVONKO	13
FEKONJA ANDREJ	14
FERK FRANC	15
FON IVAN	16
FOREGGER RICHARD	16
GABROVŠEK MARIN	17
GERŠAK IVAN	18
GOLOB NATAŠA	19
GORIČAR JOŽE	20
GRADIŠNIK FEDOR	21
GRASELLI JOSIP	22
GRDINA IGOR	23
HARTMAN BRUNO	24
INKRET ANDREJ	24
IPAVEC ALOJZ	25
IPAVEC BENJAMIN	26
IPAVEC GUSTAV	27
IPAVEC JOSIP	28
JEZERNIK MIŠO	29
KASPRET ANTON	29
KLEMENČIČ SIMONA	30
KMECL MATJAŽ	31
KOCEN BLAŽ	33
KOLŠEK VERA	34
KONŠEK VALENTIN	35
KOSIRNIK IVAN	36
KOŠAN JANKO	37
KOVAČ JANEZ	37
KURET NIKO	38
LIPOLD MARKO VINCENC	39
LIŠKA JANKO	40
LJUBŠA MATIJA	41
MATEK BLAŽ	42
MATKO DRAGO	43
MELAVC DANE	44
MLINAR IVAN	45
MOHORIČ FRAN	46
MUSEK JANEK	47
OBLAK VATROSLAV	49
OROŽEN FRAN	50
OROŽEN IGNACIJ	51
OROŽEN JANKO	52

OSOLE MARJAN	53
PAJEK JOŽEF	54
PETKOVŠEK VIKTOR	55
PLETERŠNIK MAKS.....	56
PODPEČAN ALOJZ	58
PRAUNSEIS ALOJZIJ.....	59
RAIŠP IVO	59
REBIČ ELIJA	60
SAMEC MAKS.....	60
SCHOBER ARNOLD	61
SCHWAB ANTON	62
STANONIK JANEZ	63
SELAK FRANJO.....	64
SELIŠKAR ALBIN	65
SERNEC JANKO.....	66
SINKOVIČ DAVORIN	67
SLANC KAREL.....	68
SOVINC IVAN	69
SOVRE ANTON	70
SKRBINŠEK JOŽEF	71
STARE FRANCE	72
STEPIŠNIK JAKOB MAXIMILJAN	72
STRMŠEK PAVEL	73
STRSOGLAVEC ĐURĐA.....	74
ŠANC FRANC	75
ŠMID KONRAD	76
ŠORN JOSIP.....	77
ŠTERN VILKO	78
ŠUBIC SIMON	79
TASIČ JURIJ	80
TERŽAN JOSIP	81
TOMINŠEK JOSIP.....	81
TRATNIK VALENTIN	82
URATNIK FILIP	82
VERSTOVŠEK KAREL.....	83
VIDIC FRAN.....	84
VIZOVIŠEK IVAN	85
VOH JERNEJ	85
VOŠNJAK BOGUMIL	86
VOLOVŠEK VLADIMIR.....	87
WOLF ANTON	88
ZDOLŠEK JOSIP.....	89
ZIDANŠEK ALEKSANDER.....	90
ZIDANŠEK JOSIP	91
ZIDAR MILOVAN	92
ZUPAN ANTON	93
ŽAGAR MARJAN.....	94
ŽUPNEK FRANC.....	95
6. OPOMBA.....	96
7. ZAKLJUČEK.....	97
8. VIRI IN LITERATURA.....	99

2. ZAHVALA

Zahvaljujemo se vsem, ki so na kakršenkoli način pomagali in s tem omogočili nastanek te raziskovalne naloge.

Še posebej se zahvaljujemo uslužbencem Zgodovinskega arhiva Celje, ki so nam prijazno omogočili dostop do arhivskega gradiva, ki nam je bilo pri raziskovanju v veliko pomoč.

Ne smemo pozabiti tudi na uslužbence Osrednje knjižnice Celje, na študijskem in domoznanskem oddelku, ki so nam z veseljem pomagali.

Naša zahvala gre tudi I. gimnaziji v Celju, ki je razumela, da je za raziskovalno delo potrebno veliko časa.

Nenazadnje pa te raziskovalne naloge ne bi bilo brez našega razrednika in mentorja, magistra Antona Šepetavca, ki je s svojim znanjem pripomogel k pridobitvi informacij, ki smo jih potrebovale in nam ves čas stal ob strani.

3. POVZETEK

Ob branju različnih člankov in učbenikov smo nekajkrat naključno naleteli na avtorje, ki so v preteklosti obiskovali I. gimnazijo v Celju. Dejstvo, da kakšen priznan strokovnjak izvira iz Celja, je v nas vzbudilo raziskovalno žilico. »Pika na i« je bila še bližajoča se 200-letnica naše gimnazije. Zavedale smo se, da nas bo naša raziskovalna naloga stala veliko prostega časa. To nas ni odvrnilo od raziskovanja, nasprotno, radovednost, kaj vse so dosegli dijaki in kakšno življenje so živeli, nas je premamila in nas motivirala ob kupu knjig, ki so nas čakale.

Osnovni cilj naloge je bil poiskati dijake, ki so skozi leta obiskovali I. gimnazijo v Celju, nato pa so se v svojem nadaljnjem življenju prelevili v uspešne in priznane strokovnjake. Zanimalo nas je njihovo življenje in uspehi, ki so jih na svojem področju dosegli.

Naše raziskovanje je temeljilo na prebiranju enciklopedij, leksikonov, internetnih člankov in časopisov. Nismo pa se izognile tudi pregledu vseh arhivskih listin, ki so povezane z našo gimnazijo vse od njene ustanovitve.

Zaključki so nas presenetili, saj si sprva nismo predstavljale, da je tako veliko dijakov, ki so obiskovali celjsko gimnazijo, uspelo na različnih področjih. S to raziskovalno nalogo smo obudile samo peščico vseh, saj bi v nasprotnem primeru naša raziskovalna naloga postala pravi leksikon v malem.

4. UVOD

Našo raziskovalno nalogo smo povezale z bližajočo se 200-letnico I. gimnazije v Celju. Tema posega v zgodovino celjske gimnazije in jo zanimajo predvsem njeni uspešni dijaki. V naš spekter bomo zajele 99 strokovnjakov – dijakov naše gimnazije, ki so obiskovali našo šolo. Osredotočile se bomo predvsem na tiste posameznike, katerih podatki so lažje dostopni.

Glede na to, da je bila naša šola dolgo časa ena izmed redkih gimnazij na Slovenskem in nasploh edina v širši celjski okolici, predvidevamo, da je večina uspešnih znanstvenikov s širšega celjskega območja izhajalo ravno iz naše gimnazije. V skoraj 200-letnem obdobju je bilo takšnih dijakov zagotovo zelo veliko.

Poudariti je potrebno, da pri naši raziskovalni nalogi ne bo šlo za iskanje povezanosti med pojavi, ampak bolj za iskanje podatkov in informacij iz življenja večinoma že pokojnih ljudi. Zato je postavitve hipoteze pri raziskovalni nalogi takšnega značaja zelo težavno. Hipoteza temelji na predvidevanju, da je na našo šolo hodilo veliko dijakov, ki so se kasneje v svojem življenju razvili v uspešne in priznane znanstvenike.

Ko smo razmišljale o metodah raziskovanja, smo ugotovile, da nam bo v prvo pomoč Slovenski biografski leksikon v kombinaciji z Enciklopedijo Slovenije. Ker pa vsi članki v leksikonih in enciklopedijah ne zajemajo dovolj natančnih podatkov o posameznikovem šolanju, bomo naše raziskovanje v Osrednji knjižnici Celje nadaljevale v Zgodovinskem arhivu Celje.

V Osrednji knjižnici Celje bomo dobili že omenjene širše, osnovne podatke, v katere se bomo nato le še poglobile. Prednost uporabe že zbranih podatkov je zagotovo v tem, da so le-ti že na voljo, vprašanje pa je, kako so zbrani in kaj od tega bomo lahko pri raziskovanju uporabili. Prednost omenjene metode je tudi v objektivnosti in resničnosti zbranih podatkov.

V arhivu se bomo lahko na lastne oči prepričale o izobraževanju in prisotnosti dijakov na naši šoli, saj nam bodo na voljo vpisne knjige, redovalnice in dnevniki.

Slabost arhivskega raziskovanja je zagotovo v veliki količini arhivskega materiala, katerega pregledovanje nam bo vzelo veliko časa, vendar se na to ne smemo in ne moremo ozirati, saj nas bolj kot poraba časa zanima rezultat našega raziskovalnega dela. Razen tega pa je za resnično poglobljeno raziskovanje uporaba primarnih virov nujna.

Ob vsem tem pa nam bodo verjetno v veliko pomoč internetne strani slovenskih fakultet, kjer so nekateri bili, drugi pa so še zaposleni kot profesorji.

Naš namen je vse zbrane podatke urediti in zapisati, poleg tega pa, če je to možno, navesti še dodatno literaturo, ki bo v pomoč bralcem in nadaljnjim raziskovalcem.

5. PREGLED STROKOVNJAKOV

Brenčič Lojze

*23. 7. 1894, Celje, †12. 8. 1981, Ljubljana
zdravnik, stomatolog

Po gimnaziji v Celju je študiral splošno medicino v Gradcu in Pragi, kjer je leta 1921 tudi promoviral. Za stomatologijo se je specializiral na Dunaju, zasebno prakso pa je začel opravljati pred 2. svetovno vojno v Ljubljani. V letih 1951–65 je bil predstojnik Katedre za ustne bolezni in parodontopatije, kot izredni profesor pa je poučeval na Medicinski fakulteti v Ljubljani.

Njegov najbolj pomemben prispevek je članek o vplivu prikritega vnetja možganov na razvoj paradentoze. Napisal je 31 strokovnih sestavkov, med drugim tudi več poročil in recenzij. V letih 1945–51 je bil urednik Zobozdravstvenega vestnika, napisal pa je tudi učbenik *Marginalne parodontopatije in paradentoze*.

LIT.: *Enciklopedija Slovenije*, 1. zvezek (Ljubljana: MK, 1987), str. 366

Brezovnik Vladimir

*7. 7. 1888, Vojnik, †7. 3. 1954, Ljubljana
zdravnik, kirurg

Gimnazijo je obiskoval v Celju, nato pa je leta 1914 na Dunaju doktoriral iz medicine. V letih 1920–25 je bil asistent na kirurški kliniki v Pragi, nato pa je napredoval v znanstvenega sodelavca na Zavodu za splošno eksperimentalno patologijo v Pragi. Strokovno se je izpopolnjeval in specializiral v Parizu, nato pa je odšel v Beograd, kjer je bil do leta 1930 svetnik šolske poliklinike. Tri leta kasneje je postal predstojnik kirurškega oddelka Splošne bolnišnice v Murski Soboti, nato pa predstojnik 2. kirurškega oddelka v Mariboru. Med 2. svetovno vojno je bil operater v Šlajmerjevem domu v Ljubljani.

Zanimal ga je vpliv žleze ščitnice na osnovno presnovo in nastanek in razvoj prostih telesc v sklepih. O svojih znanstvenih izsledkih in poklicnih izkušnjah je objavil vrsto del in člankov; med drugim je svoja dela objavljaj tudi v reviji *Priroda, človek in zdravje*.

LIT.: *Enciklopedija Slovenije*, 1. zvezek (Ljubljana: MK, 1987), str. 370

Cajhen Rafael
*30. 3. 1933, Ljubljana
strokovnjak za elektrotehniko

Po gimnaziji v Celju je leta 1957 diplomiral na Fakulteti za elektrotehniko v Ljubljani in leta 1971 tam tudi doktoriral. Izpopolnjeval se je v Zvezni republiki Nemčiji, ZDA in v Veliki Britaniji. Leta 1958 je postal asistent, nato leta 1971 izredni in leta 1977 redni profesor na Fakulteti za elektrotehniko v Ljubljani. Sedaj je upokojen.

Kot strokovnjak za teorijo in tehnologijo regulacij, energetske elektronike in elektronska krmila v močnostni elektroniki sodeluje s tujimi in domačimi inštituti in delovnimi organizacijami. Je iznajditelj univerzalnega tranzistorskega regulatorja UTR-1 in UTR-2, tranzistorskih krmilnih naprav za šestfazne usmernike TIN-1 in TIN -3, tiristorskega sistema za vzbujanje sinhronskih generatorjev tovarne Rade Končar in drugih naprav. Pomembno je njegovo pedagoško delo. Napisal je več kot 100 strokovnih in znanstvenih del, od tega 13 knjig (*Pomnilniško programirljivi krmilni sistemi I, II*) in učbenikov (*Osnove regulacijske tehnike*, Ljubljana 1967).

LIT.: *Enciklopedija Slovenije*, 1.zvezek (Ljubljana: MK 1987), str. 409
<http://www.fe.uni-lj.si/facilities/publishing/vez-sig-S.html>
<http://www.fe.uni-lj.si/staff/staff-retired-S.html>

Cvirn Janez
*22. 4. 1960, Celje
zgodovinar

Po končani osnovni šoli se je vpisal na gimnazijo v Celju in jo leta 1978 tudi končal. Na Filozofski fakulteti v Ljubljani se je vpisal na študij zgodovine in sociologije. Študij je dokončal leta 1983 in se zaposlil v Zgodovinskem arhivu Celje kot arhivist. V študijskem letu 1984/85 je na Filozofski fakulteti (oddelek za zgodovino) vpisal podiplomski študij iz novejšje zgodovine, novembra istega leta pa je opravil strokovni izpit iz arhivistike in postal vodja referata za gospodarske fonde v Zgodovinskem arhivu Celje. Leta 1985 se je zaposlil kot kustos-pedagog v Pokrajinskem muzeju Celje, ob pedagoškem delu v muzeju pa se je začel načrtno ukvarjati z zgodovino Nemcev na Spodnjem Štajerskem.

Novembra leta 1986 je končal podiplomski študij z zagovorom magistrske naloge *Politična orientacija celjskega nemštva 1861–1907*. Leta 1991 je na istem oddelku uspešno zagovarjal doktorsko disertacijo z naslovom *Nemci v Celju (1861–1914)*. Po izvolitvi v naziv docenta se je leta 1991 zaposlil kot docent za zgodovino Slovencev (1768–1918) na Oddelku za zgodovino Filozofske fakultete v Ljubljani, kjer je zaposlen še danes. Na začetku leta 1997 je bil izvoljen v naziv izrednega profesorja za slovensko zgodovino 19. stoletja. V letih 1997–99 je opravljal funkcijo predstojnika Oddelka za zgodovino.

Bil je urednik Celjskega zbornika (1990–92), najstarejšega lokalnega zbornika na Slovenskem, eden izmed pobudnikov, prvi in tudi sedanjí urednik revije *Zgodovina za vse* ter tri leta urednik *Kronike*, časopisa za slovensko krajevno zgodovino. V letih 1996–98 je bil predsednik Zgodovinskega društva Celje. Še vedno je član uredniškega odbora Časopisa za zgodovino in narodopisje in *Kronike*.

Glavna dela: *Boj za Celje*, *Kri v luft!*, *Čreve na plot!*, *Oris družabnega življenja v Celju na prelomu stoletja*, *Trdnjavski trikotnik*, *Politična orientacija Nemcev na Spodnjem Štajerskem (1861–1914)*, *Biser na Savinji*, *Celje na starih razglednicah*.

LIT.: <http://www.ff.uni-lj.si/Zgodovin/sodelavcx2003.html#jcvirn>
www.ff.uni-lj.si/Zgodovin/sodelavcx2002.html (slika)

Čremošnik Gregor
*24. 2. 1890, Ločica pri Polzeli, †12. 11. 1958, Ljubljana
zgodovinar

Gimnazijo je obiskoval v Celju in Mariboru, nato pa je odšel študirat slavistiko in zgodovino v Gradec. Leta 1915 je doktoriral iz slavistike in se nato kot suplent zaposlil na tržaški gimnaziji. Dve leti kasneje je odšel v Bosno, kjer je služboval v Zemaljskom muzeju v Sarajevu. Istega leta je postal tudi profesor obče zgodovine srednjega veka in pomožnih zgodovinskih ved na Filozofski fakulteti v Skopju. 1941 je bil pregnan v Srbijo, kjer ga je vlada tudi upokojila, vendar pa je kasneje postal profesor za zgodovino na Filozofski fakulteti v Ljubljani.

Med službovanjem v Bosni je začel s proučevanjem arhivskega gradiva, zlasti v dubrovniškem arhivu. Objavil je številne razprave iz srednjeveške zgodovine jugoslovanskih narodov in objavil več kot 2000 dokumentov iz dubrovniškega arhiva. Postal je priznan strokovnjak za zgodovinske pomožne vede, napisal pa je tudi več razprav iz paleografije, diplomatike, sfragistike in numizmatike. Čremošnik je bil prvi slovenski zgodovinar, ki je poglobljeno raziskal srednjeveško zgodovino Srbije, Bosne in Dubrovnika.

LIT.: J. Cvirn, A. Šepetavc, *180 let celjske gimnazije* (Celje: Srednja družboslovna šola Celje, 1989), str. 15

<http://sigov3.sigov.si/cgi-bin/htqlcgi/arhiv/dodatno.htm?id=3418>

<http://www.ff.uni-lj.si/Zgodovin/zgodovina.html>

Diehl Branko
*27. 7. 1905, Celje, †1948, neznano kje
kemik

Kemijo je študiral na Dunaju in v Ljubljani, kjer je leta 1931 tudi diplomiral. Julija 1931 je postal član Komunistične partije Jugoslavije, nato pa je napredoval v sekretarja mestnega komiteja komunistične partije Celje. Novembra 1933 so ga aretirali in obsodili na 3 leta zapora. Od 1941 do konca vojne je bil v taborišču Dachau. Leta 1945 je postal delegat ministrstva industrije in rudarstva pri rudniku v Mežici, nato pa član kontrolne komisije Ljudske republike Slovenije kot inšpektor za gospodarstvo in član ekonomske komisije. Septembra 1947 so ga ponovno aretirali in ga nato na zloglasnem dachauskem procesu aprila 1948 obsodili na smrt. Leta 1976 so ga rehabilitirali.

LIT.: *Enciklopedija Slovenije*, 2. zvezek (Ljubljana: MK, 1988), str. 258

Dokler Anton
11. 6. 1871, Višnja vas, †22. 10. 1945, Ljubljana
klasični filolog, šolnik

Obiskoval je gimnazijo v Celju in v Novem mestu, nato pa se je odločil za študij klasične filologije na Dunaju. Ko je uspešno zaključil študij, je dobil kot profesor službo na gimnaziji v Kranju in kasneje v Ljubljani. Nazadnje je postal ravnatelj moškega učiteljišča v Ljubljani.

V sodelovanju z drugimi avtorji je sestavil obsežen in zanesljiv *Grško-slovenski slovar*. Leta 1924 je prevedel je Salustijevo *Vojno z Jugurto* in izdal več pomagal za pouk latinščine. Pomembno je tudi njegovo *Jubilejno kazalo* za vseh petdeset letnikov Doma in sveta. Izdal je tudi slovarček k izbranim Ovidijevim pesmim Sedlmayerjeve izdaje iz leta 1909, komentiral pa je tudi Ciceronove govore proti Katilini. V rokopisu je zapustil prevod *Platonove Države*.

LIT.: *Enciklopedija Slovenije*, 2. zvezek (Ljubljana: MK, 1988), str. 281;
Slovenski biografski leksikon, 1. knjiga (Ljubljana: Zadržna gospodarska banka, 1925–1932), str. 139

Erhatic Stanko
*18. 4. 1893, Gornji grad, †20. 6. 1932, Dunaj
doktor prava, častnik, diplomat

Po končani gimnaziji v Celju je študiral pravo v Pragi. Ob izbruhu 1. svetovne vojne je bil vpoklican in poslan na rusko fronto. Tam je prebegnil na rusko stran. Kot častnik 3. polka je bil ranjen, kasneje pa se je udeležil še bojev na Solunski fronti. Po demobilizaciji je končal študij prava in vstopil v diplomatsko službo. Služboval je na konzulatu v Celovcu, leta 1930 pa je postal tajnik jugoslovanskega poslaništva na Dunaju.

LIT.: J. Cvirn, A. Šepetavc, *180 let Celjske gimnazije* (Celje: Srednja družboslovna šola Celje, 1989), str. 18

Exel - Škerlak Silva
*22. 9. 1906, Vojnik, †13. 10. 1987, Halifax/Kanada
ekonomistka

Diplomirala je leta 1931 na Filozofski fakulteti v Ljubljani, leta 1941 pa še na tamkajšnji Pravni fakulteti. Sodelovala je v NOB. Po osvoboditvi je bila naprej direktorica Statističnega urada Ljudske republike Slovenije, nato je delala v republiških ustanovah za blagovni promet, pozneje pa v Trgovinski zbornici LRS. Leta 1955 je bila izvoljena za izredno profesorico na Ekonomski fakulteti v Sarajevu, leta 1972 pa za redno profesorico na Ekonomski fakulteti v Ljubljani. Njeno znanstveno in pedagoško delo je bilo usmerjeno v proučevanje blagovnega prometa, posebej notranje trgovine.

Škerlakova je bila nosilka in avtorica številnih raziskav, skript in člankov. Njena dela so prispevala k sodobnejšemu pojmovanju vloge blagovnega prometa in trgovine v našem gospodarstvu.

LIT.: *Enciklopedija Slovenije*, 3. zvezek (Ljubljana: MK, 1989), str. 72
Zgodovinski arhiv Celje (ZAC), Reg. Gimnazija Celje, fasc. 43, vpisnice za leta 1921–24

Fazarinc Zvonko
*17. 1. 1928, Celje
strokovnjak za elektrotehniko

Rodil se je kot sin prevoznika na Ostrožnem pri Celju in je med vojno obiskoval gimnazijo v Celju. Že v otroških letih ga je spremljalo navdušenje nad elektroniko, zapisal pa se je tudi med znane Mariborske harmonikarje, ki so veliko nastopali doma in v tujini. Po maturi 1946 se je vpisal na ljubljansko univerzo, v četrtem letniku pa se mu je že rodila hči Bojana. Ker je bilo treba družino nekako vzdrževati, se je zaposlil na Inštitutu za elektrovezve, tako da je diplomiral ob delu leta 1953. Na inštitutu je uspel kot razvojni inženir in razvijanje kanalnih žičnih telefonskih naprav ga je uvrstilo za predavatelja na ljubljanski univerzi. Ker pa bi moral najprej opraviti doktorat, za slednje pa se je ob delu težko odločil, se je preselil v Ameriko in začel obiskovati Stanfordsko univerzo. Tu je bil pogoj za sprejem njegovo dotedanje uspešno delo, tako da mu je po štirih letih z napornim delom uspelo opraviti doktorat. Leta 1965 je začel delati v Hewlett-Packardovem laboratoriju. Tu je imel veliko možnosti za raziskovanje in dovolj velik dohodek, zato se je odločil ostati v Kaliforniji. Kasneje je bil povabljen za predavatelja fizike polprevodnikov na elektrotehnični oddelek Stanfordske univerze, v laboratoriju pa je vodil razna raziskovanja na medicinskem, analitskem, komunikacijskem in sistemskem področju. Dve leti je bil tudi znanstveni sodelavec podpredsednika Hewlett-Packarda za Evropo v Ženevi in v tem času je obiskal več kot sto univerz, kjer je predaval o uporabi računalnika za poučevanje znanosti. Zadnja leta pa se je uveljavil predvsem kot znanstveni svetnik za raziskovalno in razvojno dejavnost podjetja.

Med drugim je pri svojem delu napisal primitivno računalniško simulacijo vezja in že v prvem poskusu našel motnje v enem izmed instrumentov v podjetju. Spoznal je, da narava pri svojem delovanju ne rešuje matematičnih enačb, ampak uporablja le nekaj enostavnih principov, kot so ohranitev energije, impulza in naboja, relativnost itd. Uporaba teh principov v računalniku je omogočila mimiko narave. Z Evropsko skupnostjo in podjetjem, kjer je delal, je ustanovil konzorcij univerz oziroma konceptualno učenje naravoslovja, imenovano CoLoS. Sodeloval je z obema slovenskima univerzama, leta 1994 pa se mu je domovina oddolžila s podelitvijo naziva Ambasador Republike Slovenije.

LIT.: Edvard Kobal, *Strast po znanju in spoznanju*, znanstvena fundacija 2003 (OKC 98754/1)

Bajt Drago, *Slovenski kdo je kdo* (Ljubljana: Nova revija, 1999)

Fekonja Andrej
*30. 11. 1851, Negova, †17. 10. 1920, Šoštanj
literarni zgodovinar

Osnovno šolo je obiskoval v rojstnem kraju. Ni znano, kje je končal prve tri gimnazijske razrede, znano pa je, da je zadnje štiri razrede gimnazije dokončal v Celju. Maturo je opravil v Mariboru, nato pa je tam študiral tudi bogoslovje. Kaplanoval je po raznih župnijah, nato pa se je začel ukvarjati s pisanjem. Začetki njegovega pisateljevanja so bili pod vplivom ilirizma. Fekonja je želel, da bi se Slovenci v književnosti pridružili Hrvatom.

Članke o Vuku Karadžiću je pisal v srbohrvaškem jeziku. Šele kasneje mu je dozorelo prepričanje, da je to nevarno za obstanek slovenskega naroda. Zanimal ga je rojak Stanko Vraz, zato je sestavil njegovo obsežno biografijo. V njej je Vraza pokazal kot slovenskega pesnika in pisatelja. Med drugim je poslovenil življenjepis Dragojile Jarnevičeve, v 300-letni spomin Dalmatinove smrti pa je očrtal zgodovino reformacije pri Slovencih. Zbral je nepregledno vrsto imen in naslovov knjig v članku *Duhovniki, slovenski pisatelji*, opisal je življenje mnogih Slovencev, ki so s svojim delom pustili pečat v zgodovini, med drugim je pisal tudi o Slomšku in Pohlinu. Zanimiv je njegov članek *Ali je bila Trubarjeva soproga res Celjanka?*. Opisal je starejše književne redkosti, pisal pa je tudi zgodovinske spise o začetkih krščanstva na Slovenskem. Izredna pisateljeva marljivost se je udeleževala predvsem v kritični uporabi gradiva kakor v vestni kompilaciji večinoma že znanih dejstev.

LIT.: *Slovenski biografski leksikon*, 1. knjiga (Ljubljana: Zadrúžna gospodarska banka, 1925–32), str. 173,174

Zgodovinski arhiv Celje (ZAC), Reg. Gimnazija Celje, fasc. 22, katalog za leta 1868–69

Mahní, Rimski katolik 1889, 450–7; Glaser IV, 212

Ferk Franc

***16. 11. 1844, Gomilica pri Arvežu, †12. 11. 1925, Gradec
ustanovitelj ptujskega muzeja, zgodovinar, arheolog**

Bil je kmečki sin in je v domačem kraju obiskoval ljudsko šolo. 4. razred osnovne šole je dokončal na Ptuj, kjer je bil njegov stric Matija Ferk mestni kaplan. Francetov učitelj je učence seznanil z važnimi zgodovinskimi dogodki, stric Matija pa je tolmačil učiteljev zgodovinski pouk, kar je v zbudilo v Francu posebno zanimanje za zgodovino. Stric ga je zato poslal na mariborsko gimnazijo. Tudi tam so profesorji vplivali na Franca v zgodovinski smeri. Svetovali so mu, naj 8. razred gimnazije dokonča v Celju, kjer bo lahko proučeval arheologijo. Gimnazijo je res dokončal v Celju, nato pa se je na univerzi v Gradcu posvetil germanističnim in zgodovinskim študijam in tam prevzel tudi mesto asistenta. Ker tu ni mogel napredovati, je leta 1869 zasedel učno mesto za geografijo, zgodovino in nemščino na meščanski šoli v Furstenfeldu. Tu je služboval tri leta, nato pa dve leti na meščanski šoli v Judenburgu; 1874. pa je prišel na ptujsko gimnazijo. Služboval je še na moškem in ženskem učiteljišču v Gradcu in na II. državni gimnaziji v Gradcu. Bil je častni član historičnega društva v Gradcu, Muzejskega društva v Mariboru in Ptuj.

Svoje počitnice je izkoriščal za proučevanje rimskih cest na Štajerskem, kjer je veliko kopal, deloma iz lastnih, deloma iz deželnih sredstev. Arheološko je preiskoval tudi stari Poetovio. Ustanovil je numizmatično zbirko, ki je bila temelj kasnejšemu celjskemu muzeju. Njegovi izsledki so tvorili temelj poznejšemu uspešnemu izkopavanju na našem ozemlju. Ukvarjal se je z narodopisnimi in jezikovnimi študijami, preiskoval je pripovedke, običaje in navade naših krajev ter keltske, latinske, slovenske in nemške jezikovne idiome, o katerih ima zbrano tudi bogato rokopisno zbirko. Leta 1878 je ustanovil v svojem rojstnem kraju Gomilici krajevni muzej. Zaporedoma so nato odpirali muzeje v Celju, Lipnici, Arvežu, Ptuj, Laškem in tako dalje. V Mariboru je ustanovil tudi pomemben mestni muzej.

LIT.: *Slovenski biografski leksikon*, 1. knjiga (Ljubljana: Zadržna gospodarska banka, 1925–32), str. 176, 177

J. Cvirn, A. Šepetavc, *180 let celjske gimnazije* (Celje: Srednja družboslovna šola Celje, 1989), str. 20

Profesor Franc Ferk, častni član Muzejskega društva v Ptuj (V. Skrabar), Ptujski list 2. in 9. aprila 1922; Profesor Franz Ferk, Marburger Ztg. 2. apr. 1922 (V. Skrabar); Slovenec 1925, št. 262; Naša Straža 1925, št. 113

Fon Ivan
*1860, Loka pri Zidanem mostu, †11. 5. 1912, Celje
šolnik

Leta 1880 je uspešno zaključil gimnazijo v Celju, nato pa je odšel študirat klasično filologijo v Gradec. Služboval je na učiteljišču v Mariboru, na ljubljanski in novomeški gimnaziji, od jeseni 1896 pa tudi na slovenski nižji gimnaziji v Celju.

Leta 1888 je napisal celo serijo člankov *O nravnoverski vzgoji v ljudski šoli*. Sodeloval je pri ustvarjanju Janežič-Bartlovega nemško-slovenskega slovarja, s sodelavci pa je izdal tudi nemško čitanko za nižje razrede slovenskih in slovensko-utrakvističnih srednjih šol.

LIT.: *Slovenski biografski leksikon*, 1.knjiga (Ljubljana: Zadrúžna gospodarska banka, 1925–32), str. 184

J. Cvirn, A. Šepetavc, *180 let celjske gimnazije* (Celje: Srednja družboslovna šola Celje, 1989), str. 21

A. Cestnik, Jahresbericht celjske nem.-slov. gimn. 1912, str. 16

Foregger Richard
*1842, Celje, †21. 7. 1916, Dunaj
pravnik in politik

Richard se je rodil kot sin prvega celjskega odvetnika, dr. Mathiasa Foreggerja. Glavno šolo in gimnazijo je obiskoval v Celju, študij prava pa je dokončal na Dunaju in se po opravljenem doktoratu tam tudi zaposlil.

Leta 1873 je bil izvoljen za državnega poslanca in je v zboru zastopal volivce celjske mestne kurije. Bil je član Naprednega kluba in Nemškega nacionalnega združenja. Bil je zagrizen Nmec, zaslužen za varovanje interesov spodnještajerskega in celjskega nemštva, za kar je leta 1897 dobil tudi naziv častnega občana mesta Celja.

LIT.: J. Cvirn, A. Šepetavc, *180 let celjske gimnazije* (Celje: Srednja družboslovna šola Celje, 1989), str. 22

Gabrovšek Marin

***20. 5. 1925, Celje
metalurg**

Leta 1951 je diplomiral na Fakulteti za rudarstvo in metalurgijo na Tehniški visoki šoli v Ljubljani. Nekaj let zatem je doktoriral tudi na Fakulteti za naravoslovje in tehnologijo. V letih 1958–59 se je izpopolnjeval v fiziki kovin na raziskovalnem inštitutu za metalurgijo Saint-Germain-en-Laye v Franciji. Od leta 1952 je bil vodja oddelka, nato vodja raziskovalnega oddelka in nato še direktor tehniške kontrole in raziskav. Od leta 1983 je bil predsednik poslovodnega odbora v Železarni Jesenice, kasneje pa tudi izredni in redni profesor za specialna jekla in metalurško tehnologijo na Fakulteti za naravoslovje in tehnologijo v Ljubljani.

Raziskoval je tehnologijo fino zrnatih mokrolegiranih jekel za jeklene konstrukcije s posebnim poudarkom glede vpliva navzočih elementov na tvorbo karbidov in na oblikovanje mikrostrukture. Odločilen je njegov prispevek pri razvoju in obdelavi jekel za potrebe Jugoslovanske ljudske armade. Objavil je več strokovnih in znanstvenih del v domačih in tujih strokovnih revijah. Prejel je Lambert-Pantzovo in Kraigherjevo nagrado ter Zoisovo plaketo.

LIT.: *Enciklopedija Slovenije*, 3. zvezek (Ljubljana: MK, 1989), str. 174

Zgodovinski arhiv Celje (ZAC), Reg. Gimnazija Celje, fasc. 61, vpisnice za leta 1941–42

Geršak Ivan

***4. 11. 1838, Bistrica ob Sotli, †24. 2. 1911, Ormož
pravnik, politik, ekonomski teoretik**

Gimnazijo je obiskoval v Celju in v Gradcu, leta 1865 pa je doktoriral iz prava v Gradcu. Najprej je bil domači učitelj pri baronu Conradu, nato pa je služboval kot odvetniški kandidat v Mariboru, Gradcu in Ptuju. Leta 1870 je opravil odvetniški izpit, nato pa je bil v Ormožu notar vse do svoje smrti. Brez uspeha je prosil za notarsko mesto v Lipnici, Celju in Celovcu. Leta 1870 je kandidiral za deželnega poslanca v ptujski mestni skupini, a je propadel. Deset let kasneje je v Ormožu ustanovil slovensko katoliško politično društvo Sloga, ki je bilo do konca devetdesetih let središče političnega delovanja v ormoškem okraju.

Pisal je v različne slovenske časopise (Novice, Slovenski glasnik, Naprej, Slovenski narod) in obravnaval predvsem narodno gospodarstvo. V letih 1865–66 je v Gradcu izdajal revijo Čitalnica, za katero je sam napisal večino člankov o narodnogospodarskih vprašanjih, obenem pa skrbel za dobre sodelavce. Čitalnica je bila prva slovenska narodnogospodarska in politična revija. Njegovo najboljše delo je narodnogospodarski opis Štajerske *Slovenski Štajer III*; tu se je v uvodu izrekel proti centralizmu in dualizmu ter za federalizem. Ustanovil je ormoško posojilnico, vinogradniško društvo za ormoški okraj in kletarsko društvo.

LIT.: *Enciklopedija Slovenije*, 3. zvezek (Ljubljana: MK, 1989), str. 210

Slovenski biografski leksikon, 1. knjiga (Ljubljana: Zadružna gospodarska banka, 1925–32), str. 210–211

Geršak, Ormoški spomini, 1–77; Vošnjak, Spomini I, 187, 249; II, 129, 135, 147; Lokar, Zbornik Slovenske matice XI, 63–5; Lončar, Zbornik Slovenske matice XI, 238; Prijatelj, Razprave Znanstvenega društva za humanistične vede II, 198; Lončar, Politično življenje Slovencev 33, 140 in tam navedena literatura; rokopisna zapuščina z dokumenti in dnevniki v drž. lic. knjižnici v Ljubljani

Golob Nataša
*25. 5. 1947, Celje
umetnostna zgodovinarica

Leta 1966 je na celjski gimnaziji opravila maturo. Nato je študirala umetnostno zgodovino in francoski jezik s književnostjo, h kateremu je dodala še italijanski jezik. Po diplomi je magistrirala s temo iz ikonografije in nato še doktorirala. Od leta 1986 je zaposlena na Filozofski fakulteti, na katedri za občo umetnostno zgodovino. Predava predmete Umetnost srednjega veka v Zahodni Evropi, Izbrana poglavja iz ikonografije oz. iz umetnosti srednjega veka v Zahodni Evropi ter Seminar iz umetnosti srednjega veka. V šolskem letu 1993/1994 je bila prodekanica Filozofske fakultete, od leta 1996 do leta 2000 pa predstojnica oddelka za umetnostno zgodovino. Uvedla je nov predmet Uvod v ikonografijo s proseminarjem in v šolskem letu 1996/1997 pričela na oddelku za bibliotekarstvo s predavanji predmeta Kodikologija - rokopisno gradivo.

Vseskozi se srečuje s poglavji iz ikonografije, ki so objavljena bodisi kot samostojne razprave ali so vključena v druge sklope. Od leta 1978 se ukvarja s poslikanimi lesenimi stropi in sodeluje pri številnih rekonstrukcijah, restavratorskih in konservatorskih posegih. Njena osrednja raziskovalna tema so srednjeveški rokopisi, pri raziskovanju pa sodeluje tudi s kolegi iz Avstrije in Izraela.

Predavala je na mnogih znanstvenih srečanjih in na univerzah v tujini in bila izvoljena v predsedstvo International Center of Medieval Art in APICES ter je članica Comité international de paléographie latine.

Napisala je mnogo člankov, ki so bili objavljeni v Zborniku za umetnostno zgodovino, Zgodovinskem časopisu, Bogoslovnem vestniku idr., in tudi nekaj knjig: *Poslikani leseni stropi na Slovenskem do začetka 18. stoletja*, *Srednjeveški kodeksi iz Stične, XII. Stoletje*.

LIT.: <http://www.ff.uni-lj.si/umzgod/Golob2.htm>

Goričar Jože
*20. 1. 1907, Mozirje, †20. 2. 1985, Novi Sad
sociolog, pravnik

Leta 1930 je diplomiral na pravni fakulteti v Ljubljani, leto kasneje pa je tu tudi doktoriral. Nato se je posvetil advokaturi. Med okupacijo je bil na prisilnem delu v Nemčiji, od tam je pobegnil in se leta 1944 pridružil narodnoosvobodilnem gibanju. Po osvoboditvi je bil v sodni upravni službi, služboval pa je tudi v pravosodju. Leta 1951 je bil izvoljen za docenta, leto kasneje za izrednega in nato še za rednega profesorja za sociologijo na Pravni fakulteti v Ljubljani. Bil je predstojnik katedre za sociologijo in teorijo države ter prava. Kot snovalec socioloških izobraževalnih programov, mentor in profesor je delal tudi na inštitutu za družbene vede v Beogradu ter na Visoki šoli za politične vede v Beogradu in v Ljubljani, pa tudi na sociološkem oddelku Filozofske fakultete v Ljubljani. Bil je vodja sociološkega inštituta za sociologijo in filozofijo pri ljubljanski univerzi, pozneje pa je postal tudi njegov direktor. Bil je prvi predsednik Jugoslovanskega združenja za sociologijo, urednik časopisov *Ljudski pravnik* in *Sociologija*. Leta 1969 je bil izvoljen za dopisnega in leta 1976 za rednega člana Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Dobil je naziv zaslužnega profesorja ljubljanske Univerze, prejel pa je tudi Kidričevo nagrado za življenjsko delo. Bil je častni član komiteja direktorjev v Evropskem centru za koordinacijo raziskav in dokumentacijo družbenih znanosti na Dunaju in član Inštituta za pravno sociologijo v Bruslju.

Bil je eden od pionirjev in utemeljiteljev sodobne slovenske in jugoslovanske sociologije. Prizadeval si je za izoblikovanje koncepta marksistične obče sociologije. Odraz tega dela so njegovi učbeniki obče sociologije; tako je izšlo kar 6 slovenskih in 11 srbohrvaških izdaj. V njih se kaže visoka raven vsebinske povezave spoznanj klasikov marksizma s spoznanji sodobne empirične in teoretične sociologije. Te odlike so še posebej nazorne v delu *Sociologija*. Loteval se je problematike razredne strukture sodobne jugoslovanske družbe, socialnih konfliktov in razvoja samoupravljanja.

LIT.: *Enciklopedija Slovenija*, 3. zvezek (Ljubljana: MK, 1989), str. 283
Zgodovinski arhiv Celje (ZAC), Reg. Gimnazija Celje, fasc. 14, razredni katalog/ređovalnica za leta 1918–21

Gradišnik Fedor

*20. 1. 1890, Hrastnik, †5. 6. 1972, Celje
farmacevt, gledališčnik, publicist

V Celje se je s svojimi starši preselil, ko je bil star sedem let. Po končani gimnaziji v Celju in v Ljubljani, je Fedor vpisal študij farmacije v Pragi in ga tudi uspešno končal leta 1913. Kot vojak je previharil prvo svetovno vojno na Južnem Tirolskem, kjer je dobil tudi prvo službo kot farmacevt. Po vojni se je preselil na Jesenice, kjer je najel svojo prvo lekarno, nato pa se je vrnil v Celje, kjer je postal lastnik lekarne. Že kot gimnazijec se je ukvarjal s pisateljstvom, saj je napisal več črtic, spisov in povesti. Bolj kot farmacija ga je zaznamovalo gledališče. Že kot desetleten fant je nastopil na gledališkem odru, kjer je zaigral fantiča v Sneguljčici. Po koncu vojne se je vrnil v Celje in dobil za nalogo obnoviti celjsko gledališče. Bil je zelo uspešen, saj je slednje že leta 1950 končno postalo poklicno. Lekarnarstvo je opustil že prva leta po vojni, tako da se je lahko profesionalno posvetil gledališču.

Gradišnik še danes velja za enega najpomembnejših pripovednikov, dramatikov, prevajalcev, igralcev in režiserjev, ki so kdajkoli živeli in delali v Celju.

Že kot dijak je napisal dvodejanko *Tat*. Kasneje so sledile še daljše povesti, spisi in črtice. Leta 1907 je za ljubljansko gledališče prevedel dramo *Sorodna srca*, ki pa je niso nikoli igrali. Več uspeha je imel na Vrhniki, kjer je dve leti kasneje uprizoril svojo mladinsko igro *Sirota*. Redno je sodeloval s celjskim Narodnim dnevnikom, kasneje pa še z ostalimi slovenskimi dnevniki, kjer je objavljala predvsem gledališka poročila in ocene iz Prage. Ko je bil v času nemške okupacije izseljen v Srbijo, je v osvobojenem Beogradu jeseni 1944 s slovensko igralsko skupino uprizoril *Kralja na Betajnovi* in kar sam odigral naslovno vlogo. Režiral je predvsem predstave *Veronika Deseniška*, *Pri Hrastovih*, Ibsenove *Strahove* v lastnem prevodu, *Pohujšanje v dolini šentflorjanski*, *Hlapce*, *Za narodov blagor*, *Kreftove Celjske grofe* itd. Dramatiziral je tudi *Jurija Kozjaka* in predelal Govekarjeve *Rokovnjače*. Prevedel je številna dramska dela in veliko časa posvetil tudi publicistiki. Objavljala je številna gledališka poročila in kritike, v svojih zrelih letih pa je napisal tudi vrsto člankov na temo celjske gledališke zgodovine, ki jih je znal povezati s številnimi osebnimi spomini in jim s tem dal še dodatno vsebinsko in sporočilno vrednost. V Celjskem gledališkem listu je njegovo najobširnejše delo *Zgodovina celjskega gledališkega življenja*.

LIT.: Ivan Mlinar, *150 let I. gimnazije v Celju* (Celje, 1958), str. 18
<http://www.ce.sik.si/Fedorgradisnik.htm>

Grasselli Josip
*24. 11. 1924, Jakob pri Šentjurju
matematik

Diplomiral je na Prirodoslovni-matematični fakulteti, leta 1961 pa je doktoriral na Fakulteti za naravoslovje in tehnologijo v Ljubljani. Predaval je matematiko na gimnaziji v Murski Soboti in Celju. Od 1963 je delal na Fakulteti za naravoslovje in tehnologijo v Ljubljani, leta 1980 pa je postal tudi redni profesor. Sedaj je upokojeni profesor Univerze v Ljubljani, na Fakulteti za matematiko in fiziko.

Objavil je več znanstvenih in strokovnih del v *Obzorniku za matematiko in fiziko*, napisal pa je tudi knjige *Osnove teorije števil*, *Algebraična števila* in *Diofantske enačbe*.

LIT.: *Enciklopedija Slovenija*, 3. zvezek (Ljubljana: MK, 1989), str. 375

Zgodovinski arhiv Celje (ZAC), Reg. Gimnazija Celje, fasc. 61, vpisnice za leta 1941–42

Grdina Igor
*21. 8. 1965, Celje
literarni zgodovinar, zgodovinar, libretist

Rodil se je v Celju in tu obiskoval tudi osnovno šolo in gimnazijo. Na ljubljanski fakulteti je diplomiral iz zgodovine in slovenskega jezika s književnostjo. Pridobil je dva doktorata, in sicer iz slovenske književnosti in iz zgodovine. Leta 1989 se je zaposlil na Oddelku za slovanske jezike, leta 1995 je postal docent za slovensko književnost, leta 1999 pa je bil predčasno izvoljen za izrednega profesorja na Filozofski fakulteti v Ljubljani. V letu 2004 je bil izvoljen za rednega profesorja, hkrati pa je postal znanstveni sodelavec pri Slovenski akademiji znanosti in umetnosti, in sicer na Inštitutu za biografiko in bibliografijo. V študijskem letu 1998–99 je predaval tudi na Pedagoški fakulteti v Mariboru, kot predavatelj pa je bil vabljen v Nemčijo, Avstrijo, Italijo, na Slovaško in Madžarsko. Napisal je vrsto prispevkov za Enciklopedijo Slovenije in Slovensko kroniko, kjer je bil tudi sourednik.

Je raziskovalni sodelavec pri projektu Analiza razvoja slovenskega parlamentarizma, veliko pa je pripomogel tudi k odkrivanju in ohranjanju slovenske glasbene preteklosti. Prevedel in napisal je več libretov.

Urejal je kritično izdajo zbranih Trubarjevih del in je avtor številnih znanstvenih besedil. Nekatere knjige: *Od Brižinskih spomenikov do razsvetljenstva*, *Spomini Helene Kottanner* (s Petrom Štihom in Antonom Jankom), *Od rodoljuba z dežele do meščana*, *Vladarji, lakaji, bohemi*, *Slovenci med tradicijo in perspektivo*, *Politični mozaik 1860–1918*, *Ipavci*, *Poti v zgodovino*, *Non finito*.

LIT.: <http://www.ick.si/kolektiv/igor.htm>
http://www.drustvo-antropologov.si/IGOR_GRDINA.doc
http://www.zrc-sazu.si/www/pc/grdina_poti.html
http://www.drustvo-antropologov.si/IGOR_GRDINA.doc
<http://www.ijs.si/lit/grdina1.jpg> (slika)

Hartman Bruno
*29. 9. 1924, Celje
literarni zgodovinar, gledališčnik, bibliotekar

Diplomiral in doktoriral je na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Kot profesor je služboval v Murski Soboti in v Mariboru, nato pa je delal v gledališčih. Bil je dramaturg v Slovenskem narodnem gledališču v Mariboru ter umetniški vodja in ravnatelj Slovenskega ljudskega gledališča v Celju. V letih 1965–89 je bil ravnatelj Univerzitetne knjižnice v Mariboru.

Objavljal je članke in razprave o slovenski književnosti, gledališču in knjižničarstvu. Prevajal je prozna in gledališka dela, priredil pa je tudi *Igro o izgubljenem sinu* A. Šusterja Drabosnjaka. Urejal je kulturne in strokovne revije (Dialogi, Knjižnica). Leta 1974 je sestavil projekt visokošolskega knjižničnega sistema v Mariboru in izhodišča za novo zgradbo Univerzitetne knjižnice. Prejel je Čopovo diplomu.

LIT.: *Enciklopedija Slovenija*, 4. zvezek (Ljubljana: MK, 1990), str. 8
<http://www.mariborcan.com/html/m95/M95-mbobraz.htm>

Inkret Andrej
*29. 4. 1943, Celje
gledališki in literarni kritik, publicist, teatrolog

Na Akademiji za film, radio in televizijo je v Ljubljani diplomiral iz dramaturgije, kasneje pa še doktoriral z disertacijo *Predmet in princip dramaturgije*. Od leta 1970 je delal v kulturnem uredništvu Dela, deset let kasneje je postal docent, nato pa še izredni profesor na prej omenjeni igralski akademiji v Ljubljani. Danes je redni profesor, predstojnik katedre za dramaturgijo in zgodovino drame in dekan Akademije za gledališče, film in televizijo v Ljubljani.

Od 1962 je kot kritik spremljal v slovenskih in jugoslovanskih časnikih in revijah celotno gledališko dejavnost na Slovenskem. Njegove ocene so izšle v zbirkah *Gledališki feljtoni*, *Milo za drago* in *Tržaške kritike*. V sedemdesetih letih je pisal tudi o literarnih novostih, vsi ti prispevki pa so izšli v knjigah *Spomini na branje*. Njegova kritika temelji na fenomenološki poetiki in se zavzema za literaturo in gledališče kot avtonomno estetsko dejavnost. Posebno pozornost posveča modernim in avantgardnim delom, ukvarja pa se tudi s splošnimi vprašanji dramaturgije, gledališke teorije in literarne zgodovine. Napisal je spremne študije k številnim delom slovenskih avtorjev.

LIT.: *Enciklopedija Slovenija*, 4. zvezek (Ljubljana: MK: 1990), str. 152

Ipavec Alojz
*1815, Šentjur pri Celju, †1849, Győr/Madžarska
zdravnik, skladatelj

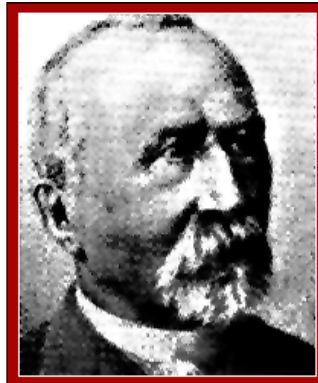
Alojz Ipavec se je rodil v Šentjurju kot sin Franceta in Katarine Schweighofer in kot najstarejši brat skladateljev Benamina in Gustava. Gimnazijo je obiskoval v Celju, medicinsko fakulteto na Dunaju. Po študiju medicine na Dunaju je postal zdravnik v avstrijski vojski. Leta 1849 se je ponesrečil v Rabu na Ogrskem, kjer je bil vojaški zdravnik. Obolel je za tifusom in ker ga niso dobro varovali, je skočil s tretjega nadstropja in se ubil. V rodbini Ipavcev je veljal za glasbeno najbolj nadarjenega, vendar zaradi življenja v tujini ni imel stika s sočasnimi slovenskim glasbenim življenjem.

V zbirki *Pesmi za kratek čas*, ki so jo skupaj izdali Dragotin Ripšl, brata Benjamin, Gustav ter seveda Alojz, je objavljena tudi njegova pesem *Škerjanček*. Na Dunaju in v Gradcu je izšlo več njegovih klavirskih skladb, med katerimi sta najvrednejši *Trauermarsch* in v briljantnem klavirskem slogu oblikovana *Fantaisie en forme d'une Polonaise*. Kot uglajenega skladatelja zgodnjeromantične smeri ga predstavlja tudi rokopisno ohranjen samospev *Fahre eohl*.

LIT.: *Enciklopedija Slovenija*, 4. zvezek (Ljubljana: MK, 1990), str. 175;
Slovenski biografski leksikon, 1. knjiga (Ljubljana: Zadružna gospodarska banka, 1925–32), str. 365
<http://www.zrc-sazu.si/www/pc/Ipavci.html>

Ipavec Benjamin

*24. 12. 1829, Šentjur pri Celju, † 20. 12. 1908, Gradec
zdravnik, skladatelj

Po končani ljudski šoli je odšel na gimnazijo v Celje, leta 1845 pa na licej v Gradec, kjer je 14 let kasneje tudi doktoriral. Bil je zdravnik v Gradcu, primarij otroške bolnišnice Sv. Ane, kjer je ostal do svoje upokojitve. Prve glasbene pobude je dobil doma (mati je bila dobra glasbenica, igrala je klavir in harfo), osnovno glasbeno znanje pa si je pridobil kot gimnazijec v Celju. Tu je začel tudi komponirati. Pozneje se je v Gradcu v kompoziciji zasebno izpopolnjeval. Ustvarjal je še v poznih letih in takrat napisal najboljša dela.

Tesno je bil povezan s slovenskim glasbenim življenjem, sodeloval je z ljubljansko, celjsko in mariborsko čitalnico, bil ustanovni član Glasbene mladine, objavljajl je v Vrtnu in Glasbeni zori, zlasti pa je bil ploden sodelavec revije *Novi akordi*. Leta 1859 je izdal z Dragom Ripšlom in bratom Gustavom *Pesmarico za kratek čas*, 1862. z bratom Gustavom prvi zvezek in dve leti kasneje drugi zvezek *Slovenskih pesmi*. Kot skladatelj je upošteval zahteve časa, njegova dela pa so zelo raznovrstna. Ko je kot visokošolec vodil zbor društva Slovenija, je začel pisati zborovske skladbe, kantate in komponirati za razne slavnosti. Z opero *Teharski plemiči* je ustvaril prvo slovensko romantično opero z zgodovinsko snovjo. Umetniško so najboljši njegovi samospevi. Uglasbil jih je okoli 70, posamezni se odlikujejo z bogastvom melodike, barvitim harmonskim stavkom, jasno obliko in občutjem, v katerem je veliko prisrčne domačnosti. Sprva jih je komponiral na nemška besedila, pozneje je izbiral le slovenske pesnike. V instrumentalni glasbi, ki mu je ustrezala manj kot vokalna, je *Serenada* najboljša instrumentalna kompozicija. S samospevi, ki so mu prinesli laskavi vzdevek slovenskega Schuberta, je slovenska vokalna lirika dosegla prvi kakovostni vrh in visoko raven romantičnega samospeva.

LIT.: *Enciklopedija Slovenija*, 4. zvezek (Ljubljana: MK, 1990), str. 175

Slovenski biografski leksikon, 1. knjiga (Ljubljana: Zadržna gospodarska banka, 1925–32), str. 363, 364

J. Cvirn, A. Šepetavc, *180 let celjske gimnazije* (Celje: Srednja družboslovna šola Celje, 1989), str. 29

<http://www2.arnes.si/finearts/ipavec/ipavec.html>

<http://www.zrc-sazu.si/www/pc/Ipavci.html>

http://www.radiostudent.si/images/articles/Glasba/Zrno_glasu/040412101349.gif (slika)

Vošnjak, Spomini; Barle, DS 1909 in ponat. (Ljubljana 1909); Triglav 1866, 96

Ipavec Gustav
*15. 8. 1831, Šentjur pri Celju, † 20. 8. 1908, Šentjur pri Celju
zdravnik, skladatelj

Obiskoval je celjsko gimnazijo in se tam z bratom učil glasbo in klavir. Po maturi se je vpisal na medicinsko-kirurško šolo v Gradcu. Po končanih treh letih bi moral končati še eno leto na Dunaju in postal bi doktor medicine. Ravno tedaj se je učni načrt spremenil in brata sta se morala ponovno vpisati v prvi tečaj medicine, ki sta jo končala šele leta 1858. Gustav je bil promoviran kot zdravnik v Šentjurju pri Celju, kot naslednik svojega očeta Franceta, ki je umrl. Kot zdravnik, specialist za očne bolezni, je bil Gustav zelo znan in k njemu so prihajali bolniki iz zelo oddaljenih krajev. Bil je tudi vrli narodnjak in je za obuditev slovenske narodne zavesti storil zelo veliko. Mnogo je deloval tudi na gospodarskem polju, ustanovil je podružnico kmetijske družbe. Pripomogel je tudi h kasnejši ustanovitvi slovenske kmetijske in gospodarske šole. Več kot 30 let je bil župan v Šentjurju, kljub svoji kreposti pa je kmalu začel bolehati.

Slovenskim pevskim zborom so zbori Gustava Ipavca dobro znani, saj so se veliko prepevali. Njegove znane pesmi so *Tam za goro zvezda sveti*, *Lipa*, *Veseli popotnik*, *Sitnoba*, *Hrepenenje po domovini*, *Slovenska dežela*, *Bokal*, *Napitnice*, itd. Napisal je tudi pet samospevov: *O polnoči*, *Pobratimija*, *Slovo od Milice*, *Moja pesem bo nosila* in *Čolničku*. Njegove pesmi so preproste in segajo v srce, zato so se zelo hitro razširile. Njegove najbolj znane pesmi so *Kje so rožice*, *Slovenec sem* in *Planinska roža*. Zložil je tudi več otroških pesmi. Vseh pesmi, ki jih je uglasbil, je čez šestdeset; od teh je skoraj 40 natiskanih.

LIT.: *Slovenski biografski leksikon*, 1. knjiga (Ljubljana: Zadružna gospodarska banka, 1925–32), str. 364, 365

J. Cvirn, A. Šepetavc, *180 let celjske gimnazije* (Celje: Srednja družboslovna šola Celje, 1989), str. 20

<http://www.zrc-sazu.si/www/pc/Ipavci.html>

Ipavec Josip

*21. 12. 1873, Šentjur pri Celju, † 8. 2. 1921, Šentjur pri Celju
zdravnik, skladatelj

Josip je sin Gustava, najmlajšega med slavnimi tremi brati. Poleg očeta sta se z glasbo ukvarjali tudi Josipovi sestri Minka in Karolina, ki sta vsak večer igrali klavir. Prva dva gimnazijska razreda je končal v benediktinskem samostanu Št. Lambert, kjer so ga poučevali o petju. Tretji in četrti razred je končal v benediktinskem samostanu v Št. Pavlu na Koroškem, višjo gimnazijo pa je obiskoval v Celju, kjer je tudi orgljal pri šolskih mašah. Medicinski študij je končal leta 1904 v Gradcu, nato pa je služboval kot avstrijski vojaški zdravnik na Dunaju in v Zagrebu. Po očetu Gustavu je prevzel zdravniško prakso v Šentjurju pri Celju. Komponirati je začel v gimnazijskih letih, v kompoziciji pa se je zasebno izpopolnjeval v Gradcu in na Dunaju. Kot študent je v Gradcu vodil slovensko Akademsko pevsko društvo Triglav in nekaj časa sodeloval v reviji Novi akordi. V upanju, da bo lažje uspel, je komponiral pretežno na nemška besedila, zato v slovensko glasbeno dogajanje ni toliko posegel, kot bi s svojim darom in naprednimi nazori lahko.

Uglasbil je *Ave Mario* za moški zbor z baritonskim samospévom. V Celju se je spoznal z baritonistom, kasneje slovečim koncertnim pevcem dr. Leonom Lulekom, za katerega je kasneje napisal več samospévov. Te samospéve je Leon zelo uspešno pel na Dunaju, v Berlinu, Bruslju in tudi v Ameriki. Stilno se je usmeril v novo romantiko in zapustil vredna dela v več kompozicijskih zvrsteh. Največ se izvaja njegova skladba za moški zbor *Imel sem ljubi dve*. S pantomimo *Možiček iz četa* je ustvaril prvi slovenski balet, umetniško najdragocenejši pa so pretežno njegovi baritonski samospévi. Nemci so dr. Josipa zelo častili, Slovenci pa so ga premalo poznali in cenili. Vzrok, da se pri nas ni pojavil, je bila njegova velika skromnost.

LIT.: *Enciklopedija Slovenija*, 4. zvezek (Ljubljana: MK, 1990), str. 175

Slovenski biografski leksikon, 1. knjiga (Ljubljana: Zadrúžna gospodarska banka, 1925–32), str. 365

<http://www2.arnes.si/finearts/ipavec/ipavec.html>

<http://www.zrc-sazu.si/www/pc/Ipavci.html>

http://www2.arnes.si/finearts/ipavec/j_ipa.gif (slika)

Jezernik Mišo
*17. 9. 1923, Celje, † 6. 5. 1997, Ljubljana
psiholog, sociolog

Leta 1960 je diplomiral in pet let kasneje še doktoriral iz psihologije na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Izpopolnjeval se je na raznih univerzah v Združenih državah Amerike. Delal je na Zavodu Republike Slovenije za produktivnost dela, nato pa s prekinitvami na Inštitutu za sociologijo Univerze v Ljubljani.

Večkrat je predaval na tujih univerzah, zlasti v ZDA in bil raziskovalni svetnik pri Organizaciji za prehrano in kmetijstvo v Rimu. Proučeval je področja industrijske psihologije, populacijske politike v nerazvitih deželah in množičnih komunikacijskih sredstev. Je soavtor knjige *Socialna psihologija*.

LIT.: *Enciklopedija Slovenija*, 4. zvezek (Ljubljana: MK, 1990), str. 300

Kaspret Anton
*22. 4. 1850, Lesično, †27. 10. 1920, Črna na Koroškem
zgodovinar

Po končani gimnaziji v Celju je študiral zgodovino in zemljepis v Gradcu. Zaposlen je bil kot gimnazijski profesor v Celju, Mariboru, Ljubljani in Gradcu.

V slovenščino je priredil učne knjige zgodovine za nižje razrede gimnazije, pri tem pa se je zgledoval po knjigah F. M. Mayerja. Povabljen je bil, naj uredi Auerspergov arhiv iz Soteske blizu Novega mesta. Zanj in za fidejkomisno knjižnico v Ljubljani je skrbel ter ju znova uredil po prenosu v Losensteinleiten v Avstriji. Na vabilo dunajske akademije znanosti je izdelal karto deželnih sodišč na Kranjskem za *Historischer Atlas der österreichischen Alpenländer* (1914), komentar pa je prepustil L. Hauptmannu. Dal je pobudo za ustanovitev Časopisa za zgodovino in narodopisje, glasila Zgodovinskega društva v Mariboru. V letih 1904–17 je bil tudi njegov prvi urednik. Sodeloval je tudi pri ustanovitvi in urejanju Časopisa za slovenski jezik, književnost in zgodovino (1918–20), katerega začetek izhajanja je sam celó finančno omogočil.

Pri vseh svojih delih je večinoma uporabljal arhivsko metodo. Posvetil se je vprašanjem 16. in 17. stoletja ter objavi arhivskega gradiva za to dobo. V delih je obravnaval predvsem vprašanja agrarne zgodovine, posebej v zvezi s kmečkima uporoma 1515 in 1573, z vaškim sodstvom in vsakdanjimi kmečkimi bremenii, povsod globoko sočustvujoč s podložnikom.

LIT.: *Enciklopedija Slovenije*, 5. zvezek (Ljubljana: MK, 1991), str. 12
Zgodovinski arhiv Celje (ZAC), Reg. Gimnazija Celje, fasc. 20, katalog za leta 1863–65

M. Dolenc, Anton Kaspret, Slovenski pravnik, 1920, 311–314; isti, Prof. Anton Kaspret, Ljubljanski zvon, 1920, 700–704; L. Hauptman, Profesor Anton Kaspret, Časopis za slovenski jezik, književnost in zgodovino 2, 1920

Klemenčič Simona
*27. 6. 1971, Celje
primerjalna jezikoslovka

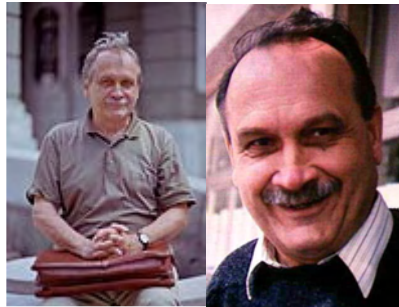
Gimnazijo je končala v Celju, nato je študirala primerjalno slovansko jezikoslovje in primerjalno indoevropsko jezikoslovje. V času študija je bila tudi študentka in kasneje lektorica za slovenščino na Jagelonski univerzi v Krakovu. Od leta 2000 je mlada raziskovalka v etimološki sekciji Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša pri Znanstvenoraziskovalnem centru Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Kot asistentka dela na Oddelku za primerjalno in splošno jezikoslovje na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Spomladi leta 2005 bo zagovarjala svojo doktorsko disertacijo.

Ukvarja se predvsem z indoevropsko dialektologijo (predhistorične migracije in razčlenitev indoevropskega jezikovnega prostora) in kulturo (obravnavo tistih izrazov iz indoevropskega besednega fonda, ki s svojo kulturno in civilizacijsko vsebino pomagajo odkrivati materialno in duhovno zgodovino indoevropskih ljudstev).

Napisala je nekaj strokovnih člankov, ki so bili objavljeni v reviji *Gea (Indoevropski prajezik, Bukev in losos, Gozd v slovenskih zemljepisnih imenih)* in druga dela.

LIT.: <http://www.ff.uni-lj.si/primjez/clani/klemencic.html>

Kmecl Matjaž
*23. 2. 1934, Dobovec nad Trbovljami
literarni zgodovinar, književnik in politik

Gimnazijo, ki jo je obiskoval v Celju, je končal leta 1953. Leta 1959 je diplomiral iz slovenskega jezika in književnosti ter srbohrvaškega jezika in književnosti na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Tam je leta 1970 tudi doktoriral s tezo o sodobni slovenski noveli in njeni teoriji. Najprej je bil asistent, nato docent, od leta 1977 izredni profesor ter od leta 1982 redni profesor za zgodovino slovenske književnosti. V letih 1977–79 je bil dekan Filozofske fakultete. Bil je član Izvršnega sveta skupščine SR Slovenije (1982–86) in predsednik Republiškega komiteja za kulturo. Od leta 1982 je bil član CK ZKS, po letu 1986 pa tudi član predsedstva. V letih 1991–93 je bil neposredno voljeni član Predsedstva Republike Slovenije. Upokojil se je leta 1993. Leto kasneje je prevzel vodenje prenove pouka slovenščine na slovenskih šolah. Od maja 1997 je bil izredni član SAZU, od oktobra 2002 tajnik II. razreda, od junija 2003 pa je tudi redni član.

Kot urednik ali sourednik je sodeloval pri nekdanjih Problemih (1962–65), Jeziku in slovstvu (1970–76), zadnja leta pri Sodobnosti. Prav tako je sodeloval pri začetkih Enciklopedije Slovenije (1977–81), različnih knjižnih zbirkah (Kondor, Hram, Nova slovenska knjiga, Izbrana beseda mladinskih pisateljev) in bil tudi predsednik sveta Mladinske knjige, Boršnikovega srečanja, Drame Slovenskega narodnega gledališča v Ljubljani, Triglavskega narodnega parka, Valvasorjevega odbora ter organizator različnih strokovnih zborovanj. Kot gost je predaval na Dunaju, v Celovcu, Trstu, Benetkah, Sidneyju, Melbournu, Gorici, Zagrebu, Dubrovniku, Regensburgu, Derendingenu, Tübingenu.

Najprej je objavljala literarne kritike in sodeloval pri skupinskih delih (*Lirika, epika, dramatika, Slovenska književnost*) ter se že tedaj usmeril predvsem v raziskovanje pripovedne proze. V samostojnih publikacijah obravnava dve področji: literarno teorijo (priročnik *Mala literarna teorija*), še posebej naratologijo (*Novela v literarni teoriji*), in slovensko prozo, zlasti iz 19. stoletja (*Od pridige do kriminalke, Rojstvo slovenskega romana*). Osrednje teme njegovih literarnozgodovinskih raziskav so literarni programi, Fran Levstik in sodobna slovenska književnost na avstrijskem Koroškem.

V leposlovju se je uveljavil predvsem kot dramatik, najprej z radijskimi igrami (*Pišem radijsko igro, Intervju*). V gledaliških igrah je obdeloval predvsem slovenske mite (*Lepa Vida ali problem svetega Ožbalta, Friderik z Veroniko ali grof celjski danes in nikoli več, Marjetica ali smrt dolgo po umiranju, Levstikova smrt, Mutasti bratje*), enako v televizijski drami *Bohinjska miniatura*. V esejistiki se posveča problemom in simbolov slovenstva – goram in planinstvu (*S prijatelji pod macesni*), razmerjem med kulturo in politiko (*Slovenska postna premišljanja*). Napisal je tudi esejistični prikaz Slovenije v knjigi *Zakladi Sloveniji*.

Strokovno in raziskovalno delo namenja predvsem pripovedni prozi 19. stoletja, literarni teoriji, koroški zamejski literaturi in sodobnim literarnim pojavom. Ob tem piše kulturnopolitične in kulturnozgodovinske eseje (*Slovenska postna preišljevanja, Zakladi Slovenije, S prijatelji pod macesni, Ljubljana, Fran Levstik*) in dramatiko, sprva predvsem radijsko igro.

Z duhovitim jezikom in miselno pronicljivostjo rad ruši ustaljene stereotipe o slovenski književnosti, kar je učinkovito storil tudi s knjigama *Babji mlin slovenske literarne zgodovine* (Ljubljana 1996) in *Tisoč let slovenske literature* (Ljubljana 2004).

Za svoja dela je dobil številna priznanja in nagrade (nagrada Kidričevega sklada, Župančičeva nagrada, red dela s srebrnim vencem, zlati častni znak svobode Republike Slovenije, častno meščanstvo mesta Velenja).

LIT.: *Enciklopedija Slovenija*, 5. zvezek (Ljubljana: MK, 1991), str. 107

Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani, Zbornik ob 80-letnici, 1919–99 (online). Dostopno na naslovu <http://www.ff.uni-lj.si/hp/ff/zbornik/o/KMECL.html>

http://www.sazu.si/biografije_II.htm#Matjaž%20KMECL

<http://www.ijs.si/lit/kmecl1.jpg> (slika)

<http://www.uvi.si/10years/path/memories/img/kmecl.jpg> (slika)

Miran Hladnik: Akademik prof. dr. Matjaž Kmecl, sedemdeset let - Objavljeno v SR 2004, št. 3, 259–62, postavljeno na <http://www.ijs.si/lit/okmeclu.html>-12 1. nov. 2004

Kocen Blaž
*24. 1. 1821, Hotunje, †29. 5. 1871, Dunaj
geograf, kartograf

Najprej je obiskoval gimnazijo v Celju (1834–39), nato dve leti licej v Gradcu. Študiral je bogoslovje v Celovcu. Po končanem študiju je kaplanoval pri Sv. Rupertu nad Laškem, v Šoštanju in Rogatcu. Zaradi pomanjkanja profesorjev se je odzval na poziv vlade in v letih 1850–52 poučeval kot suplent na gimnaziji v Celju. Leta 1853 je na fizikalnem zavodu dunajske univerze z odliko opravil izpit iz prirodopisja, fizike in matematike. Postal je profesor v Ljubljani (1854–55). Ker se je s svojo svobodomiselnostjo zameril tako cerkvenim krogom kot tedanji šolski oblasti, pa tudi zaradi stalne bolehavosti, je bil premeščen v Gorico (1855–58) in nato še v Olomouc (1858–70). Tam je leta 1870 nastopal kot član izpitne komisije za osnovne in meščanske šole z nemškim učnim jezikom. Avgusta 1870 je nadaljeval kartografske študije, da bi nadziral izvrševanje le-teh, se je preselil na Dunaj.

Spada med začetnike moderne geografije in kartografije na Slovenskem. Ukvarjal se je z izboljšanjem geografskih sredstev in zasnoval več učbenikov, ki so veljali za najboljše v Avstriji. Njegovo kartografsko delo je bilo zelo pomembno. Zasnoval je atlas za osnovne in strokovne (1860) ter srednje šole (1861). Njegovi atlasi so od leta 1921 doživeli kar 43 nemških izdaj, atlas iz leta 1862 pa je bil prirejen tudi v češkem in v italijanskem jeziku (1863). Na 3. izdaji njegovih zemljevidov alpskih dežel iz leta 1863 je vrisana slovenska etnična meja po K. Czoernigu in dodan seznam slovenskih krajevnih imen, atlas iz leta 1875 pa vsebuje posebno karto slovenskih dežel. Izdelal je tudi več šolskih stenskih zemljevidov (polobli, Evropa, Štajerska, Koroška, Zgornja in Spodnja Avstrija, Češka, Palestina). Upravičeno ga lahko štejemo med pionirje moderne geografije in srednjega šolstva nasploh.

LIT.: *Enciklopedija Slovenija*, 5. zvezek (Ljubljana: MK, 1991), str. 174

Slovenski biografski leksikon, 1. knjiga (Ljubljana: Zadružna gospodarska banka, 1925–32), str. 480–481

Prog. gimnazije Olomouc 1871, 53; M. Pirnat, *Dom in svet* 1898; I. Zabukovšek, *Ilustrovani narodni koledar* 1899; P. Kaučič, *Slovenski narod* 1906, 276; P. Strmšek, *Koledar družbe sv. Mohorja* 1923, 69; Bohinec, *Geografski vestnik* 1925, 8

Kolšek Vera
*2. 3. 1930, Maribor
arheologinja

Diplomirala je leta 1955 iz arheologije na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Leta 1955 je postala kustosinja za rimsko provincialno arheologijo v Pokrajinskem muzeju v Celju, od leta 1971 pa je tudi njegova ravnateljica. Proučuje rimsko arheologijo celjskega območja, zlasti antične Celeie in grobišč v Šempetru v Savinjski dolini, kjer je izvedla tudi obsežna izkopavanja. S sodelavci je preuredila arheološke zbirke Pokrajinskega muzeja in uredila bogat rimski lapidarij. Posebej se ukvarja s študijem rimskih kamnitih spomenikov.

Je avtorica ali pa soavtorica mnogih del, predvsem o arheološkem nahajališču v Šempetru (*Arheološki spomeniki Savinjske doline, Antične grobnice v Šempetru, Vzhodni del antične nekropole v Šempetru, Rimska nekropola v Šempetru*).

LIT.: *Enciklopedija Slovenija*, 5. zvezek (Ljubljana: MK, 1991), str. 206

Konšek Valentin
*4. 2. 1816, Trojane, †16. 7. 1899, Ljubljana
šolnik in politik

Gimnazijo je obiskoval v Celju in licej v Ljubljani. Od leta 1838 do leta 1840 je študiral pravo v Gradcu. Leta 1841 je postal suplent na gimnaziji v Mariboru, leta 1842 pa gramatikalni učitelj na gimnaziji v Celju, kjer je bil leta 1848 imenovan za začasnega učitelja slovenščine. Bil je tudi tolmač za slovanske jezike na celjskem okrožnem sodišču in je prevzel tudi poslovenjenje razprav provizoričnega štajerskega deželnega zbora. Potem ko je na Dunaju opravil državni izpit iz naravoslovja za višje gimnazije, je leta 1854 dobil mesto profesorja na gimnaziji v Mariboru. V istem letu je bil prestavljen na gimnazijo v Ljubljani, kjer je služboval do upokojitve leta 1886 z izjemo v letih 1861–62, ko je bil profesor in provizorični vodja novoustanovljene nižje gimnazije Kranj. Razen naravoslovja je poučeval tudi klasične jezike in kmetijstvo.

V letih 1848–49 je bil urednik v Celju izhajajočega tednika Celjske slovenske novine, v katerem so bili objavljeni prvi radikalnejši in v liberalnem duhu pisani članki z zahtevami po neodvisnosti šolstva od cerkve, odpravi samostanov, sekularizaciji cerkvenega premoženja in odpravi celibata, pa tudi njim nasprotujoči članki. Poročal je o lokalnih celjskih zadevah in razglasil zakone štajerskega deželnega zbora. S pisanjem si je prizadeval tudi za enakopravnost slovenščine v šolah in uradih (*Napotek slovenske narodne omike*), za ustanovitev slovenske kmetijske šole in se odkrito zavzel, da bi Judom dovolil naseljevanje na Štajerskem. Po preselitvi v Ljubljano se je pridružil nemški stranki, politično pa ni več nastopal. Ukvarjal se je le še z naravoslovjem Kranjske. Objavil je več razprav s tega področja, v letih 1867–86 pa je bil tudi kustos ljubljanskega Botaničnega vrta. Do leta 1881 je bil urednik slovenskega besedila deželnega zakonika za Kranjsko. Z odprto uredniško politiko je prispeval k uveljavljanju liberalnih idej med Slovenci v revolucionarnem letu 1848.

LIT.: *Enciklopedija Slovenija*, 5. zvezek (Ljubljana: MK, 1991), str. 252–253
Slovenski biografski leksikon, 1. knjiga (Ljubljana: Zadružna gospodarska banka, 1925–32), str. 494, 495

Program mariborske gimnazije 1858, 113; Karlin, Letopis Matice Slovenske 1887, 76; Apih, 131, 146, 166; Glaser III, 18, 24; Slovenski narod, 1899, 161; Laibacher Schulzeitung 1899, 134–136; Zbornik Slovenske Matice, 1905, 69

Kosirnik Ivan

***28. 5. 1847, Studenice pri Poljčanah, †19. 6. 1924, Zagreb
zdravnik in organizator**

Gimnazijo je obiskoval v Celju , univerzo pa od leta 1868 v Gradcu. Po promociji leta 1876 je vstopil v bolnišnico usmiljenih bratov v Zagrebu. Leta 1878 je postal sekundarij v bolnici usmiljenih sester v Zagrebu, nato leta 1883 primarij, leta pa 1895 ravnatelj zavoda. Upokojil se je leta 1915.

Organizacija zavoda je bila njegovo delo. Bil je tudi med ustanovitelji hrvaškega planinskega društva in Sokola, deželni sanitetni svetnik, predsednik deželnega sanitetnega sveta in zdravniškega društva za Hrvaško in Slavonijo ter častni član zagrebške požarne obrambe in Društva zdravnikov na Kranjskem. Po Eydamu je priredil knjigo *Higijena ili nauka o zdravlju*, po Esmarchu pa *Prva pomoč kada tko nastrada*.

LIT.: *Slovenski biografski leksikon*, 1. knjiga (Ljubljana: Zadružna gospodarska banka, 1925–32), str. 531

Zgodovinski arhiv Celje (ZAC), Reg. Gimnazija Celje, fasc. 20 katalog za leta 1863–65

Liječniški vjestnik, 1924, 218; Bučar, Povijest Hrvatskog Sokola-Matice u Zagrebu

Košan Janko

***14. 12. 1857, Gornja Ponikva, †12. 1. 1927, Maribor
šolnik**

Najprej je obiskoval ljudsko šolo v Braslovčah, nato pa v letih 1869–77 gimnazijo v Celju. Kot enoletni prostovoljec se je udeležil bosenske okupacije. Študiral je klasično filologijo in slavistiko v Gradcu (1878–84). Najprej je služboval na mariborski gimnaziji (1884–1908) in nato od jeseni leta 1908 do leta 1918 na I. državni gimnaziji v Gradcu, kjer je poučeval tudi slovenščino, ki je bila za slovenske dijake obvezna še pri maturi. Kasneje je bil tudi učitelj slovenščine na graški trgovski akademiji (1908), na tehniki (1912) in med vojno na moškem in ženskem učiteljskišču ter na dekliškem osemrazrednem liceju za begunke z zasedenega ozemlja. Po preobratu se je vrnil v Maribor in poučeval na gimnaziji do junija 1924.

V sekovskem škofovskem arhivu je nabral gradivo za razpravo *Slovenischer ABC-Streit mit besonderer Berücksichtigung des Danjko'schen Alphabetes* (izvestje mariborske gimnazije 1890). Napisal je študijo o leposlovju kot izobraževalni sili (Popotnik, 1895). Sestavil je *Latinsko čitanko* za 4. in 5. gimnazijski razred in latinsko-slovenski slovarček (1912), *Kratko latinsko stilistiko za višje razrede gimnazij in realnih gimnazij* (1915) ter skupno s Fr. Jerovškom *Latinske vadbe za VII. in VIII. razred gimnazij in realnih gimnazij* (1916).

LIT.: *Slovenski biografski leksikon*, 1. knjiga (Ljubljana: Zadržna gospodarska banka, 1925–32), str. 534

V. Oblak, *Archiv für slavische Philologie* 1891, 603; *Slovenec* 1931, št. 8

Kovač Janez

***6. 12. 1793, Klanec, Škofljica, †2. 12. 1872, Gradec
pravnik**

Po opravljeni gimnaziji v Celju je doktoriral leta 1822 na dunajski univerzi. Najprej je bil na stolici za rimsko in cerkveno pravo asistent, nato od leta 1835 profesor na stolici za rimsko, cerkveno in civilno pravo v Innsbrucku in od leta 1850 na graški univerzi. Dvakrat je bil dekan pravne fakultete, v letih 1857–58 pa tudi rektor univerze. Leta 1851 je v Gradcu v slovenščini predaval kazensko procesno pravo.

Natisnjen je bil le en njegov spis, medtem ko so drugi s področja cerkvenega prava ostali v rokopisu. Ohranjeni so tudi zapiski njegovih predavanj.

LIT.: J. Cvirn, A. Šepetavc, *180 let celjske gimnazije* (Celje: Srednja družboslovna šola Celje, 1989), str. 43

Kuret Niko
*24. 4. 1906, Trst, †25. 1. 1995, Ljubljana
etnolog in romanist

Na ljubljanski univerzi je leta 1930 diplomiral iz romanistike in primerjalne književnosti, 1946. tudi iz etnologije, doktoriral pa je leta 1956. Bil je srednješolski profesor v Kranju, Ljubljani in Novem mestu, od 1954. strokovni, od 1958. višji znanstveni sodelavec, v letih 1964–79 pa znanstveni svetnik na Inštitutu za slovensko narodopisje SAZU v Ljubljani. Od 1991. je bil redni član SAZU.

Pisal je teoretične eseje o sodobnem gledališču, urejal revijo *Ljudski oder* in knjižno zbirko z istim naslovom, prirejal stare slovenske ljudske igre, raziskoval liturgične igre na Slovenskem, sintetično in analitično prikazal ljudsko gledališče, posebej lutkarstvo in ziljsko štehanje. Med drugim je raziskoval letne šege (opisal jih je v 4 knjigah) in slovenske maske, prirejal slovensko etnološko gradivo iz graškega Joanneuma ter uvedel etnološki film. Za delo *Praznično leto Slovencev* je dobil v Palermu nagrado Giuseppe Pietrè, za ljudsko dramatiko pa Herderjevo nagrado na Dunaju.

Kot začetnik slovenskega lutkovnega gledališča je leta 1934 v Kranju ustanovil prvi oder ročnih lutk, leta 1939 pa je s svojo *Pavlihovo družino* uveljavil stalnega junaka burkeža Pavliho.

LIT.: *Enciklopedija Slovenija*, 6. zvezek (Ljubljana: MK, 1992), str. 79
www.zrc-sazu.si/isn/predhodniki.htm
<http://www.zrc-sazu.si/isn/images/Predhodniki/Kuret.jpg> (slika)

H. Ložar-Podlogar, bibliografija Nika Kureta, *Traditiones* 5/6, 1976/77; 15, 1986; V. Novak, *Etnološko delo Nika Kureta* (v: V. Novak, *Raziskovalci slovenskega življenja*, Ljubljana 1986)

Lipold Marko Vincenc
*19. 1. 1816, Mozirje, †22. 4. 1883, Idrija
pravnik, rudarski geolog

V letih 1827–33 je obiskoval gimnazijo v Celju (končal jo je z odličnim uspehom), nato modroslovje v Gradcu. Leta 1839 je diplomiral iz prava na Dunaju in leta 1842 iz rudarstva v Banski Štiavnici. Do leta 1849 je delal v rudarskih in pravnih službah. Najprej je služboval kot praktikant v solnem rudniku v Hallu na Tirolskem, nato na rudarskem sodišču v Steyru in Plajberku, leta 1847 pa je postal rudarski mojster v Hallu. Po letu 1849 je delal na dunajskem geološkem zavodu kot geolog in rudarski svetnik (prvi terenski geolog državnega geološkega zavoda na Dunaju). Leta 1867 je kot prvi Slovenec postal ravnatelj rudnika živega srebra v Idriji, kjer je služboval do svoje smrti.

Za časa svojega službovanja na Dunaju je opravil številne geološke raziskave po celi monarhiji, ki jih je objavil v več kot dvestotih strokovnih člankih. Ukvarjal se je s tehničnimi rudarskimi vprašanji ter nadaljeval geološke raziskave v rudišču in širši okolici Idrije. Moderniziral je rudnik, povečal proizvodnjo in si prizadeval za boljše življenjske razmere rudarjev. Njegova obsežna razprava o geoloških razmerah idrijskega rudišča prinaša poleg stratigrafskih dognanj tudi podroben opis geološke zgradbe idrijskega ozemlja, ki ga je najprej predstavil 1873. na svetovni razstavi na Dunaju, naslednje leto pa objavil *Erläuterungen zur geologischen Karte der Umgebung von Idria in Krain* (Dunaj 1874). Leta 1879 je objavil spis o starosti idrijskega rudišča. Sistematično je raziskoval in geološko kartiral v deželah Avstro-Ogrske, veliko tudi na Slovenskem. Tu je odkril veliko stratigrafskih enot od paleozoika do terciarja in jih večinoma dokazal z značilnimi okamninami. Raziskoval je rudišča in izdelal pregled rudnih nahajališč na Kranjskem. Dopolnil in popravil je prvo pedološko karto Kranjske ter ji dodal izčrpen geološki pregled in opis petrografskih značilnosti kamnin, pomembnih za nastanek tal; v celoti ali deloma je izdelal 9 geoloških kart slovenskega ozemlja v merilu 1 : 133 000 ter objavil nad 150 strokovnih razprav.

Poljedeljsko ministrstvo ga je leta 1881 imenovalo za dvornega svetnika, tik pred smrtjo (26. 3. 1883) pa je bil odlikovan z redom železne krone III. razreda in povzdignjen v viteški stan.

LIT.: *Enciklopedija Slovenija*, 6. zvezek (Ljubljana: MK, 1992), str. 195
Slovenski biografski leksikon, 1. knjiga (Ljubljana: Zadržna gospodarska banka, 1925–32), str. 677–687

A. Ramovš, V. Kochansky-Devidé, Marko Vincenc Lipold (1816–1883), prvi slovenski geolog. Življenje in delo, Zbornik za zgodovino naravoslovja in tehnike 8, 1985, 9–63; Janez Cvirn, Marko Vincenc Lipold in leto 1848, Zgodovinski časopis 1, 1989, 170–180; Janez Cvirn, Finančno poslovanje družine Marka Vincenca Lipolda v letih 1867–1871 in 1878–83, Zgodovinski časopis 1, 1987, 115–137

Liška Janko
*4. 4. 1908, Vranksko, †9. 10. 1983, Ljubljana
slavist, publicist

Obiskoval je gimnazijo v Celju. Leta 1931 je končal študij slavistike na ljubljanski univerzi in nato leto dni študiral na Karlovi univerzi v Pragi. Od leta 1935 je poučeval na gimnazijah v Celju, Murski Soboti in na Ptuju. Leta 1941 so ga z družino izgnali v Srbijo. Po osvoboditvi Beograda je postal sodelavec Radia Beograd in časopisa Borba. S krajšimi presledki (bil je sekretar madžarske sekcije v jugoslovanski delegaciji na pariški mirovni konferenci, leto dni upravnik SNG v Ljubljani in politični delavec v Mariboru) je do 1964 delal v Murski Soboti (ravnatelj gimnazije in učiteljišča), nato je bil strokovni sodelavec in samostojni raziskovalec pri Inštitutu za zgodovino delavskega gibanja v Ljubljani.

Bil je med organizatorji Ljudske prosvete, publicist in prevajalec. Pred drugo svetovno vojno je med drugim objavljaj tudi v Ljubljanskem zvonu, Sodobnosti, Mladem Prekmurcu in zagrebških Književnih horizontih. Po vojni je obravnaval novejšo slovensko politično zgodovino, zlasti kot sodelavec časopisa in založbe Komunist. V sedemdesetih in osemdesetih letih je uredil vrsto zbornikov. Njegovo pomembno delo je tudi *Porajanje in rast narodne zavesti prekmurskih Slovencev*, ki je izšlo v Borcu (Ljubljana, 1982, 34, 6–7, 321–365).

LIT.: *Enciklopedija Slovenija*, 6. zvezek (Ljubljana: MK, 1992), str. 202

Zgodovinski arhiv Celje (ZAC), Reg. Gimnazija Celje, fasc. 43, vpisnice za leta 1921–24

Ljubša Matija
*24. 2. 1862, Vanetina, †11. 11. 1934, Celje
zgodovinar

Ljudsko šolo je obiskoval v Negovi, gimnazijo pa v Mariboru in Celju (maturiral je leta 1884). Tri leta kasneje je v Gradcu končal študij bogoslovja. Kot kaplan je služboval v Fohnsdorfu in Arnežu, v letih 1891–1913 pa kot kurat v moški kaznilnici v Gradcu. Po upokojitvi leta 1913 je pet let živel v Gradcu, nato pa se je po razpadu monarhije vrnil v Maribor. Leta 1926 se je preselil v Celje, kjer je bil do smrti pomožni uradnik vikariatske pisarne v Celju.

Pisal je cerkvenozgodovinska in kulturnozgodovinska dela. Med službovanjem v različnih krajih je sestavil ali dopolnil več župnijskih kronik (Arnež, Fohnsdof, župnija sv. Danijela v Celju). V Časopisu za zgodovino in narodopisje je objavil mnogo zgodovinskih črtic ter tudi obsežnejše razprave iz cerkvene in srednjeveške zgodovine Spodnje Štajerske (*Zemljepisni razvoj sedanjih lavantinskih župnij na levem bregu Drave do Jožefa II.*, 1924; *Preureditev župnijskih mej in ustanovitev novih župnij na levem bregu Drave ob času Jožefa II.*, 1925; *Postanek srednjeveškega Celja*, 1929) in članke o krajevni zgodovini. Napisal je tudi več samostojnih publikacij (tudi v nemškem jeziku, npr. *Doctor Thomas de Cilia (Perlower, Prilokar) der Erzieher Kaiser Maximilians I., erster Dompropst von Wien und Bischof von Konstanz : Ein Gedenkblatt zum vierten Säculum seines Todesjahres*). V Mariboru je bil upravitelj Straže in Glasnika najsvetejših src. Vodil je Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov.

LIT.: *Enciklopedija Slovenija*, 6. zvezek (Ljubljana: MK, 1992), str. 267;

J. Cvirn, A. Šepetavc, *180 let celjske gimnazije* (Celje: Srednja družboslovna šola Celje, 1989), str. 55

Slovenski biografski leksikon, 1. knjiga (Ljubljana: Zadružna gospodarska banka, 1925–32), str. 678

F. Kovačič, Matija Ljubša, Časopis za zgodovino in narodopisje 29, 1934, 168–169;
http://www.pavelhaus.at/publikationen/signal99_slowenisch/signal99_03slow.htm

Matek Blaž
*3. 2. 1852, Gornji Grad, †29. 10. 1910, Maribor
matematik

Rodil se je staršema, ki sta se preživljala z mlinarsko obrtjo. Osnovno šolo je obiskoval v Gornjem Gradu in se že takrat zelo odlikoval. Gimnazijo je obiskoval v Celju od leta 1865 do 1873. Na graški univerzi je študiral fiziko in matematiko. V letih 1882–83 je opravljal službo domačega učitelja na Hrvaškem, leta 1884 pa opravil državni izpit za profesorja matematike in fizike na univerzi v Gradcu. Služboval je na gimnaziji v Celju in nato do smrti poučeval v Mariboru kot gimnazijski profesor.

Izdal je knjigi rešitev matematičnih nalog k srednješolskim učbenikom in pisal slovenske matematične učbenike za srednje šole (*Aritmetika za nižje gimnazije I-II*, *Geometrija za nižje gimnazije I-II*, *Aritmetika in algebra za četrti in peti gimnazijski razred*). Matkove knjige so v prirejeni obliki uporabljali tudi po prvi svetovni vojni.

LIT.: *Enciklopedija Slovenija*, 7. zvezek (Ljubljana: MK, 1993), str. 20

J. Cvirn, A. Šepetavc, *180 let celjske gimnazije* (Celje: Srednja družboslovna šola Celje, 1989), str. 161

Zgodovinski arhiv Celje (ZAC), Reg. Gimnazija Celje, fasc. 22 katalog za leta 1868–69

<http://vlado.fmf.uni-lj.si/sola/1996/matek/matek1.htm>

<http://vlado.fmf.uni-lj.si/sola/1996/matek/blaz.gif> (slika)

Matko Drago
*8. 7. 1947, Trbovlje
strokovnjak za elektrotehniko

Obiskoval je gimnazijo v Celju. Leta 1972 je postal asistent, nato leta 1977 docent, leta 1982 izredni ter leta 1988 redni profesor za področje elektrotehnike. Leta 1977 je postal doktor tehničnih znanosti na Univerzi v Ljubljani. Bil je gostujoči profesor na univerzah v Nemčiji, Bosni in Hercegovini, Argentini, na Japonskem in na Dunaju. Znanstveno se je izpopolnjeval na Univerzi v Darmstadtu, na Inštitutu za vesoljske in astronavtične znanosti v Tokiju, bil pa je tudi štipendist prestižnega Humboldtovega sklada. V letih 1991–93 je bil prodekan, v letih 1997–2003 pa predstojnik Katedre za Avtomatiko Fakultete za elektrotehniko Univerze v Ljubljani. Drago je bil ustanovni član in prvi predsednik Zveze astronavtičnih in raketnih organizacij Slovenije. Bil je tudi član komiteja za aktivnost mladine v vesolju pri Mednarodni astronavtični federaciji in član Društva Avtomatikov Slovenije, v letih 1983–84 pa predsednik Saveza astronavtičnih i raketnih organizacija Jugoslavije.

Njegovo področje zavzemajo avtomatika, adaptivni regulacijski sistemi, identifikacije, računalniško podprto načrtovanje vodenja, robotski nogomet in drugo. V zadnjih letih je posebno pozornost posvetil sistemom vodenja z mehкими modeli in sistemom vodenja z nevronskimi mrežami. Na področju raziskav je zanj značilna velika mnogostranskost. Posebno mesto ima njegova raziskava, namenjena vodenju balona v vesolju, pri kateri tesno sodeluje z japonskimi strokovnjaki. Njegov prispevek je tudi matematično zahtevno modeliranje cevovodov.

Bil je mentor 21 doktoratov in magisterijev. Leta 1972 je dobil nagrado Sklada Prešernovih nagrad za študente ljubljanske Univerze, leto kasneje nagrado Dr. Vratislava Bedjaniča, leta 1988 nagrado Sklada Borisa Kidriča, leta 2000 Vidmarjevo nagrado in leta 2003 Zoisovo nagrado za vrhunske znanstvene dosežke na področju avtomatike.

Svoje raziskovalne rezultate zadnjih sedmih let je opisal v 28-ih izvirnih znanstvenih člankih, od tega jih je bilo 18 objavljenih v uglednih mednarodnih revijah. Je tudi avtor štirih poglavij v tujih knjigah in dveh poglavij v domačih knjigah. V Sloveniji je povečal zanimanje za vesoljske znanosti in tehnike med mladino. Njegova najpomembnejša dela so: *Adaptive control system, Simulation and modelling of continuous systems : a case study approach, International journal of control, automation, and system.*

LIT.: http://www.satena-ias-drustvo.si/claniIAS_files/Matko.htm

<http://www.mszs.si/slo/ministrstvo/nagrade/zois/2003.asp>

<http://www.fe.uni-lj.si/bulletin/details/general/dosezki2003/Picture1.jpg> (slika)

Melavc Dane
*17. 7. 1932, Mozirje
ekonomist

Obiskoval je gimnazijo v Celju. Diplomiral je leta 1956 na Ekonomski fakulteti v Ljubljani in doktoriral leta 1974 na Fakulteti za ekonomske znanosti v Zagrebu. Leta 1957 se je zaposlil pri Gozdnem gospodarstvu Nazarje, leta 1967 pa postal svetovalec Zavoda za napredek gospodarstva v Celju. Od 1972. je zaposlen na Ekonomsko-poslovni fakulteti v Mariboru (od 1980 redni profesor). Predava predmete: controlling – procesno računovodstvo, ekonomičnost in stroški kakovosti, ekonomika neprofitnih organizacij, poslovodno računovodstvo. V letih 1979–83 je bil dekan Visoke ekonomske komercialne šole in v obdobju 1983–87 rektor mariborske univerze. V letih 1986–87 je bil predsednik predsedstva Skupnosti jugoslovanskih univerz. V obdobju 1978–89 je bil tudi glavni in odgovorni urednik revije Naše gospodarstvo.

Objavil je 10 samostojnih del in več kot 170 znanstvenih in strokovnih prispevkov s področja ekonomike in računovodstva. Računovodske postopke je razvijal v povezavi z nastajanjem poslovnega informacijskega sistema.

LIT.: *Enciklopedija Slovenija*, 7. zvezek (Ljubljana: MK, 1993), str. 60

<http://nimfa.fovdomain.fov.uni->

[mb.si:7778/portal/page?_pageid=33,39330,33_39408&_dad=portal&_schema=PORTAL&梨花=234](http://nimfa.fovdomain.fov.uni-mb.si:7778/portal/page?_pageid=33,39330,33_39408&_dad=portal&_schema=PORTAL&梨花=234)

Mlinar Ivan

*18. 12. 1897, Loka pri Zidanem mostu, †29. 8. 1980, Celje
zgodovinar

Po gimnaziji v Celju, kjer je bil vseskozi odličen dijak, je študiral zgodovino na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Na njegovo študijsko in poklicno odločitev je v gimnaziji vplival profesor Emilijan Lilek. Za študij je imel dobre osnove, odlično je obvladal tudi latinščino in grščino. Po diplomi, ki jo je zagovarjal leta 1925, je nastopil prvo službo v Ptuju kot vzgojitelj v dijaškem domu, nato je poučeval na gimnaziji v Murski Soboti in od leta 1928 na gimnaziji v Celju. V letih 1941–45 je bil izgnanec v Srbiji.

V zgodovini se je sicer omejil na posamezna obdobja, ohranjal pa je celostni pregled nad dogajanjem v stroki. Kot član Muzejskega društva v Celju je v letih 1938–39 vodil arheološka izkopavanja na antičnem najdišču v Orešju (Završju) na Bizeljskem (Časopis za zgodovino in narodopisje, 1965), po vojni je pisal o zgodovini Zidanega Mosta (Kronika, 1956), napisal več razprav na temo Radeč, Belih Slapov pri Hrastniku, kasneje pa tudi srednjeveškega gradu Svibno in celjskega šolstva (Celjski zbornik 1958, 1973/1974).

Leta 1964 je v Celjskem zborniku objavil razpravo, ki je na duhovit način podala razlago vrste slovenskih krajevnih imen. Za letna poročila je objavil vrsto sestavov, najboljše je spis o zgodovini celjske gimnazije, ki poleg splošnega dela vsebuje tudi življenjepise pomembnih profesorjev in dijakov od ustanovitve 1808 do leta 1957. Napisal je tudi prispevek o zgodovini Celjskega pevskega društva, ustanovljenega leta 1895. Po upokojitvi je zbiral gradivo za zgodovino Sevnice, vendar mu je pešanje vida dokončanje dela preprečilo. Ostalo pa je izčrpno zbrano strokovno gradivo.

LIT.: *Enciklopedija Slovenija*, 7. zvezek (Ljubljana: MK, 1993), str. 190
<http://www.marginalija.si/cbl/dolgiOpis.asp?OsebeID=119> (slika)

Mohorič Fran

*7. 10. 1866, Stročja vas, †16. 1. 1925
pravnik

Zadnje tri razrede gimnazije je obiskoval v Celju v letih 1886–88. Leta 1893 je zaključil študij prava v Gradcu. Služboval je v sodstvu v Celju, Idriji, Gornjem Gradu in v Ormožu. Tam se je zapletel v spor zaradi slovenskih nacionalnih pravic. Od leta 1908 je delal na okrajnem sodišču v Ljubljani. Ko so ustanovili univerzo v Ljubljani, ni dobil mesta na pravni fakulteti, bil pa je še istega leta izbran za privatnega docenta za civilni postopek v Zagrebu. Tam je predaval do smrti.

Že od leta 1899 je v slovenskih, hrvaških in avstrijskih pravniških revijah objavljajl članke (preko 100) o vprašanjih sodne prakse, zlasti s področja kazenskega prava. Večina njegovih učbenikov je ostala v rokopisu.

Med drugim je bil tudi kulturni delavec. V spomin se je zapisal kot pisec jezikoslovnih in filozofsko-estetskih del.

LIT.: *Enciklopedija Slovenija*, 7. zvezek (Ljubljana: MK, 1993), str. 204, 205
Ivan Mlinar, *150 let I. gimnazije v Celju* (Celje, 1958), str. 16, 17

Musek Janek
*3. 6. 1945, Dravinjski Vrh
psiholog

Bil je dijak celjske gimnazije, potem pa je leta 1968 diplomiral iz psihologije in nato leta 1975 doktoriral z disertacijo *Simbolizem v odnosu do osebnostnih odnosih* na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Na Oddelku za psihologijo je postal leta 1970 asistent, nato leta 1977 docent, od leta 1983 je izredni profesor, od leta 1988 pa je zaposlen kot redni profesor za občo psihologijo. V letih 1980–82 je bil predstojnik Oddelka za psihologijo na Filozofski fakulteti, v letih 1984–86 pa prodekan Filozofske fakultete. Bil je tudi prorektor Univerze v Ljubljani za raziskovalno delo in podiplomski študij (1996–98).

Več let je urejal revijo *Anthropos* in je od leta 2000 tudi njen glavni urednik. Od leta 1991 je glavni, v letih 1997–98 pa tudi odgovorni urednik nove revije *Psihološka obzorja*, poleg tega pa je tudi v uredniškem odboru *Revije 2000*. Od leta 1996 je član znanstvenega sveta Slovenske znanstvene fundacije. Bil je vodja republiškega programskega sveta za področje vzgoje, izobraževanja in pedagogike, psihologije, socialnega dela in kineziologije. Od leta 1982 je vodil raziskovalno skupino na Oddelku za psihologijo Filozofske fakultete v Ljubljani, od leta 1991 je bil vodja raziskovalne skupine Psihološke raziskave ter od leta 1998 vodja programske skupine z enakim nazivom. Od leta 1992 je bil nacionalni koordinator za polje Psihologija in sociologija, od leta 1995 pa je nacionalni koordinator za polje Psihologija pri Ministrstvu za znanost in tehnologijo.

Predaval je tudi na drugih fakultetah Univerze v Ljubljani, na univerzah v Würzburgu, v Trstu, v Celovcu in na Ticinskem univerzitetnem centru v Luganu.

Sodeloval je v več mednarodnih raziskovalnih projektih (2) in domačih projektih (12), vodi ali je vodil 6 večletnih projektov. Proučeval je predvsem področja psihologije osebnosti, simbolike in vrednot. Pomembno je prispeval k napredku stroke, predvsem s tem, da je razvil izvirne modele osebnosti.

Raziskuje predvsem na področju psihologije osebnosti, kognitivne psihologije (simbolni procesi, simbolika, procesi ocenjevanja, pojmovanja samega sebe in samopodobe), psihologije vrednot, psihologije odločanja in psihologije posebnih (mejnih) pojavov. Objavil je preko 200 enot, med njimi 25 knjig in prek 100 člankov. Leta 1984 je dobil nagrado Sklada Borisa Kidriča za knjigo *Osebnost*. Je pa tudi imetnik Zahvalnice Zveze društev psihologov Jugoslavije in Plakete Zveze društev psihologov Jugoslavije (1984), Rostoharjevega priznanja Društva psihologov Slovenije (1991) in Priznanja Filozofske fakultete (1994).

Je avtor okrog 25 znanstvenih in strokovnih knjig ter učbenikov in okrog 200 znanstvenih ter strokovnih člankov, med njimi so tudi: *Psihologija osebnosti*, *Osebnost*, *Narava in determinante zavestnega odločanja*, *Teorije osebnosti*, *Simboli, kultura, ljudje*, *Osebnost in vrednote*, *Znanstvena podoba osebnosti*, *Psihološki modeli in teorije osebnosti*, *Nova psihološka teorija vrednot*.

LIT.: *Enciklopedija Slovenija*, 7. zvezek (Ljubljana: MK, 1993), str. 248
Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani, Zbornik ob 80-letnici, 1919–1999. (online).
Dostopno na naslovu <http://www.ff.uni-lj.si/hp/ff/zbornik/o/MUSEK.html>
<http://www.ff.uni-lj.si/Psihologija/Ljudje/musek.html>
http://www.educy.com/jmusek/NewFiles/Janek_slika.jpg (slika)

Oblak Vatroslav
*15. 5. 1864, Celje, †15. 4. 1896
jezikoslovec

Osnovno šolo je obiskoval v Celju in se nato leta 1874 vpisal v celjsko gimnazijo. Zaradi bolezni je šolanje za eno leto prekinil, nato pa jeseni 1885 šolanje ponovno nadaljeval. Ker je sošolce nagovoril k petju cesarske himne v slovenščini, je bil nato izključen iz vseh avstrijskih gimnazij. 8. razred in maturo je zato opravil v Zagrebu. Na dunajsko univerzo se je vpisal leta 1886. Doktoriral je leta 1891 z disertacijo *Die kirchenslavische Übersetzung der Apokalypse*. Dve leti pozneje je postal na graški univerzi docent za južnoslovansko filologijo s posebnim ozirom na slovenski jezik in književnost. Tik pred svojo zgodnjo smrtjo je bil predlagan za izrednega profesorja.

Že v višjih razredih gimnazije se je popolnoma posvetil jezikoslovnemu študiju in zbral veliko slovenskega narečnega in jezikovnozgodovinskega gradiva. Po vpisu na univerzo je začel objavljati v znanstvenem časopisu *Archiv für slavische Philologie* in v manj kot 10 letih napisal okoli 150 razprav. Proučeval je zgodovino slovenskega jezika in njegova narečja (Koroška, Bela krajina, Prekmurje, Vipava), narečja hrvaškega jezika, zlasti čakavščino (otok Lastovo), makedonska in bolgarska narečja. Na področju južnoslovanske dialektologije je postal mednarodno priznan strokovnjak. Da bi dokazal makedonski izvor stare cerkvene slovanščine (v nasprotju s Kopitarjevo in Miklošičevo panonsko terijo), je kot stipendist v letih 1891–92 raziskoval narečja severno do Soluna. O njih je napisal obsežno razpravo *Macedonische Studien*, ki je eno temeljnih del o makedonskih narečjih.

Oblak je v zgodovini slovenskega jezika in dialektologiji pravi predhodnik Frana Ramovša. Obravnaval je jezik slovenskih protestantov 16. stoletja, jezik v italijansko-slovenskem slovarju *Alasia da Sommaripe*, objavil več slovenskih besedil iz 17. stoletja in razčlenil njihov jezik. Na podlagi novih slovenskih samoglasnikov za nekdanja polglasnika je poskusil na novo klasificirati slovenska narečja. Še zdaj je eno temeljnih slovenističnih del njegova monografija o zgodovini nominalne sklanjatve v slovenščini. Spremljal je tudi vse raziskovalno dogajanje v slavistiki ter v delu *Archiv für slavische Philologie* in drugod objavil na desetine ocen in kritičnih prikazov o takratnih jezikoslovnih in filoloških publikacijah. Kot široko razgledan jezikoslovec in slovanski filolog si je dopisoval s številnimi uglednimi učenjaki, vsebinsko pa je za njegovo znanstveno rast in razumevanje položaja v evropskem jezikoslovju njegovega časa zlasti pomembna korespondenca z J. I. N. Baudouinom de Courtenajem.

LIT.: *Enciklopedija Slovenija*, 8. zvezek (Ljubljana: MK, 1994), str. 58, 59
Slovenski biografski leksikon, 2. knjiga (Ljubljana: Zadružna gospodarska banka v Ljubljani, 1933–52), str. 212–217

S. Škrabec, Dr. Vatroslav Oblak, *Cvetje z vertov sv. Frančiška 15*, 1896–97, št. 3; B. M. Ljapunov, Dr. Vatroslav Oblak 1864–96, *Izvestija Otdelenija ruskago jazyka i slovesnosti Imperatorskoj Akademii Nauk 1*, Petersburg 1897, 928–951; M. Murko, Dr. Vatroslav Oblak (v: *Ant. Knezova knjižnica 6*, Ljubljana 1899, 142–313, z bibliografijo); V. Jagić, *Istorija slavjanskoj filogii*, Sanktpeterburg 1910, 837–942; F. Jakopin, Vatroslav Oblak. *Ob stoletnici rojstva* (v: *Celjski zbornik 1964*, Celje 1964, 145–151)

Orožen Fran

*17. 12. 1853, Laško, †29. 11. 1912, Ljubljana
geograf in zgodovinar

Gimnazijo je obiskoval v Celju v letih 1865–73. Študiral je zemljepis in zgodovino na dunajski univerzi in tam leta 1881 tudi opravil profesorski izpit. Služboval je v Kopru (1882–86), Novem mestu (1886) in na državni realki ter nato na državnem učiteljišču v Ljubljani (1886–1912). Bil je prvi načelnik Osrednjega odbora Slovenskega planinskega društva (1893–1908) ter Društva slovenskih profesorjev (1906–09).

Kot zemljepisec in zgodovinar se je zanimal za gorski svet. Svoje poljudno-znanstvene razprave je objavljajal v Učiteljskem tovarišu, Ljubljanskem zvonu, Planinskem vestniku, Popotniku, Slovcu, Slovenskem narodu. Med drugim je pisal tudi članke in razprave, v katerih je planinstvo povezoval s slovensko kulturno zgodovino ter bil tako začetnik znanstvenega pogleda na turizem. Ukvarjal se je zlasti z metodiko geografije, napisal o tem vrsto člankov, ki jih je zbral v knjigi *Metodika zemljepisnega pouka* (1891, 1898). Je avtor več učbenikov za pouk geografije in domoznanstva (*Zemljepis za meščanske šole*, *Zemljepis Avstrijskoogrške države za 4. razred srednjih šol...*). Za slovenske šole je priredil globus s slovenskim besedilom in več stenskih zemljevidov, ki so izšli na Dunaju. S Simonom Rutarjem je pripravil zemljepisni atlas za osnovno šolo (s sedmimi kartami), novo izdajo s 14-imi kartami pa je priredil sam. Najpomembnejše njegovo delo je *Vojvodina Kranjska I-II* (1901, 1902).

LIT.: *Enciklopedija Slovenija*, 8. zvezek (Ljubljana: MK, 1994), str. 166

Slovenski biografski leksikon, 2. knjiga (Ljubljana: Zadružna gospodarska banka v Ljubljani, 1933–52), str. 231

Zgodovinski arhiv Celje (ZAC), Reg. Gimnazija Celje, fasc. 22 katalog za leta 1868–69

I. Macher, Fran Orožen, *Planinski vestnik* 19, 1913, 13–30 (z bibliografijo); M. Pajk, *Carniol(i)a*, 1913, 79–81 (s sliko); M. Pajk, *Popotnik* 1913, 133–136

Orožen Ignacij
*30. 1. 1816, Laško, †13. 4. 1900, Maribor
zgodovinar

Obiskoval je trivialko v Laškem, 3. razred glavne šole v Celju, nato pa v letih 1831–36 gimnazijo v Celju. Bil je štipendist Fürpassove ustanove. Študiral je filozofijo v Gradcu in bogoslovje v Celovcu. Leta 1842 je bil posvečen v duhovnika v Št. Andražu v Labotski dolini. Najprej je leta 1842 služboval kot kaplan v Žalcu, od leta 1844 kot kaplan oziroma vikar v Celju, nato je leta 1854 postal župnik v Mozirju in leta 1865 nadžupnik pri Sv. Križu (pri Rogaški Slatini). V letih 1867–1900 je bil v Mariboru stolni kanonik, od leta 1884 stolni dekan, nato pa od leta 1892 pa do smrti stolni prošt. V letih 1867–69 je bil tudi škofijski šolski nadzornik. Na mariborskem bogoslovju je v letih 1869–89 predaval cerkveno umetnost in bil v letih 1883–1900 tudi ravnatelj (kancler) škofijske pisarne.

Njegov prvi objavljeni spis je bil polemičen. Ko je bival v Celju, je sestavil *Celsko kroniko*, ki natančno beleži tudi pojave narodnega življenja, izšla pa je, ko se je že preselil v Mozirje. Poglobil se je tudi v rimsko epigrafiko in objavil nekaj razprav s tega področja v nemškem jeziku. Kot »neumorni preiskovalec« (tako o njem Simon Rutar) je obdelal krajevno zgodovino 14-ih od 28-ih dekanij lavantinske škofije. Podatke za spise je iskal tudi v graškem Joanneumu, kjer se je seznanil s kustosom J. Wartingerjem, ki je bil njegov mentor pri zgodovinopisju. Župnik R. Knabl ga je uvajal v numizmatiko in epigrafiko, povezan pa je bil med drugim tudi z direktorjem deželnega arhiva J. Zahnom in deželnim konservatorjem J. Grausom. Uvršča se med ugledne zgodovinarje duhovnike, ki so bistveno prispevali k razvoju slovenskega zgodovinopisja.

LIT.: *Enciklopedija Slovenija*, 8. zvezek (Ljubljana: MK, 1994), str. 166

Slovenski biografski leksikon, 2. knjiga (Ljubljana: Zadružna gospodarska banka v Ljubljani, 1933–52), str. 231, 232, 233

http://www.las.sik.si/Default_Images/Images_znani_lascani/ignacij_orozen.jpg (slika)

F. Pirkmaier, Monsignor Ignaz Orožen, Marburg 1900; Glaser III, 287; J. Pajek, Der Dom von Marburg (Maribor, 1897), 15; J. Pajek, Voditelj v bogoslovnih vedah 1900, 247; M. Napotnik, Govor do semeniščanov... (Maribor, 1910) 38, 112; F. Kovačič, Nadžupnija Sv. Križa pri Rogaški Slatini (Ljubljana, 1914) 58, slika na strani 62; F. Kovačič, Zgodovina lavantinske škofije (Maribor, 1929), 38

Orožen Janko

*10. 12. 1891, Turje, †30. 9. 1989, Celje
zgodovinar

Ko je končal enorazredno osnovno šolo v domačem kraju, se je vpisal na učiteljsiše v Mariboru in ga leta 1911 tudi končal. Dve leti je služboval kot učitelj, nato pa na celjski gimnaziji maturiral kot privatist. Do prve svetovne vojne je študiral pravo na češki univerzi v Pragi. Med vojno se je pridružil prostovoljcem v češki legiji, s katero je odšel na solunsko fronto. Leta 1921 je končal študije na modroslovnici fakulteti v Ljubljani in tam leta 1922 diplomiral tudi iz slovenske zgodovine in geografije. Med leti 1919–21 je poučeval na I. deški meščanski šoli v Ljubljani, nato na gimnaziji v Murski Soboti (1921–24), potem pa do okupacije na državni realni gimnaziji v Celju. Tedaj je bil izgnan v Srbijo, kjer je poučeval otroke slovenskih izgnancev. Po vojni je v Celju do 1954. učil na gimnaziji, do 1965. pa je bil upravnik celjskega Zgodovinskega arhiva.

Med vojnama je pisal pedagoške razprave ter osnovno- in srednješolske učbenike za zgodovino, geografijo, ruski in češki jezik. Prevajal je iz ruskega, češkega in francoskega jezika. Raziskoval je zgodovino Celja ter območij v porečju Savinje in Save (Zasavje). Izdal je *Zgodovino Celja* v treh delih (1927–30), *Zgodovino celjske gimnazije*, več prispevkov in nekaj monografij (*Zgodovina Celjskega Sokola*), po drugi svetovni vojni pa *Kratko gospodarsko zgodovino Celja in okolice* (1952, z Justinom Felicijanom) ter obsežno *Zgodovino Trbovelj, Hrastnika in Dola I* (1958). Plod njegovega dolgoletnega raziskovanja je obsežna monografija *Zgodovina Celja in okolice I-III* (1971–80). Napisal je več kot 30 knjig, nad 170 razprav, člankov in poročil ter 12 učbenikov. Za krepitev odnosov s Češkoslovaško je bil odlikovan z redom belega orla.

LIT.: *Enciklopedija Slovenija*, 8. zvezek (Ljubljana: MK, 1994), str. 166

Slovenski biografski leksikon, 2. knjiga (Ljubljana: Zadržna gospodarska banka v Ljubljani, 1933–52), str. 233, 234

D. Cvetko, Bibliografija prof. Janka Orožna. Ob njegovi osemdesetletnici (v: Celjski zbornik 1971–72, Celje 1972, 331–349; V. Novak, Bibliografija prof. Janka Orožna. Drugi del (1972–1989) (v: Celjski zbornik 1990, Celje 1990, 283–294); Saria, Ljubljanski zvon, 1928, 369–71; Baš, Časopisa za zgodovino in narodopisje 1928, 89; J. Mravlak, Časopisa za zgodovino in narodopisje 1932, 50; Preobraženski, Ljubljanski zvon 1930, 306

Osole Marjan
*29. 3. 1924, Celje
gospodarstvenik

Po končani celjski gimnaziji je študiral na tehniški fakulteti v Ljubljani. Diplomiral je leta 1952. Med leti 1951–55 je bil zaposlen v Tovarni glinice in aluminija v Kidričevem, nato do leta 1961 kot vodja proizvodnje metalurških obratov v Tovarni avtomobilov in motorjev v Mariboru. V letih 1961–64 je sodeloval pri gradnji in proizvodnem uvajanju nove valjarne v Železarni Ravne, nato v letih 1964–68 delal v celjski Cinkarni, kasneje pa v kovaški industriji Unior v Zrečah. V letih 1968–90 je bil glavni direktor.

Pod njegovim vodstvom se je Unior posodobil ter močno usmeril v izvoz. Leta 1981 je Osole dobil Kraigherjevo nagrado.

LIT.: *Enciklopedija Slovenije*, 8. zvezek (Ljubljana: MK, 1994), str. 193

Pajak Jožef
*29. 7. 1843, Prežigal, †25. 7. 1901 Maribor
folklorist in zgodovinar

Ljudsko šolo je obiskoval v Konjicah, leta 1854 pa se je vpisal na celjsko gimnazijo. Čeprav je prvi razred gimnazije ponavljal, je nato postal eden izmed boljših dijakov. V drugem semestru 8. razreda je bil izključen zaradi veseljačenja. Gimnazijo je dokončal leta 1863 v Mariboru. Tam je tudi študiral bogoslovje in študij končal leta 1867 (posvečen je bil leta 1866). Leta 1870 je tudi doktoriral v Gradcu. Bil je kaplan v Bistrici ob Sotli (1867–69) in pri mariborski stolnici (do 1872), nato je bil do leta 1893 učitelj verouka na mariborski gimnaziji. Poučeval je tudi slovenščino, saj je leta 1875 opravil usposobljalni izpit na Dunaju. Leta 1893 je postal stolni kanonik, v letih 1897–1901 pa je predaval moralno teologijo na mariborskem bogoslovju.

Kot gimnazijski profesor se je ukvarjal z narodopisjem in s slovstveno, pozneje tudi cerkveno zgodovino. Še posebej marljivo je zbiral bajeslovno gradivo na slovenskem Štajerskem in ga nato objavljajl v Kresu (*Torklja, Praznoverne bajke in šege med štajerskimi Šlovenci*). Ljudsko življenje je zajel v *Črticah o Slovencih v štajerskem Podravju s posebnim ozirom na narodno nošo* (Kres, 1883). Sestavil je etnološki leksikon, v katerem je podal bogato zbirko narodopisnega gradiva, z naslovom *Črtice iz duševnega žitka štajerskih Slovencev* (1884). Pri abecedno urejeni obdelavi posameznih šeg, praznovanj, vraž, verovanj in podobno je uporabil tudi sestavke drugih piscev in navedel precej ljudskih pesmi. Objavil je tudi mnogo slovstvenozgodovinskih spisov.

LIT.: *Enciklopedija Slovenija*, 8. zvezek (Ljubljana: MK, 1994), str. 222
Slovenski biografski leksikon, 2. knjiga (Ljubljana: Zadrūžna gospodarska banka v Ljubljani, 1933–52), str. 250, 251

Voditelj v bogoslovnih vedah 1901, 486–8; F. Kovačič, *Zgodovina lavantinske škofije* 440, 447; *Spomenica ob 70-letnici lavantinskega bogoslovnega učilišča* (Maribor 1929), 42, 46; *Slovenec* 1901, št. 176; *Glaser* IV, 204

Petkovšek Viktor
*23. 1. 1908, Litija, †26. 1. 1994, Ljubljana
botanik

Ljudsko šolo je obiskoval v Radečah in Zidanem mostu, gimnazijo pa v Celju v letih 1919–24 in v Ljubljani v letih 1924–27. Po maturi se je vpisal na univerzo v Ljubljani, kjer je študiral prirodopis. Iz biologije je diplomiral leta 1931 na filozofski fakulteti v Ljubljani in tam leta 1955 tudi doktoriral na Prirodoslovno-matematično-filozofski fakulteti. V letih 1932–46 je poučeval na realni gimnaziji, na učiteljišču in na klasični gimnaziji v Ljubljani in Mariboru. Po koncu druge svetovne vojne je prevzel vodstvo državne srednje vrtnarske šole v Mariboru. Leta 1947 je postal predavatelj na Agronomski fakulteti v Ljubljani. Bil je začetnik pedagoške in raziskovalne dejavnosti na področju botanike. Oboje je vpeljal tudi pri študiju gozdarstva in veterine. Od leta 1967 je kot redni profesor predaval botaniko in fitocenologijo na biotehniški fakulteti v Ljubljani.

Raziskoval je floro (samoniklo in priseljeno), vegetacijo (predvsem ruderalne, obrežne ter travniške združbe) in zgodovino botanike na Slovenskem. Odkril je mnogo nahajališč redkih rastlinskih vrst. Ukvarjal se je s fotografiranjem rastlin, rastišč in naravnih spomenikov. Mnogo njegovih slik je bilo objavljenih po knjigah in revijah. Uveljavil se je kot pisec poljudnoznanstvenih člankov (*Proteus*, *Planinski vestnik*, *Pionir*). Z I. Staničem je napisal priročnik *Gobe* (1965) in je bil soavtor botaničnih učbenikov za srednjo šolo. Objavil je okoli 90 znanstvenih, strokovnih in biografskih člankov. Bil je prvi urednik *Biološkega vestnika* (1952–60) in prvi predsednik Mikološkega društva Slovenije (1969). Prejel je Jesenkovo priznanje in bil častni član Prirodoslovnega društva Slovenije.

LIT.: *Enciklopedija Slovenija*, 8. zvezek (Ljubljana: MK, 1994), str. 325, 326

Slovenski biografski leksikon, 2. knjiga (Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti 1933–52), str. 325

Zgodovinski arhiv Celje (ZAC), Reg. Gimnazija Celje, fasc. 43, vpisnice za leta 1921–24

E. Mayer, Univ. prof. dr. Viktor Petkovšek – sedemdesetletnik, *Biološki vestnik* 26, 1978, št. 1 (z bibliografijo)

Pleteršnik Maks
*3. 12. 1840, Pišcece , †13. 9. 1923
klasični filolog in leksikograf

Ljudsko šolo je obiskoval v Pišecah, v letih 1851–59 pa gimnazijo v Celju. Vedno je bil med najboljšimi učenci v razredu. Klasično filologijo in slavistiko je študiral na Dunaju, kjer je že pred diplomom (1863) sodeloval pri znamenitem Miklošičevem cerkvenoslovenskem slovarju (*Lexicon palaeoslovenico-graeceolatinum*, Vindobonae 1862–65). Bil je usposobljen za poučevanje latinščine, grščine in slovenščine na šolah z nemškim, slovenskim in srbohrvaškim jezikom. Po eno leto je služboval na gimnaziji v Mariboru in Celju, dve leti v Gorici in štiri leta v Trstu. Od leta 1871 pa do 1900 je poučeval na gimnaziji v Ljubljani. Pomembno je njegovo sodelovanje pri Slovenski matici, kjer je na podlagi vprašalnikov organiziral zbiranje slovenskih krajevnih in ledinskih imen. Pomembneje se je vključil tudi v delo slovenskega dramatičnega in pisateljskega društva. Bil je dopisni član Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti od 1899., redni član Znanstvenega društva za humanistične vede v Ljubljani od ustanovitve 1921. in častni občan mesta Ljubljane.

Svoje prispevke je objavil v gimnazijskih časopisih, Zori, Slovenskem glasniku, Letopisu Matice slovenske in Slovenskem narodu. Znanе so predvsem njegove poljudnoznanstvene obravnave starogrških, latinskih in slovanskih zgodovinskih, narodopisnih, kulturnozgodovinskih in vzgojnih tem. Izviren je njegov prikaz Valentina Vodnika kot učitelja ljubljanske gimnazije (1875) in prispevek o slovenščini na ljubljanskem liceju (1887). Obsežna sta Pleteršnikova spisa Slovenci ter Hrvati in Srbi v knjigi *Slovanstvo* (1873), ki sta ji dodana tudi dva zanimiva Pleteršnikova narodopisna zemljevida. Pleteršnik je tudi prvi prevajalec staroruskega epa *Slovo o polku Igorjevč* (1866). Svoj pogled na slovensko narodno in jezikovno prihodnost je razložil v prispevku *Naša prihodnost* (Slovenski narod, 1868) in v odgovoru na anketo v reviji Veda (1913).

Najpomembnejše Pleteršnikovo delo je *Slovensko-nemški slovar I-II* (1894, 1895), ki je bil do Slovarja slovenskega knjižnega jezika (1970–91) tudi najobsežnejši slovenski slovaropisni dosežek (1900 strani, okoli 110.000 iztočnic). Redakcijo slovarja je prevzel leta 1883, potem ko je deželnemu slovarkemu odboru spodletelo več poskusov z drugimi sestavljavci, npr. s F. Levstikom. Ocenjevalci (S. Škrabec, V. Oblak, M. Valjavec) so ob kritičnih pripombah priznali slovarju visoko vrednost. Pleteršnikov slovar se je uveljavil kot klasično delo slovenskega in slovanskega slovaropisja. Zajel je slovensko knjižno in narečno besedišče 19. stoletja, precejšen odstotek besedja pa je tudi iz starejših obdobj od Trubarja dalje, tako da deloma nadomešča tudi zgodovinski slovar. Pleteršnik je na podlagi dolenskih govorov v slovarju uredil in zaznamoval tonemsko naglaševanje, poenotil je pravopis, določil in izpeljal glavna pravorečna pravila.

Vse besedje Pleteršnikovega slovarja je bilo kritično pregledano pri določanju in sprejemanju iztočnic za Slovar slovenskega knjižnega jezika, bil je opora pri naglasnih, oblikoslovnih, pomenskih idr. obdelavah v njegovih slovarkih sestavkih. Pri prvih zasnovah novega slovenskega slovarja (1946) je F. Ramovš še govoril o dopolnjenem in moderniziranem Pleteršnikovem slovarju. Iz tega slovarja je črpal besedišče J. Glonar za svoj Slovar slovenskega jezika (1935–36), iz njega so izhajali slovenski pravopisni slovarji (Slovenski pravopis, 1950 in 1962) in številni dvojezični slovarji. Bil je zanesljivo izhodišče za narečni (črnovrški) slovar I. Tominca (1964) in za Slovar beltinskega prekmurskega govora Franca Novaka (1985). Pleteršnikov slovar je eden temeljnih virov za slovanske

primerjalnozgodovinske jezikovne študije in etimološke raziskave ter nepogrešljiv pri sestavljanju slovanskih in drugih etimoloških slovarjev.

Po izidu slovarja je Pleteršnik več kot 20 let v svoj interfolirani izvod (v 4 knjigah) vpisoval pripombe, popravke in dopolnila. V začetku stoletja je pomemben Pleteršnikov delež pri nastajanju velikega latinsko-slovenskega slovarja F. Wiesthalerja, ki je razen gesel A-facilis ostal v rokopisu (v novi izdaji je začel izhajati 1994).

LIT.: *Enciklopedija Slovenija*, 8. zvezek (Ljubljana: MK, 1994), str. 413

Slovenski biografski leksikon, 2. knjiga (Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti, 1933–52), str. 381–384

J. Vošnjak, K zgodovini Wolfovega slovensko-nemškega slovarja, Ljubljanski zvon

Podpečan Alojz
* 12. 4. 1906, Celje, †14. 2. 1990, Celje
geodet

Diplomiral je leta 1931 na tehnični v Zagrebu in tam leta 1968 doktoriral na geodetski fakulteti. Sprva je v Beogradu delal v ministrstvu za finance, v letih 1934–37 je vodil okrajni sekciji za novo izmero v Užicu in Kruševcu, nato pa je bil inšpektor za novo izmero v ministrstvu za finance v Beogradu. Od leta 1939 je vodil geodetsko in agrotehnično delo v zvezi z razlastitvijo premoženja rodbine Thurn und Taxis v Delnicah. Leta 1942 je prevzel geodetsko delo pri raziskavi lignitnih ležišč in gradnji termoelektrarne na območju Mlave. Po letu 1945 je sprva sodeloval pri obnovi mestne trigonometrične izmere v Beogradu, leta 1936 pa se je zaposlil pri Projektivnem zavodu in pozneje Geodetskem zavodu SRS. V letih 1948–52 je poučeval na Gradbeni srednji šoli v Ljubljani, od leta 1953 pa je na Fakulteti za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo v Ljubljani predaval o geodetskih merjenjih, izdelavi topografskih načrtov, geodeziji v inženirstvu in kartografiji; od leta 1969 je bil redni profesor.

Objavil je knjigi *Primenjena geodezija* (1950) in *Terenski relief* (1955), več učbenikov ter okoli 20 strokovnih in poljudnih člankov. Kot predavatelj in raziskovalec je uvajal sodobne kartografske metode, kar je pospešilo razvoj kartografije na Slovenskem.

LIT.: *Enciklopedija Slovenija*, 9. zvezek (Ljubljana: MK, 1995), str. 22
Zgodovinski arhiv Celje (ZAC), Reg. Gimnazija Celje, fasc. 8, razredni katalog/redovalnica za leta 1918–21

Praunseis Alojzij
*20. 3. 1866, Sevnica, †3. 8. 1934, Ljubljana
zdravnik

Gimnazijo je obiskoval v Celju in Novem mestu. Na univerzi v Gradcu je študiral medicino, kjer je bil leta 1893 tudi promoviran. Po končanih kliničnih študijah na Dunaju se je leta 1895 nastanil kot praktikant in okrožni zdravnik v Celju, vendar je že v naslednjem letu odšel na specializacijo iz stomatologije. V Celju je delal kot zdravnik do leta 1899, julija 1900 pa je v Ljubljani odprl zobozdravniško ordinacijo, ki je kmalu dosegla sloves ene izmed boljših na Kranjskem.

V letih 1904–08 je bil med najbolj aktivnimi za poslovenjenje Društva zdravnikov za Kranjsko, kasneje pa ga najdemo med ustanovitelji Zdravniške zbornice za Slovenijo in Društva zobnih zdravnikov za Slovenijo.

LIT.: J. Cvirn, A. Šepetavc, *180 let celjske gimnazije* (Celje: Srednja družboslovna šola Celje, 1989), str. 82

Raišp Ivo
*25. 3. 1926, Celje
zdravnik internist

Medicino je študiral v Ljubljani in Zagrebu, kjer je leta 1950 diplomiral. Leta 1957 je končal specializacijo iz interne medicine in doktoriral na MF v Ljubljani. Izpopolnjeval se je v Hamburgu in Parizu ter leta 1961 napravil podiplomski tečaj iz nuklearne medicine. V letih 1951–58 je bil s krajšimi presledki zaposlen v Splošni bolnišnici v Celju, nato je bil do leta 1989 predstojnik internega oddelka slovenjegraške bolnišnice. Leta 1962 je bil imenovan za primarija, leta 1970 pa habilitiran za izrednega in leta 1987 za rednega profesorja na Medicinski fakulteti v Ljubljani. Na Medicinski fakulteti v Luandi (Angola) je leta 1983 vodil podiplomski tečaj iz interne medicine. Strokovno se je ukvarjal predvsem z endokrinologijo, sladkorno boleznijo in nuklearno medicino.

V slovenskih in tujih revijah je objavil okoli 110 strokovnih člankov.

LIT.: *Enciklopedija Slovenija*, 10. zvezek (Ljubljana: MK, 1996), str. 69
Zgodovinski arhiv Celje (ZAC), Reg. Gimnazija Celje, fasc. 61, vpisnice za leta 1941–42

Rebič Elija

***12. 9. 1784, Stojdraga, †17. 1. 1865, Ljubljana
zgodovinar**

Po gimnaziji v Celju, Mariboru in Ljubljani ter filozofiji v Ljubljani je končal bogoslovje v Zagrebu, a ni bil posvečen. Po juridičnih študijah v Gradcu je bil sprva okrajni komisar, nato pa v letih 1812–16 gimnazijski profesor v Celju, kasneje tudi v Ljubljani.

V dolgoletnem šolskem delu je vplival na številne generacije slovenskih izobražencev s svojo široko razgledanostjo, z znanjem jezikov in naklonjenostjo slovenskemu in hrvaškemu prerođu.

Napisal je vrsto zgodovinskih razprav, ki pa so znanstveno nekritične, zato mu je Prešeren posvetil puščico *V Ljubljani je možic*.

LIT.: J. Cvirn, A. Šepetavc, *180 let celjske gimnazije* (Celje: Srednja družboslovna šola Celje, 1989), str. 87

Samec Maks

***10. 10. 1844, Arclin, †19. 8. 1889, Kamnik
zdravnik**

Po gimnaziji v Celju je v Gradcu študiral naravoslovje in medicino. Kot zdravnik je služboval v Ljubljani, Kamniku, Trstu, Postojni in zopet v Kamniku. Kot kamniški župan je v letih 1878–87 prenovil in olepšal mesto, izravnal mestni trg, sezidal novo ljudsko šolo in kanaliziral mestne ulice.

Izvoljen je bil tudi za deželnega poslanca. V politiki je dosegel nekatere visoke funkcije v deželnem zboru.

Napisal je več prirodoslovnih razprav, medicinsko poučno knjžico *Vpliv upijanljivih pijač na posamezni človeški organizem in na človeško družbo v obče*, učbenik *Anatomija za ljudske učitelje* in prevedel romana *Dim* in *Pomladanski valovi* ruskega realista Turgenjeva.

LIT.: *Slovenski biografski leksikon*, 3. knjiga (Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti, 1960–71), str. 195

<http://www.iupac.org/publications/ci/2000/may/slovenia2.html> (slika)

Glaser IV., 211, 415; Simončič 279, 451, 538; ODZK 1883–84, 1887–88; Pfeifer, 29, 58; LZg 1883, št. 133; 1889, št. 189; SN 1883, št. 126, 132, 135, 209; 1889, št. 190, 191; S 1886, št. 82; 1889, št. 189; DS 1889, 210; SS II. (1889), 271; Stiasny Ljudevit, Kamnik 1894, 171–3; J 1939, št. 193

Schober Arnold
*16. 4. 1886, Podsreda, †16. 8. 1959, Gradec
arheolog

Obiskoval je gimnazijo v Celju, Ptuju in Gradcu, študiral umetnostno zgodovino in klasično arheologijo v letih 1905–09 v Berlinu, Münchnu, na Dunaju, zlasti pa v Gradcu in tu promoviral leta 1909. Leta 1910 je veliko potoval v Pariz, London in Nemčijo. Leta 1912 je postal asistent na filozofski fakulteti graške univerze, v letih 1913–24 se je izpopolnjeval v Italiji, Madžarski in Grčiji, pri izkopavanjih v mestih Elis, Ephesos, na Kreti, v severni Afriki, raziskoval pa je tudi Albanijo in Črno goro. Od leta 1940 je bil redni profesor za klasično arheologijo v Gradcu. Leta 1945 se je predčasno upokojil in se ukvarjal le še z lovom in kinologijo.

Analiziral je rimske nagrobnike na našem področju.

LIT.: *Slovenski leksikon*, 3. knjiga (Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti, 1960–71), str. 232, 233

E. Diez, Gedenkheft f. A. Schober, *Schild von Steier* 9, 1959–61, 5–12 (z bibliogr.); F. Eichler, *Jhe. d. Oesterr. archäol. Instituts* 44, 1959, Beiblatt 3.

Schwab Anton
*1868, Prebold, †1938, Ljubljana
zdravnik, zobozdravnik, skladatelj, pevovodja

Po maturi na celjski gimnaziji je leta 1894 končal študij medicine v Gradcu, šest let kasneje pa se je specializiral še v stomatologiji na Dunaju. Po končani specializaciji je vodil osebno prakso na Vranskem in nato še v Celju. Kot zdravnik je bil med ljudmi zelo priljubljen, še posebej med dijaki, ki jih je zdravil brezplačno. Zavzemal se je tudi za odpravo mature, saj je vedel, kakšne skrbi povzročajo dijakom izpiti. Uvajal je nove metode zdravljenja in s številnimi zdravstvenovzgojnimi predavanji poučeval ljudi. Predaval je o higieni, socialni medicini, negi zob, alkoholizmu in drugem. Med prvo svetovno vojno je oskrboval ranjence na celjski železniški postaji in vodil vojaško bolnišnico v Šentjurju. Po vojni je napredoval in postal okrajni sanitetni referent.

Bil je izvrsten šahist, najbolj pa je zaslovel kot pevovodja in skladatelj samouk. Ko se je preselil v Celje, je takoj ustanovil in vodil pevski odsek Delavskega podpornega društva, več let pa je bil tudi pevovodja Celjskega pevskega društva.

Kmalu je začel komponirati, tako da je v svojem življenju napisal in zložil kar 124 skladb. Manj je bil podkovan v teoriji, vendar pa je bil poln spevnih in lahko razumljivih melodij. V pesmih je izražal svojo domoljubnost. Sprva je harmoniziral narodne in druge pesmi, kasneje pa skladal večinoma za mešani ali moški pevski zbor na besedila slovenskih pesnikov Župančiča, Gregorčiča, Golarja, Ketteja, Meška in drugih. Njegova dela so bila objavljena v glasbenih revijah tistega časa, kot so Novi akordi, Zbori, Pevec in drugo. Njegove pesmi so zelo preproste, s pridihom ljudske melodike in razumevanja. Nekatere od njih so tudi ponarodele. Njegove najbolj znane skladbe so: *Prleške narodne*, *Minila je že hladna zima*, *Zlata kanglica*, *Zdrava Marija*, *Slanica*, *Vasovalec*, *Vinska*, *Usahli cvet*, *Vlak* .... Objavil je tudi nekaj člankov s področja medicine, znan pa je tudi kot izumitelj nekaterih pripomočkov in izboljšav v dentalni medicini.

LIT.: Ivan Mlinar, *150 let I. gimnazije v Celju* (Celje, 1958), str. 18
http://www.mf.uni-lj.si/zgmed/home/eng/dejavnost/znameniti_slovenci/anton_s.htm
<http://www.mf.uni-lj.si/zgmed/Homepage/Xschwab.htm>
<http://www.mf.uni-lj.si/zgmed/home/images/XschwabSl.jpg> (slika)

Branko Goropevšek, Anton Schwab (Medicina mu je bila žena, glasba ljubica, šah strast), *Znameniti Celjani* (Celje, 2004)

Stanonik Janez
*2. 1. 1922, Slovenj Gradec
jezikoslovec, zgodovinar

Diplomiral je na Univerzi v Ljubljani iz anglistike in germanistike leta 1948. Leta 1953 je promoviral z disertacijo *Ostanki nemškega srednjeveškega slovstva na Kranjskem*. Leta 1959 je bil habilitiran kot docent za angleško in ameriško književnost, 1965. izvoljen za izrednega in leta 1972 za rednega profesorja. V letih 1960–84 je bil predstojnik Oddelka za germanske jezike in književnosti, v letih 1972–74 pa dekan Filozofske fakultete. Dopisni član SAZU je postal leta 1981, redni član SAZU pa leta 1987. Izpopolnjeval se je v Leedsu, na Berkeleyu, Harvardu, v Londonu, Oxfordu, Heidelbergu in na Dunaju. Z referati se je udeležil mednarodnih simpozijev v Duluthu, ZDA, v Minneapolisu in Pittsburghu, v Regensburgu, Passauu in na Bledu. Leta 1968 je dal pobudo za ustanovitev revije *Acta Neophilologica*, ki jo tudi ureja. Predaval je na univerzah v Beogradu, Zagrebu, Sarajevu, Mariboru, Gradcu, na Dunaju, v Celovcu, Salzburgu, Innsbrucku, Regensburgu, Benetkah, Berkeleyu in Albuquerqueju.

Sprva je raziskoval nemško književnost v srednjeveški Sloveniji. Njegovo zanimanje je veljalo predvsem angleški in ameriški literaturi, posebno tisti iz 19. stoletja, raziskoval je tudi probleme v stikih književnosti s folkloro in upodabljaljivimi umetnostmi. V novejšem času raziskuje slovensko-angleške in ameriške kulturne stike ter še posebej literarno ustvarjanje slovenskih izseljencev v ZDA od kolonialne dobe do novejšega časa. Upokojil se je 30. 12. 1990.

LIT.: *Enciklopedija Slovenija*, 11. zvezek (Ljubljana: MK, 1996), str. 332
<http://www.ff.uni-lj.si/germanistika/Slovensko/zgodovina-profesorji.htm>

Selak Franjo

***11. 4. 1847, Rečica ob Savinji, †9. 6. 1906, Zagreb
publicist, prevajalec in literarni zgodovinar**

Po gimnaziji v Celju (1860–68) in univerzi v Gradcu in na Dunaju je kot suplent na varaždinski gimnaziji poučeval francoščino, nemščino, latinščino, zgodovino in grščino do leta 1876, nato pa se je posvetil pisateljstvu. Leta 1893 je odšel v Sarajevo, kjer je bil sourednik lista *Nada* in urednik političnega lista *Bosnische Post*. Leta 1898 je začel izdajati *Stimmen aus Bosnien*, list za politična, gospodarska in literarna vprašanja, ki pa je prenehal že čez šest mesecev.

Razen člankov v dnevem časopisju je napisal več tehtnih literarnih študij o slovenskih in srbohrvaških pesnikih in pisateljih, prevedel več slovenskih pesnikov v nemščino (Stritarja, Gregorčiča, Levstika, Aškerc, Prešerna, Jenka) in priobčil več člankov s področja filozofije, estetike in kritike. Vestno je zasledoval slovensko literarno produkcijo in jo posredoval Hrvatom in Nemcem s prevodi in informativnimi članki.

LIT.: J. Cvirn, A. Šepetavc, *180 let celjske gimnazije* (Celje: Srednja družboslovna šola Celje, 1989), str. 96

Zgodovinski arhiv Celje (ZAC), Reg. Gimnazija Celje, fasc. 20 katalog za leta 1863–65

Seliškar Albin

***5. 6. 1896, Vransko, †30. 4. 1973, Ljubljana
zdravnik, fiziolog**

Študiral je biologijo in kemijo v Zagrebu ter na Filozofski fakulteti na Dunaju, kjer je leta 1923 doktoriral, isto leto pa se je zaposlil tudi kot asistent na Medicinski fakulteti v Ljubljani in tu deloval do smrti. V letih 1924–25 se je izpopolnjeval v Angliji. Fiziologijo je predaval medicincem, biologom in psihologom. Z inventivno metodiko in splošnim naravoslovnim znanjem je posredoval študentom zasnovo sodobnega fiziološkega in ekološkega mišljenja. Leta 1945 je na MF na novo organiziral fiziološki inštitut za fiziološko kemijo. Nato je kot redni profesor na Dunaju sodeloval z zoofiziologom I. Regnom.

Leta 1928 je z R. Kenkom osnoval laboratorij v Podpeški jami; speleološke raziskave, zlasti o človeški ribici, je nadaljeval v letih 1946–60 v laboratoriju SAZU v Postojnski jami. Kot jamar je 1933 opravil prvi jamski potop na Slovenskem v sifonu Štirne Pod stenami na Planinskem polju.

Objavil je 16 znanstvenih in 16 informativnih člankov.

LIT.: *Enciklopedija Slovenija*, 11. zvezek (Ljubljana: MK, 1997), str. 39, 40
Zgodovinski arhiv Celje (ZAC), Reg. Gimnazija Celje, fasc. 8, razredni katalog/redovalnica za leta 1905–07
<http://www.mf.uni-lj.si/isis/isis99-03/html/seliskar.jpg> (slika)

Proteus 59, 1996/97, 296–317 (z bibliografijo); M. Seliškar, Fragmenti o očetu, Ljubljana 1997

Sernec Janko
* 23. 2. 1881, Celje, † neznano
pravnik in narodnoobrambni publicist

Po gimnaziji v Celju (1891–99) je študiral pravo na Dunaju in v Pragi. Po sodniški praksi v Celju je bil kratek čas sodnik v Kozjem in Gornjem gradu, nato v Šmarju pri Jelšah, od leta 1918 pa tudi starešina okrajnega sodišča v Šoštanju. V letih 1939–40 je predsedoval okrožnemu sodišču v Murski Soboti, nato pa so ga Nemci po upokojitvi z družino izselili v Srbijo. Julija 1945 se je vrnil v Maribor.

Sernec je iz svoje stroke objavil razne sodbe, pisal o sodstvu, napisal razpravo *Der Verpflichtete*, objavljajal politične, kulturne in gospodarske članke v slovenščini, Slovincem naklonjene nemške listine in ruske članke, pisal je o krivicah ki so se godile celjskim gimnazijcem pri matematiki, o celjski slovenski gimnaziji in zahtevi po njej, o slovenski avtonomiji in gospodarstvu.

V Šoštanju je po letu 1918 več let vodil Slovensko planinsko društvo in pisal v Planinski vestnik, delal pa je tudi kot starosta in predavatelj pri Sokolu. Po zadnji vojni je sestavil svoje *Spomine*.

LIT.: *Slovenski biografski leksikon*, 3. knjiga (Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti, 1960–71), str. 293

Branko Goropevšek: Janko Sernec (Starosta celjskih Slovencev v času dvojne monarhije), v: *Znameniti Celjani*, Celje 2004; *Spominski almanah* 197 (slika), 330, 331; PV 1933, 197

Sinkovič Davorin

*12. 10. 1851, Sele pri Podčetrtku, †20. 11. 1983, Zagreb
šolnik in mikolog

Po gimnaziji v Celju (1864–72) je študiral matematiko in naravoslovje na univerzi v Gradcu. Bil je suplent na učiteljišču v Kopru, okrajni šolski nadzornik v Sežani, v Ljubljani pa profesor na II. državni gimnaziji. Upokožil se je leta 1912, leta 1918 pa se je preselil v Zagreb.

Bil je moderen pedagog, ni trpel učenja na pamet, brez razumevanja. Sodeloval je tudi pri izdaji slovenskih učnih knjig za prirodoslovje in matematiko na srednjih šolah, saj je želel dokazati, da je slovenščina sposobna izražanja tudi na področju moderne vede.

Sam se je namenil napisati zoologijo za višje gimnazijske razrede, to misel opustil, a uvajal v pisanje mlajše tovariše, jih z nasveti in delom podprl, pregledoval in korigiral rokopise. Že po premestitvi v Ljubljano se je začel intenzivno ukvarjati z gobami, v letih 1915–18 je bil tržni inšpektor za gobe in napisal prvi članek o gobah.

Pripravljala je knjigo *Naše užitne gobe*, vendar že skoraj pripravljen rokopis ni izšel, zlasti zaradi težav z nabavo slik ob izbruhu 1. svetovne vojne.

LIT.: *Slovenski biografski leksikon*, 3. knjiga (Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti, 1960–71), str. 318

Podatki inž. Milka Sinkovića; šol. izv.; Gabršček I. 226; Akad. tehn. društvo Triglav. Lj. 1906, 14; LZg 1906, št. 36, 68; Slovenski narod 1938, št. 263, 265

Slanc Karel

*** 18. 1. 1851, Laško, †5. 9. 1916, Novo mesto
pravnik, publicist**

Pravo je študiral na Dunaju in leta 1879 doktoriral na graški univerzi. Služboval je kot koncipient v Krškem, Mariboru in Ljubljani, od leta 1884 pa je vodil odvetniško pisarno v Novem mestu. Na Dunaju je bil predsednik akademskega društva Slovenija. Njegovo časnikarstvo temelji na poglobljeni analizi narodnih in družbenih razmer, zato imajo njegovi prispevki trajnejšo zgodovinsko vrednost.

Med drugim je objavljajl v Slovenskem narodu, Rodoljubu, Naših zapiskih, Soči, Rdečem praporu, Zarji, Agramer Presse, Kroatische Post.

Pripadal je liberalni smeri, bil zagovornik ločitve duhov in zlasti od devetdesetih let neprizanesljiv nasprotnik klerikalizma. Že od študentskih let je izpovedoval tudi socialistične ideje, vendar je ostajal v mejah liberalnega prosvetiteljstva. Spremljal je ljudsko kulturno ustvarjalnost, obravnaval vprašanja kriminalitete, se zavzemal za odpravo smrtne kazni, nastopal proti razširjenemu pravdarstvu med kmeti, pisal o nesvobodi tiska in nujnosti modernizacije šolstva. Osredotočal se je na narodna, politična in gospodarsko-socialna vprašanja. Zaradi neprizanesljivega razkrivanja germanizacijskih vplivov je cenzura številne članke prepovedala.

Med prvimi je opozarjal na agrarno krizo ter kot njeno posledico izseljevanje Slovencev na tuje, rešitev kmečkega vprašanja pa je videl med drugim v združništvu. Spada med najustvarjalnejše publiciste svojega časa.

LIT.: *Enciklopedija Slovenija*, 11. zvezek (Ljubljana: MK, 1997), str. 123

Avstrijski Jugoslovani in morje, Gorica 1912; Zadruga in njen pomen v razvoju človeštva, Gorica 1913.

Sovinc Ivan

***23. 10. 1924, Log pri Sevnici, †24. 5. 2001, Ljubljana
gradbenik, strokovnjak za mehaniko tal in hribin**

Diplomiral je leta 1953 na gradbenem oddelku Tehniške visoke šole in doktoriral leta 1959 na Fakulteti za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo v Ljubljani. Istega leta je na matični fakulteti dobil zaposlitev, v letih 1971–94 pa je bil tudi redni profesor. Bil je predstojnik Laboratorija za mehaniko tal na Inštitutu za mehaniko, fiziko in mehaniko v Ljubljani. Izpopolnjeval se je na geotehničnih inštitutih v Oslu, Stockholmu in na Imperialnem koledžu za znanost in tehnologijo v Londonu.

Kot gostujoči profesor je dolga leta predaval na tehničnih univerzah v Wuppertalu, Nürnbergu in Gdansku. Izdelal je več študij za temeljenje objektov na slabo nosilnih tleh v Sloveniji in tujini (Luka Koper, Ljubljansko barje, Bar, Ploče, Irak, Egipt, Libija, NDR), sodeloval je pri reševanju tehničnih vprašanj v premogovnikih v Velenju in Zagorju od Savi.

Zaslужen je za ustanovitev Slovenskega geotehničnega društva leta 1992 in njegovo mednarodno uveljavitev. Leta 1970 pa je postal častni član Društva inženirjev in tehnikov Slovenije.

LIT.: *Enciklopedija Slovenija*, 12. zvezek (Ljubljana: MK, 1998), str. 178

Zgodovinski arhiv Celje (ZAC), Reg. Gimnazija Celje, fasc. 61, vpisnice za leta 1941–42

Sovre Anton
*4. 12. 1885, Šavna Peč, †1. 5. 1963, Ljubljana
klasični filolog, prevajalec

Gimnazijo je obiskoval v Celju in Ljubljani. Študiral je na dunajski, graški in ljubljanski univerzi; absolutorij iz klasične filologije je opravil v Gradcu leta 1912, državni strokovni izpit iz nje pa v Ljubljani 13 let kasneje. Bil je tudi gimnazijski profesor v Gorici, na Ptuj, v Ljubljani, Pančevu in Sremskih Karlovcih. V letih 1938–56 je bil inšpektor pri prosvetnem ministrstvu v Beogradu in šolski inšpektor v Ljubljani, v letih 1945–46 dramaturg Drame SNG v Ljubljani, potem pa univerzitetni profesor v Ljubljani (1946–52 izredni, 1952–56 redni profesor za grški jezik in književnost). Leta 1953 je bil izvoljen za rednega člana SAZU. Dvakrat je dobil Prešernovo nagrado (1950, 1956). Po njem so poimenovane nagrade za največje dosežke v prevodni književnosti.

Sovre je najpomembnejši slovenski prevajalec iz antične književnosti. Prevedel je več kot 30 najpomembnejših mojstrov in antične književnosti, med drugim Homerjevi *Iliado* in *Odisejo*, 10 Ajshilovih, Sofoklejevih in Evripidovih tragedij, izbor besedil predsokratikov in grške lirike, 6 Platonovih dialogov, Herodotove zgodovinske spise, Lukrecijev ep *O naravi sveta...* V klasično latinščino je prepesnil tudi nekaj Prešernovih in Aškerčevih pesmi. Zlasti pomemben je celoten prevod obeh Homerjevih del; z njim je zaslovel kot največji mojster slovenskega heksametra. Tej pesniški obliki se je posvečal tudi teoretično in postavil domnevo o daktiloidnosti Cankarjeve proze.

Pomembna so Sovretova prizadevanja za ohranitev in posodobitev pouka klasičnih jezikov v času in okolju, ki ni bilo naklonjeno klasičnemu izobraževanju. Izdal je čitanko latinskih besedil za gimnazijce *Lanx Satura*, v njej je nadgrajeval klasično latinščino in skušal uvesti v pouk tudi besedila s cerkvene, srednjeveške in humanistične latinščine, zlasti besedila, povezana s slovensko kulturo in politično zgodovino. Kot šolski inšpektor si je prizadeval tudi za ustanavljanje novih klasičnih gimnazij.

Veljal je za enega najbolj spretnih slovenskih stilistov; njegov slog je od mladostne baročne obteženosti vse bolj prehajal v klasično uravnovešenost. Sodeloval je tudi pri izdaji slovenskih beril za nižje razredne gimnazije. Objavil je več jezikovnih člankov, v katerih je svaril pred pretiranim širjenjem tujk in nenaravno rabo oziralnih odvisnikov. Pomemben je njegov delež pri oblikovanju *Slovenskega pravopisa* (1962).

LIT.: *Enciklopedija Slovenija*, 12. zvezek (Ljubljana: MK, 1998), str. 181, 182

Sovretov zbornik, Ljubljana 1986 (z bibliografijo)

J. Cvirn, A. Šepetavc, *180 let celjske gimnazije* (Celje: Srednja družboslovna šola Celje, 1989), str. 105

<http://www.ff.uni-lj.si/hp/ff/zbornik/o/SOVRE.html>

Skrbinšek Jožef
*15. 3. 1878, Sele pri Ptuju, †16. 7. 1938, Zbraslava pri Pragi
jezikoslovec in prevajalec

Obiskoval je nižjo gimnazijo na Ptuju, višjo v Celju in po maturi leta 1899 študiral na Dunaju klasično filozofijo. Na priporočilo dr. Pavla Turnerja je dobil v drugem letu študija mesto domačega učitelja pri knezu v Hlubošu na Češkem, kjer je ostal tri leta. Potem se je zaposlil kot gimnazijski profesor v Plznu in kasneje v Beljaku. Opravil je še dopolnilni izpit iz češčine. V letih 1914–35 je na vinohradski gimnaziji v Pragi poučeval latinščino in češčino. Po njegovi zaslugi so leta 1914 na praški univerzi ustanovili lektorat slovenskega jezika; vodil ga je sam do leta 1963. Med 1. svetovno vojno je pomagal slovenskim beguncem in ranjencem na Češkem.

Zanimanje za češki jezik in literaturo je poglobil na Dunaju in pozneje na Češkem ter bil menda edini Slovenec, ki je kdaj na čeških srednjih šolah poučeval češčino. Od objave svoje *Učbenice jazyka slovinského* pa do smrti je poglobljal kulturo, zlasti pa literarne stike med Čehi in Slovenci.

Objavil je nekaj del v nemščini in češčini, iz slovenščine v češčino pa je prevedel Meškovi knjigi *Volk spokornik* in *Mladini* ter povest *Poglavje o Mimici*. Prevedel je tudi nekaj del v srbohrvaškem jeziku. Sestavil je izbor iz Gregorčevih pesmi, mu dodal slovarček in slovnične pripombe.

Prevodi so jezikovno točni, vendar brez posebnega čuta za umetnostno izražanje, zato so nekateri ostali v rokopisih. Pač pa so njegovi učbeniki sad dolgoletnih pedagoških izkušenj in temeljitega poznavanja slovenskega in češkega jezika.

LIT.: *Slovenski biografski leksikon*, 3. knjiga (Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti, 1960–71), str. 335

Jiří Polívka, *Listy filologické*. Praga 1912, 71–2; Oton Berkopec, *J* 1936, št. 70 (s sliko); *Slovan*. Prehled 1936, 115–6 (s sliko); *Češkoslovensko – jugosl. Revue* 1938, 116–7 O(ton) B(erkopec), *J* 1938, št. 62 (s sliko); (Borko Božidar) *ib.*, št. 166–167 (s sliko); Debenak A., *MV* 1938, št. 166; *td.* (Tine Debeljak), *S* 1938, št. 165; Goestl Fran, *žis* 1938, 59–60

Stare France

***13. 4. 1924, Šmartno pri Litiji, †18. 8. 1974, Ljubljana
arheolog**

Leta 1948 je diplomiral, doktoriral pa leta 1952 na Filozofski fakulteti v Ljubljani z disertacijo o Vačah. Kot Humboldtov štipendist je v letih 1954–55 študiral v Münchnu in Marburgu. Od leta 1949 je delal na FF v Ljubljani, kasneje pa kot višji znanstveni sodelavec. V študijskih letih in tudi kasneje je predaval tudi na FF v Zagrebu. Vodil je izkopavanja na dvorišču SAZU v Ljubljani, na Vintarjevcu, Libni in predvsem v Dobovi. Pri raziskovanju starejše železne in pozne bronaste dobe je bil po 2. svetovni vojni med vodilnimi raziskovalci. Po metodi je bil tipolog in se je osredotočal predvsem na analizo form. Posebej pomembne so študije o kovinskih posodah in umetnostnem oblikovanju v železnodobnih kulturah na slovenskem ozemlju.

Prvi je izdal kronologijo železnodobnega in poznobronastega obdobja na Slovenskem na podlagi domačega gradiva. Čeprav se njegova kronološka in metodološka izhodišča niso uveljavila, pomenijo njegove objave z zelo kvalitetnimi lastnimi risbami opazen napredek slovenske arheologije po 2. svetovni vojni.

LIT.: *Enciklopedija Slovenija*, 12. zvezek (Ljubljana: MK, 1998), str. 277

Stepišnik Jakob Maximilijan

***22. 7. 1815, Celje, †28. 6. 1889, Maribor
lavantinski škof, cerkveni zgodovinar in apologet**

Po gimnaziji v Celju (1825–30) in liceju v Celovcu in Gradcu je študiral bogoslovje v Celovcu. Študij je nadaljeval na Avguštineju na Dunaju in bil leta 1893 promoviran kot doktor teologije. V letih 1839–40 je bil kaplan v Strmcu, naslednjih sedem let pa škofijski tajnik v Št. Andražu. Nato je bil do leta 1861 stolni kanonik in od 21. 12. 1862 pa do svoje smrti lavantinski škof.

Napisal je več cerkvenozgodovinskih študij, v času idejnih borb pa se je lotil tudi apologetike. Bil je nemškega mišljenja, čeprav si je prizadeval za nepristranost in delovanje izven narodnostnih bojev.

LIT.: J. Cvirn, A. Šepetavc, *180 let celjske gimnazije* (Celje: Srednja družboslovna šola Celje, 1989), str. 108

Strmšek Pavel

***15. 12. 1891, Sv. Peter na Medvedovem selu, †5. 6. 1965, Celje
pedagog, pisatelj, gledališki delavec in pisec strokovnih del**

Na gimnaziji v Celju je maturiral leta 1912, nato se je vpisal na graško filozofsko fakulteto, kjer je študiral slavistiko, zgodovino in zemljepis. Navkljub težkim vojnim razmeram je zaključil študij in celo doktoriral. Njegovo prvo službeno mesto je bila gimnazija v Mariboru. Tu je dolga leta vodil dijaški dom, predsedoval Dramatičnemu društvu in urejal gledališki list *Zrnje in Prosvetni glasnik*. Po dveh letih ravnateljjevanja na murskosoboški gimnaziji je jeseni leta 1939 prišel na celjsko gimnazijo, kjer je ob poučevanju vzorno pomagal voditi dijaško kuhinjo. Leta 1941 ga je okupator pregnal v Srbijo, po osvoboditvi pa se je vrnil v šolo, kjer je poučeval do upokojitve.

Strmšek je bil vsestranski znanstvenik, ki je s svojimi poglobljenimi raziskavami in preišljenimi publikacijami veliko prispeval k razmahu slovenske zgodovinske, literarnozgodovinske, jezikoslovne in narodopisne znanosti.

Kot zgodovinar se je uveljavil že v tridesetih letih (*Problemi naše državne ureditve in Slovenci, Zur älteren Geschichte der westlichen Südslawen*). Leta 1922 je pripravil za tisk svojega tasta dr. Karla Štreklja *Historično gramatiko slovenskega jezika*. Leta 1937 pa je napisal *Kratek pregled svetovne književnosti*.

Strmšek je objavil tudi številne članke in razprave o gledališkem življenju (*Deset let narodnega gledališča v Mariboru*), o zemljepisnih in narodopisnih posebnostih svoje ožje domovine (*Medvedovo selo, Šmarsko–rogaško–kozjanski okraj*), poskusil pa se je tudi v literaturi (drama *Nad pogoriščem*, mladinske povesti *Zvončki moje mladosti*).

Strmšek je bil blag človek, odličen pedagog, dijaški dobrotnik in nadvse zaveden Slovenec.

LIT.: J. Cvirm, A. Šepetavc, *180 let celjske gimnazije* (Celje: Srednja družboslovna šola Celje, 1989), str. 105

Strsoglavec Đurđa
*5. 8. 1967, Pregrada
srbohrvatistka

Celjsko gimnazijo je obiskovala v času usmerjenega izobraževanja v 80. letih. Leta 1994 je diplomirala na Filozofski fakulteti v Ljubljani iz srbohrvaščine in slovenščine. Leta 1998 je magistrirala z delom *Hrvaška nova proza*, leta 2001 pa doktorirala z delom *Pripovedne tehnike v sodobni srbski in hrvaški književnosti*. Od leta 1996 je zaposlena na Filozofski fakulteti v Ljubljani, najprej je delala kot asistentka stažistka, sedaj kot docentka za področje hrvaške in srbske književnosti.

Poleg pedagoškega dela se ukvarja tudi s prevajanjem iz hrvaškega, srbskega in makedonskega jezika. Kot lektorica sodeluje na vsakoletnem Seminarju slovenskega jezika, literature in kulture. Napisala je mnogo del, med drugim tudi: *Hrvaška proza ob koncu prejšnjega tisočletja*, *Plurilingvizem v Evropi 18. stoletja*, članke in tudi spremne besede k številnim knjigam.

LIT.: <http://www.ff.uni-lj.si/hp/ff/zbornik/o/STRSOGLAVEC.html>
<http://www.slavistika.net/04-ucitelji.php?iid=3253> (slika)

Šanc Franc
*2. 2. 1882, Javornik nad Laškim, †31. 1. 1953, Zagreb
filozofski pisec

Gimnazijo v Celju je obiskoval v letih 1894–1902. V tem času je pridobil veliko izkušenj na področjih nemške stenografije, zgodovine, francoščine, ruščine, italijanščine, angleščine, sošolcem je tudi predaval slovensko stenografijo, učil se je tudi latinsko in hrvaško stenografijo. V Mariboru je leta 1902 študiral bogoslovje, leta 1903 je prestopil k jezuitom, opravil noviciat in retoriko v Št. Andražu, študiral filozofijo v Bratislavi in tu promoviral. Bil je profesor zemljepisa in zgodovine v nadškofijski gimnaziji v Travniku, v letih 1912–15 je študiral bogoslovje v Innsbrucku ter leta 1916 opravil še poseben študij redovne izobrazbe. Učil je tudi kot filozofski profesor na mnogih univerzah v Zagrebu, Sarajevu, Rimu ...

Od leta 1935 je bil član in sodelavec Hrvaške bogoslovne akademije v Zagrebu, od leta 1937 profesor na novem Inštitutu za filozofijo, od leta 1943 pa tudi univerzitetni profesor.

Njegova dela: *Stvoritelj sveta, Providnost božja u svijetlu patrističke filozofije teologije, Povijest filozofije...*

LIT.: *Slovenski biografski leksikon*, 3. knjiga (Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti, 1960–71), str. 575–576

Gradivo (arhiv SBL); dopolnila p. Janeza Jauha, Maribor; A. Bolhar, A. Bezenšek. Celje 1934, 183 (skup. Slika), 188; Fr. Verbinc, *Filozofski tokovi na Slovenskem*, Ljubljana 1967, kazalo

Šmid Konrad

*17. 2. 1886 Podgorje, Slovenj Gradec, †5. 4. 1954, Slovenj Gradec
carinski strokovnjak

Gimnazijo je obiskoval v Celju (maturiral je leta 1904). Od leta 1905 je študiral pravo. Diplomiral je leta 1910, promoviral pa leta 1913 na pravni fakulteti v Gradcu. Služboval je na Ptujju, v Gradcu, Mariboru in na Celinju. V letih 1919–29 je delal v generalni carinski direkciji v Beogradu, od leta 1926 kot generalni direktor. Leta 1935 je postal član stalnega Pravniškega odbora pri vrhovnem državnem pravobranilstvu. Od leta 1940 pa do predčasne upokojitve leta 1941 je bil predsednik komisije za revizijo zakona o uradnikih.

Sodeloval je pri sestavi carinske tarife in pripravi zakona o splošni carinski tarifi (1925). Objavljal je strokovne članke v Carinskem glasniku (Beograd), skupaj z F. Gospodnetičem je izdal priročnik *Opšta carinska tarifa* (Beograd, Zagreb 1925), sam pa *Zakon o splošni carinski tarifi*. V Beogradu je skrbel za gmotno podporo slovenskim študentom in v ta namen leta 1936 ustanovil Akademski podporni fond, ki ga je sam vodil do leta 1941.

LIT.: *Enciklopedija Slovenija*, 13. zvezek (Ljubljana: MK, 1999), str. 73

Slovenski biografski leksikon, 3. knjiga (Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti, 1960–71), str. 658

Akademsko tehnično društvo Triglav, Ljubljana, 1906, 95; Ko je ko, 1928, 147; B. Žvan, Slovenci v Beogradu, 1932, 14; Spor, 1954, št. 81

Šorn Josip
*13. 3. 1855, Celje, Ostrožno, †15. 5. 1912, Maribor
klasični filolog

Osnovno šolo in gimnazijo (1868–76) je obiskoval v Celju. Študiral je klasično filologijo v Gradcu in na Dunaju ter tam diplomiral. Najprej je poučeval kot suplent v Gradcu, Hallu na Tirolskem in Ljubljani, nato pa je postal profesor in služboval v Ljubljani in Mariboru.

Objavil je več nemško pisanih leksikalnih, skladenjskih in tekstnokritičnih študij k poznolatinским delom *Perzija*, *Ampelija*, *Evtropija*, *Junijana Justina* in k življenjepisu cesarjev *Scriptores Historiae Augustae*. Razprave se odlikujejo po filološki razgledanosti in solidnem obvladovanju gramatične in tekstnokritične metode. V glasilu *Mitteilungen des Musealvereines für Krain* je 1892 objavil in komentiral latinske, hebrejske, grške in nemške glose iz 12. stoletja, ki jih je odkril na ovojih računovodskih knjig ljubljanskega magistrata.

LIT.: *Enciklopedija Slovenija*, 13. zvezek (Ljubljana: MK, 1999), str. 97

Slovenski biografski leksikon, 3. knjiga (Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti, 1960–71), str. 669

J. Tominšek, *Izv. gimnazije Maribor*, 1912, 62–63, *LZg*, 1912, št. 112, 113; *Marburger Zg*, 1912, št. 59, 60; *Slovenec*, 1912, št. 111; *Slovenski narod*, 1912, št. 111; *Straža*, 1912, št. 55

Štern Vilko
*13. 7. 1916, Celje, †26. 6. 2002
agrarni ekonomist

Osnovno šolo (1922–27) in realno gimnazijo (1927–35) je obiskoval v Celju. Diplomiral je leta 1941 na Kmetijsko-gozdarski fakulteti v Zagrebu in tam leta 1977 tudi doktoriral. Bil je stažist na Zavodu za sadjarstvo in vinogradništvo agronomske fakultete v Zagrebu in nato revizorski pripravnik v Zadružni zvezi nameščencev v Zagrebu. V letih 1961–62 se je izpopolnjeval v ZDA (Iowa State University Ames). Od leta 1945 do 1954. je deloval v strokovnem šolstvu v Mariboru, nato je bil v letih 1956–64 med drugim načelnik oddelka za kmetijstvo na Zavodu za gospodarsko planiranje Socialistične republike Slovenije. Med 1964 in 1982 je bil predstojnik oziroma direktor Zavoda za ekonomiko kmetijstva pri Kmetijskem inštitutu Slovenije. Od leta 1967 je predaval na biotehniški fakulteti in ekonomski fakulteti v Ljubljani, od leta 1979 kot redni profesor.

Uvedel je in vodil sistematično skupinsko raziskovanje v agrarni ekonomiki, največ se je posvečal vprašanjem intenzivnosti in preusmerjanja pridelave na kmetijah, zlasti na hribovitih območjih. Poleg številnih znanstvenih in strokovnih člankov je objavil knjigo *Upravljanje kmetijskih gospodarstev* (1957). Bil je tudi častni član Zveze kmetijskih inženirjev in tehnikov Jugoslavije.

LIT.: *Enciklopedija Slovenija*, 13. zvezek (Ljubljana: MK, 1999), str. 139

Slovenski biografski leksikon, 3. knjiga (Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti, 1960–71), str. 658

Šubic Simon

*28. 10. 1830, Poljanska dolina, † 27. 7. 1903, Gradec
fizik

Gimnazijo je obiskoval v Celju (1844–50) in v Ljubljani (1850–52). Študij matematike in fizike je začel leta 1852 na Dunaju in kljub slabemu zdravju diplomiral leta 1856. Istega leta je postal suplent na nemški gimnaziji v Budimpešti (na Madžarskem). Po izgonu »nemških civilizatorjev« se je leta 1861 preselil na Dunaj, kjer je kmalu zbolel za jetiko. V Gradcu je leta 1866 habilitiral, tri leta kasneje pa je postal izredni profesor teoretske fizike. Že hudo bolan ni sprejel stolice za fiziko na novoustanovljeni zagrebški univerzi, bil pa je med prvimi dopisnimi člani JAZU. Bil je profesor za algebro, fiziko in elementarno mehaniko na Trgovski in obrtni akademiji.

Objavil je številne znanstvene razprave, zlasti o mehanski teoriji toplote. Napisal je prve fizikalne razprave v slovenščini (*Kaj so hudourniki, Dinamična teorija o plinih, Mehanična teorija o toploti...*). Objavil je tudi številne poljudnoznanstvene raziskave, v katerih je podal osnove za slovensko meteorološko terminologijo. Zanimali so ga fenomeni psihe (človeški duh, strahovi). Napisal je več učbenikov za nižje razrede gimnazije, zaslovel pa je kot pisec obsežnega učbenika, ki so ga uporabljali srednješolci, študentje in celo profesorji na farmaciji, medicini in fiziki. Kot genialno nadarjen znanstvenik je zaslovel po vsej Evropi.

LIT.: *Enciklopedija Slovenije*, 13. zvezek (Ljubljana: MK, 1999), str. 162

Slovenski biografski leksikon, 3. knjiga (Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti, 1960–71), str. 713

J. Cvirn, A. Šepetavc, *180 let celjske gimnazije* (Celje: Srednja družboslovna šola Celje, 1989), str. 115

Glaser IV., 218–9; Krones 190, 200, 566–7, 597; Moder 266, 333, 353; NZT 199–201 (s sliko); DS 1903, 571 (s sliko); 1904, 122; LZ 1903, 744–8 (z avtobiogr.); Sn 1903, 330 (s sliko); Zk 1903, 262 (s sliko); Proteus 1939–40, 143–8; 1953, 265–8; SM 1864–1946, Ljubljana 1964, 216, 218, 284–5, 293–5, 301–2 (s sliko), 305, 389; S. Južnič, Fizik Simon Šubic (1830–1903), v: Zbornik za zgodovino naravoslovja in tehnike 13/14, Ljubljana 1998, 167–200, z bibliografijo

Tasič Jurij
*23. 4. 1948, Brežice
strokovnjak za elektrotehniko

Po maturi na celjski gimnaziji leta 1967 je študiral elektrotehniko na Univerzi v Ljubljani. Diplomiral je leta 1971, nato magistriral leta 1973 ter doktoriral v letu 1977. Je redni profesor na Katedri za telekomunikacije Fakultete za elektrotehniko Univerze v Ljubljani. Je predstojnik Laboratorija za digitalno obdelavo signalov, slik in videa, izredni član Inženirske akademije Slovenije, profesor na Westminster University v Londonu ter vabljeni sodelavec univerz v Parizu in Madridu. Od leta 1994 vodi tudi Laboratorij za digitalno obdelavo signalov (danes je to Laboratorij za digitalno obdelavo signalov, slik in videa) na Fakulteti za elektrotehniko.

Njegovo raziskovalno delo je že od zgodnjih začetkov povezano z uporabo digitalne tehnike na področju procesnega vodenja ter obdelave signalov. Tako je v obdobju med letoma 1975 in 1980 razvil prvi procesni računalnik v državi in tri tržno uspešne digitalne merilne inštrumente za podjetje Carl Zeiss. V tem času je zasnoval tudi enokartični CPM računalnik, ki so ga v malih serijah proizvajali na Institutu Jožef Stefan. Rezultati njegovega dela v 80. letih obsegajo še sistem merjenja pretoka električne energije v stikališčih, sistem nadzora stanja, proizvodnje, porabe in pretoka električne energije po visokonapetostnem omrežju Slovenije ter porazdeljen sistem za vodenje prisotnosti in nadzor pristopa v podjetjih. V letih 1992–93 je skupaj s svojimi študenti razvil in verificiral metodo adaptivnega odpravljanja odbojev v satelitskih komunikacijah. Delo na področju komunikacijskega načrtovanja je nadaljeval v smeri razvoja sistemov za hiter prenos podatkov po naročniških bakrenih vodih, danes znanih kot ADSL.

Področje dela Laboratorija za digitalno obdelavo signalov, slik in videa je usmerjeno tudi v razvoj multimedijskih tehnologij, storitev, arhitektur in algoritmov v telekomunikacijskih in teleinformacijskih sistemih. Njegovo delo je dejavno usmerjeno v evropski prostor, saj v okviru mednarodno usklajenih raziskav sodeluje s številnimi raziskovalnimi skupinami iz tujine. V okviru raziskovalne skupine, ki jo vodi, je tako sodeloval in še sodeluje pri doslej 7-ih projektih okvirnih programov Evropske skupnosti IST s področja shranjevanja multimedijskih podatkov, upravljanja z vsebinami, interaktivne televizije, personalizacije, prilagajanja vsebin ter storitev v porazdeljenih decentraliziranih omrežjih. Kot evropski koordinator projektov COST 254 in COST 276 skrbi za vizijo razvoja telekomunikacijskih storitev v naslednjih letih.

Svoje znanje in bogate izkušnje uspešno deli z javnostjo. Tako je bil doslej mentor 14-im doktorskim in 25-im magistrskim študentom ter velikemu številu diplomantov. Je pogost recenzent člankov v revijah in na strokovnih srečanjih. Svoja dela redno objavlja v revijah, monografijah ter predvsem na delavnicah in konferencah.

LIT.: <http://ai.ijs.si/Mezi/IASSATENA/Jurij%20Tasic.htm>
http://ldos.fe.uni-lj.si/slo/01_Members/01_Jurij_Tasic/jurij.jpeg (slika)

Teržan Josip

***24. 1. 1902, Petrovče, †26. 12. 1984, Ruše
agrokemik**

Po maturi na celjski gimnaziji je diplomiral leta 1925 na Agronomsko-gozdarski fakulteti v Zagrebu. Izpopolnjeval se je na Bavarskem in Češkem, več let pa je delal v državnih kmetijskih in živilskih ustanovah v Beogradu ter v Tovarni dušika v Rušah. Tu je vodil komercialno službo za rudninska gnojila, organiziral preizkušanje uporabe gnojil, zasnoval ter vodil laboratorij za analize tal, gnojil in pridelkov. Prizadeval si je za razvoj turizma na Pohorju in v Slovenskih goricah.

V svojih člankih in razpravah je pisal predvsem o pridelovanju hmelja, sadja, vina ter o uporabi industrijskih gnojil. Napisal pa je tudi več knjig, kot so: *Več dobre krme!*, *Poučnik o gojenju hmelja*, *Pohorje–kovačnica svobode*.

LIT.: *Enciklopedija Slovenija*, 13. zvezek (Ljubljana: MK, 1999), str. 246

Tominšek Josip

***4. 3. 1872, Bočna, †22. 3. 1954, Ljubljana
jezikoslovec, literarni zgodovinar, planinec**

Maturiral je na gimnaziji v Celju, potem pa v Gradcu študiral slavistiko, klasično filologijo, primerjalno jezikoslovje, pedagogiko, arheologijo, obiskoval pa je tudi dveletni tečaj za telovadnega učitelja. Izpopolnjeval se je v Berlinu, poučeval je na ljubljanski gimnaziji in bil ravnatelj na gimnaziji v Mariboru.

Med drugim je napisal latinsko slovnico, prvo grško slovnico v slovenščini ter več člankov o pouku klasičnih jezikov. Objavil je številne literarnozgodovinske spise in ocene o Prešernu, Stritarju, Murnu, Cankarju in Aškercu. Bil je tajnik deželnega odbora za nabiranje ljudskih pesmi vseh narodov avstroogrške monarhije. Pisal je strokovne članke o telovadbi in športu ter o pomenu in ideologiji planinstva. Je častni meščan Celja.

LIT.: *Enciklopedija Slovenija*, 13. zvezek (Ljubljana: MK, 1999), str. 281, 282

Tratnik Valentin
*29. 1. 1801, Celje †1. 2. 1876, Radgona
botanik, mineralog

Kljub nasprotovanju očeta je obiskoval gimnazijo v Celju v letih 1814–19, nato pa predavanja retorike v Gradcu in teologije v Celovcu. Bil je tudi kaplan v Vidmu ob Savi, Laškem, v Šmartnem ob Paki, Gornjem Gradu idr., drugod pa je bil tudi župnik in provizor. Upokojil se je leta 1865 in živel v Radgoni.

Kljub veliki želji, da bi študiral botaniko, se mu to ni izpolnilo, zato pa je od dijaških let pridno zbiral floristično in mineraloško gradivo, ga pošiljal na Dunaj in v Zagreb. Precej Tratnikovega izrazja sta uporabila J. K. Schlosser in Lj. Vukotinović za svoji deli *Syllabus Florae Croaticae* (1857) in *Flora Croatica* (1859), ki sta izšli pri JAZU.

LIT.: *Slovenski biografski leksikon*, 4. knjiga (Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti Ljubljana 1980–91), str. 157

Gradivo Schloser-Šulek-Vukotinović (JAZU Zagreb); rokopis zapuščina S. Vraza, nar. pesmi (Sveuč. Bibl. in Matica Hrvaška Zagreb); Orožen IV/2, 153; VI., 564; VII., 362; isti, Celska kronika. 1854, 274; Personalstand des Bisthum Lavant... 1860, 1862–4, 1872, 1876

Uratnik Filip
20. 4. 1889, Podlog v Savinjski dolini, †27. 1. 1967, Ljubljana
pravnik, agrarni ekonomist, strokovni pisec

Gimnazijo v Celju je obiskoval v letih 1900–06. Pravo je študiral na Dunaju, nato služil vojaščino in bil leta 1914 imenovan za avskultanta pri okrožni sodnji v Mostarju, a je zaradi mobilizacije moral oditi v Ptuj, kjer je ostal do leta 1918. Bil je tudi tajnik Delavske zbornice za Slovenijo, oz. Pokrajinske delavske zveze in višji planer – ekonomist pri planski komisiji v Ljubljani. Leta 1950 se je upokojil in delal kot zunanji sodelavec na Uradu za cene in Kmetijskem inštitutu Slovenije.

Pisal je socialne in agrarnoekonomske študije in članke za strokovne revije (*Študija o stanovanjskem vprašanju, Poljedelsko delavstvo v Sloveniji ...*).

LIT.: *Enciklopedija Slovenija*, 14. zvezek (Ljubljana: MK, 2000), str. 82
Slovenski biografski leksikon, 4. knjiga (Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti Ljubljana 1980–91), str. 295, 296

Družinski arhiv A. Uratnik in D. Mihevca, Lj.; Spominski almanah 341; izv. II. drž. gimnazija v Ljubljana 1907–8; Delo 1967, št. 25, 26; SocKiG 1967, 84 (s sliko)

Verstovšek Karel
*26. 7. 1871, Velenje, †27. 3. 1923, Maribor
politik

Osnovno šolo je obiskoval v Velenju, v letih 1885–93 pa gimnazijo v Celju. Nato je študiral klasično filologijo v Gradcu, kjer je tudi doktoriral. Poučeval je na klasični gimnaziji v Mariboru, vmes pa je bil poklicni politik v SLS. Bil je član številnih društev in bančnih nadzornih odborov. Bil je izvoljen v štajerski deželni zbor in v državni zbor, zelo aktiven pa je bil tudi pri ustanavljanju Kmečke zveze. Dosegel je imenovanje slovenskih okrajnih glavarjev in županov, pomagal je pri reorganizaciji šolstva v narodnem duhu, ustanovil pa je tudi gimnazijo v Murski Soboti. V Beogradu je izposloval denar za ustanovitev univerze v Ljubljani.

Pisal je domoznanske članke o politični zgodovini Štajerske.

LIT.: *Enciklopedija Slovenija*, 14. zvezek (Ljubljana: MK, 2000), str. 200, 201

Slovenski biografski leksikon, 4. knjiga (Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti Ljubljana 1980–91), str. 415, 416

<http://www.muzejno-mb.si/4-dr.%20Karel%20Verstovsek.JPG> (slika)

Rojstne matice (mat. urad Velenje); izv. gimnazija Celje in Maribor; Marburger Zg 1911, št. 147; 1912, št. 38; F. Lukman, Čas 370-2, Nar. gospodar št. 4, S št. 70, SN št. 73, G. Kušej, SP 159, I. Vesenjsek, Straža št. 35 (vse 1923); UT 1926/7, št. 39; A. Hren, Deset let drž. slov. osn. in meščan. šole, 1929, 55–9; P. Strmšek, Maribor za svoje dijaštvo, 1929, 66; V. Melik, Volitve na Slovenskem 1861–918, 1965, 389, 398; J. Orožen, Zgod. Celja in okolice, I., 1971, 284; II., 1974, 206, 215, 312; J. Pleterski, Prva odločitev Slovencev za Jugoslavijo, 1971; L. Udé, Boj za severno slov. mejo, 1977, 40–2; M. Zečević, SLS in jsl zedinjenje 1917–1921, 1977; Katalog rkp. Univ. knjižn. Maribor, 1978

Vidic Fran

***30. 11. 1872, Prebold, †31. 1. 1944, Begunje
pisatelj, kritik, literarni zgodovinar**

Gimnazijo v Celju je obiskoval v letih 1885–93, nato pa je na Dunaju študiral slavistiko, klasično filologijo in zgodovino ter leta 1898 promoviral. Dvajset let je urejal slovensko izdajo Državnega zakonika, leta 1899 pa je bil član likvidacijske komisije države SHS na Dunaju. Pet let je delal na prosvetnem oddelku banske uprave v Ljubljani, nato pa se je leta 1927 upokojil. Leta 1944 ga je okupator ustrelil kot talca v Begunjah.

Leta 1895 je objavil prve leposlovne in kritične spise, kasneje pa je bil tudi član literarnega kluba na Dunaju. Bil je pripadnik t. i. nove struje in je posegel v polemike okrog naturalizma (*Naš najnovejši literarni boj*, 1896). Pozneje se je nagibal k moderni.

Kot literarni zgodovinar je napisal razprave o Vodniku, Kopitarju, Vuku, Prešernu, Mickiewiczu, Palackem in številne informativne in kritične strokovne članke (*Kritika Glaserjeve zgodovine slovenskega slovstva*, 1895).

Slovensko literaturo je prevajal v nemščino (Kersnik, Tavčar, Aškerc, Govekar, Cankar) in leta 1901 izdal Prešernove pesmi v nemškem prevodu. Objavil je tudi monografijo v Valentinu Vodniku v nemščini (1900–03).

LIT.: *Enciklopedija Slovenija*, 14. zvezek (Ljubljana: MK, 2000), str. 228

Slovenski biografski leksikon, 4. knjiga (Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti Ljubljana 1980–91), str. 437

J. Cvirn, A. Šepetavc, *180 let celjske gimnazije* (Celje: Srednja družboslovna šola Celje, 1989), str. 117

Vencajz 136, 155; Vesna 1894, 18, 63, 140–1; SS 1895, 120; i. Hranilović, Vijenac (Zagreb) 1901, 179 (spor o Prešernu); J 1926, št. 99; M. Boršnik, SR 1948, 105–77; Kamniški zbornik 1955, 80; A. Spendè, Knjiga 1955, 517; D. Cerkvenik, Kamniški zbornik 1961, 347–8; F. Zadavec, Zgodovina slovenskega slovstva, V. 1970; Pisma F. Levca, II.-III., 1973; F. Dobrovoljc, Cankarjev album, 1972, 141, 257; J. Vidic, Zločin pri Lenartu, 1973, 234, 327; O. Berkopec, SR 1974, 220, 223, 226; Pisma F. Govekarja, I., 1978, 8–91, 157–212

Vizovišek Ivan
25. 1. 1918, Žalec, †27. 4. 1989, Ljubljana
kemik

Osnovno šolo je obiskoval v Žalcu, gimnazijo v Celju. Po maturi leta 1937 se je vpisal na fakulteto za kemijo v Brnu. Študij je nato nadaljeval v Ljubljani in Gradcu, kjer je tudi diplomiral. Leta 1945 se je zaposlil kot šef laboratorija tovarne usnja v Šoštanju, bil je imenovan za tehničnega vodja tovarne usnja v Slovenskih Konjicah, organiziral pa je tudi srednjo tehniško in usnjarsko šolo v Domžalah. Bil je njen direktor, hkrati pa je predaval več predmetov. Bil je začetnik polimerne tehnologije v Sloveniji in prvi predavatelj te stroke na ljubljanski univerzi. Med drugim je ustanovil laboratorija za kemijo in tehnologijo polimerov na Inštitutu Boris Kidrič v Ljubljani ter spodbudil številne nove programe v slovenski kemični industriji.

S sodelavci je objavil 65 znanstvenih in strokovnih člankov v domačih in tujih revijah. Leta 1985 je za delo na področju umetnih snovi, polimerov in usnjarstva prejel Kidričevo nagrado.

LIT.: *Enciklopedija Slovenija*, 14. zvezek (Ljubljana: MK, 2000), str. 278
Slovenski biografski leksikon, 4. knjiga (Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti Ljubljana 1980–91), str. 496, 497
Zgodovinski arhiv Celje (ZAC), Reg. Gimnazija Celje, fasc. 46, vpisnice za leta 1929–31

Person. mapa (fak. za naravoslovje in tehnologijo Ljubljana): Ulj, II., III/1; Objave Univ. v Ljubljane 1958, št. 10, 56-7; 1964, št. 36, 81-6; Ko je ko u Jsl, Beograd 1970

Voh Jernej
*24. 8. 1844, Velenje, †20. 1. 1916, Maribor
nabožni pisec, cerkveni zgodovinar

Gimnazijo je obiskoval v Celju (1856–64), v Mariboru pa je študiral bogoslovje. Večinoma je kaplanoval na Štajerskem (Strmec pri Vojniku, Šmartno v Rožni dolini), bil je dekan v Slovenskih Konjicah in stolni kanonik v Mariboru.

Napisal je veliko molitvenikov in cerkvenih knjig. Na pobudo svojega predstojnika se je lotil zgodovinskih sestavkov, ki jih je pisal po arhivskih virih. Čeprav se političnega življenja ni udeleževal, je leta 1871 s sodelavci ustanovil politično društvo v Slovenskih Konjicah. Bil je tudi odbornik Katoliškega tiskarskega društva v Mariboru.

LIT.: *Slovenski biografski leksikon*, 4. knjiga (Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti Ljubljana 1980–91), str. 557

Pisma M. Lendovšku (Univ. knjižnica Maribor); Pajkovo gradivo; AZN I., 195, 207; Glaser IV., 276; Orožen VIII., 505; šematizmi lavant. škofije 1870-917; P.E.L. (=P. Emerik Landergott), CFr 1916, 86-8; IG 1916, št. 27; SGp 1916, št. 4; Straža 1916, št. 6, 7; F. Kovačič, Zgod. lavant. škofije... 1928, 440; Spomenica ob 70-letnici lavant. bogosl. Učilišča, 1929, 43

Vošnjak Bogumil
*4. 9. 1889, Celje, †18. 6. 1959, Washington
pravnik, politik, publicist

Osnovno šolo je obiskoval v Celju in Gradcu, gimnazijo pa v Celju in Gorici, kamor se je zaradi bolezni preselil z očetom. V letih 1901–06 je študiral pravo v Pragi, Gradcu in na Dunaju, tu je leta 1906 doktoriral, a je kmalu nadaljeval študij v Parizu in Heidelbergu. Poleti leta 1917 je z odposlanstvom jugoslovanskega odbora odpotoval na Krf, se udeležil pogovorov s srbsko vlado in kot edini Slovenec sodeloval pri nastanku krfske deklaracije. Veliko časa je posvetil razmišljanju o ureditvi samouprave, ukvarjal pa se je tudi s politikom. V letih 1919–20 je predaval državno pravo na univerzi v Ljubljani in utemeljil, zakaj se ne strinja s komisijo glede pokrajinske decentralizacije. Med okupacijo v letih 1941–45 se je pridružil gibanju D. Mihajlovića in zato po osvoboditvi leta 1945 emigriral v ZDA. Bil je znanstveni sodelavec Columbia libraries v New Yorku, eno leto pa je na kalifornijski univerzi v Berkeleyu predaval o »vladavini in politiki v balkanskih državah«. Že hudo bolan se je leta 1959 odpravil v Evropo, kjer je več mesecev študiral probleme jugoslovanskih političnih beguncev in o tem sestavil obširno poročilo za ameriški kongres.

V *Zapiskih mladega popotnika* je opisal lastna potovanja po balkanskih deželah, Italiji, Palestini in Egiptu, ki jih je kot dijak prepotoval. Leta 1904 je obiskal tudi Rusijo in o njej pisal v knjigi *Na razsvitu*. V Gorici je od 1904 predaval na prireditvah akademskega društva Adrija, leta 1910 pa je sodeloval pri ustanovitvi Socialne matice. Ob stoletnici Ilirskih provinc je napisal knjigo *Ustava in uprava Ilirskih provinc*. Bil je pobudnik in sourednik znanstvenega časopisa Veda. Leta 1912 je postal prvi slovenski privatni docent na zagrebški univerzi, kjer je predaval obče državno pravo. Ob izbruhu vojne je bil mobiliziran, zato se je ob koncu leta 1914 vrnil v Gorico, aprila naslednjega leta pa odšel v Benetke, od tu v Lausano in Ženevo. Objavil je brošuro *La question de Trieste*, bil v Nišu sprejet pri prestolonasledniku Aleksandru, N. Pašiću in S. Protiću. V letih 1915–18 je v seriji člankov obrazložil svoja politična stališča tudi v Glasu naroda.

V začetku leta 1918 je odšel iz Londona v ZDA na propagandno delo, nato pa se je proti koncu leta vrnil v Pariz in bil tam glavni tajnik jugoslovanske delegacije na mirovni konferenci. O tem je objavil brošuri *Les pays de Goritsa et de Gradisca et la ville de Goritsa* in *Les origines du royaume des Serbes et Slovènes*. Leta 1952 je v Washingtonu izšla njegova brošura *The logic of Balkan federation*.

LIT.: *Enciklopedija Slovenija*, 14. zvezek (Ljubljana: MK, 2000), str. 362

Slovenski biografski leksikon, 4. knjiga (Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti Ljubljana 1980–91), str. 583, 584

Osebni podatki (z bibl, arhiv Celje); biogr. gradivo (rkp odd. NUK in DAS); D. Omahen, Mihael Vošnjak, 1978 (razmn. tiskopis); Bibl JLZ; EJ; Gabršček II.; izv. gimn. v Gorici 1897, 1901; Seznam predavanj Univ. v Ljubljani., 1920; A. Ogris, Borba za jugoslovansko državo, 1921; S 1923, št. 41; M. Paulova, Jugoslovanski odbor, Zagreb 1925; Slovenci v desetletju 1918-28, 1928, 318; I. Lah, V borbi za Jugoslavijo, 1928, II., 106 (s skupin. Sliko); Prvo jugoslovansko narodno predstavništvo, Beograd 1931, 49-50; B. Škerlj, Neznana Amerika, 1955, 82-3; Zbornik - Koledar Svobodna Slovenija (Buenos Aires) 1960, 166-8 (s sliko); M. Mikuž, Oris zgodovine Slovenija v stari Jugoslaviji 1917-41, 1965

Volovšek Vladimir
*14. 10. 1905, Celje †13. 3. 1986, Ljubljana
stomatolog

Osnovno šolo in klasično gimnazijo je obiskoval v Celju, medicino pa je odšel študirat v Zagreb, kjer je leta 1930 tudi doktoriral. Kot stažist se je zaposlil v Celju in kasneje v Zagrebu, nato pa se je specializiral v Gradcu in na Dunaju. Konec leta 1933 je opravil specialistične izpite za ustne in zobne bolezni v Zagrebu. Imel je zasebno zobozdravniško prakso v Ljubljani, ki jo je obdržal do leta 1958.

Med drugim se je zaposlil tudi na stomatološkem oddelku Medicinske fakultete v Ljubljani kot višji asistent, kasneje kot docent in nazadnje kot izredni in redni profesor. Predaval je na srednji zobotehniški šoli in gostoval tudi na stomatološkem oddelku Medicinske fakultete na Reki. Bil je tudi inšpektor za zobozdravstvo, delal pa je honorarno tudi v šolski zdravstveni ambulanti v Kranjski Gori in na zobni polikliniki v Ljubljani. Izpopolnjeval se je v Zurichu, Baslu, Bernu, Essnu in Hamburgu. S svojimi referati se je udeležil kongresov in strokovnih stomatoloških sestankov v Zagrebu, Gradcu, Ljubljani, Bad Ausseeju, Mariboru, Bagdadu in Portorožu.

Poglabljal se je v probleme snemne protetike, proučeval je biološke osnove, psihologijo protetičnega pacienta, odnose med protetiko in drugimi vejami stomatologije, fiziologijo in patologijo čeljustnega sklepa ter njeno odvisnost od porušenega ravnovesja stomatognatnega sistema. Izdelal je večdelne pripomočke, ki se uporabljajo pri izdelavi protez in tudi večdelne proteze. Za godbenike na pihala s totalnimi protezami je napravil stabilizacijski pripomoček, ki omogoča opravljanje poklica. Napisal je več skript in strokovnih člankov.

LIT.: *Slovenski biografski leksikon*, 4. knjiga (Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti Ljubljana 1980–91), str. 573

Zgodovinski arhiv Celje (ZAC), Reg. Gimnazija Celje, fasc. 14, razredni katalog/redovalnica za leta 1918–21

Univerza v Ljubljani, II, III/2; Obj. Univ. v Lj. 1959, št.14, 56–7; 1960, št.20, 108–11; Bibl. fak. učiteljev in sodelavcev Med. fak. 1967–71, 1973, 79; L. Bleiweis, *ZobV* 1965, 287–8 in 1975, 79–80

Wolf Anton
*19. 1. 1802, Šempeter †26. 4. 1871, Kristan Vrh
leksikograf

Gimnazijo je obiskoval v Celju, nato pa je odšel študirat filozofijo in teologijo v Gradec in kasneje v Celovec. Služboval je kot kaplan v Rogaški Slatini, od leta 1832 pa je bil župnik v Kristan Vrhu, kjer je ostal vse do svoje smrti. Postal je član štajerske akademije, ki si je za nalogo postavila izdelati ilirski slovar, v katerem bi svoje mesto dobila tudi slovenščina. Vse gradivo so člani akademije oddali Slovenskemu društvu v Ljubljani in je bilo kasneje uporabljeno pri Cigaletovem nemško-slovenskem slovarju.

Wolf je nabiral ljudske pesmi za Stanka Vraza in poskrbel za to, da so vasi njegove fare dobile urejena slovenska imena. Zaslužen je bil tudi za razvoj šole na Kristan Vrhu, kot gospodar pa je zasadil tudi veliko novih vinogradov. 1848. je bil predlagan tudi za kandidata v državni zbor.

LIT.: *Slovenski biografski leksikon*, 4. knjiga (Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti Ljubljana 1980–91), str. 713, 714

R. matice (župni urad Šempeter); Orožen VI, 144; VII, 298; P. Strmšek, Medvedovo selo, 1936, 28; S 1939, 276–9, 296; E. Bojc, ČZN 1974, 335

Zdolšek Josip

*15. 1. 1876, Ponikva pri Šentjurju, †4. 6. 1932, Vransko
pravnik

Osnovno šolo je obiskoval na Vranskem, gimnazijo pa v Celju, kjer je leta 1901 maturiral. Pravo je študiral v Gradcu, sodno prakso opravil v Celju, nato pa delal pri okrajnem sodišču v Mariboru in Gornjem gradu. Leta 1911 je bil imenovan za sodnega predstojnika in okrajnega sodnika na Vranskem, dobil naziv sodnega svetnika in tu služboval do smrti.

V dotlej nemško uradovanje na sodišču na Vranskem je uvedel slovenščino in sploh ščitil slovenske interese. Bil je znan kot izvrsten pravnik.

V Slovenskem pravniku je leta 1925 objavil razpravi: *O potrebi, da se dopolni cesarski ukaz o obnavljanju in popravljanju mej in Kolizija med podpisani o službenih pogodbah med gospodarji.*

LIT.: *Slovenski biografski leksikon*, 4. knjiga (Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti Ljubljana 1980–91), str. 781

Rojstne matice (ž. urad Ponikva); Pol stoletja 77: S 1932, št. 127

Zidanšek Aleksander
*1965, Celje
atomski fizik

Po opravljeni maturi na celjski gimnaziji leta 1983 in diplomi iz fizike je leta 1995 doktoriral iz fizike na Fakulteti za naravoslovje in tehnologijo Univerze v Ljubljani. Podoktorsko se je izpopolnjeval s Fulbrightovo štipendijo na Montana State University. Je izredni profesor za fiziko na Pedagoški fakulteti Univerze v Mariboru, kjer predava predmete Teorijska fizika, Numerične metode v fiziki in Modelska fizika in tudi znanstveni sodelavec Instituta "Jožef Stefan". Predaval je že tudi mnogo drugih predmetov. V medfakultetnem študijskem programu Uporabne fizike sodeluje kot sonosilec predmeta Fizikalno-tehniške meritve.

Raziskovalno deluje na področju fizike kondenzirane materije. Z metodami jedrske magnetne resonance in rentgenskega sipanja proučuje predvsem lastnosti tekočih kristalov in bioloških sistemov. Je član International Liquid Crystal Society in DMFA. Sodeloval je pri mnogih objavah (*Meschia, NMR and X-ray diffraction study of pseudo-one-dimensional...*, *Smectic ordering of octylcyanobiphenyl confined to control porous glasses*, *Influence of surface treatment on the smectic ordering within porous glass*).

LIT.: <http://www.fg.uni-mb.si/research/fizika/zidansek.htm>
<http://www.aktivnaslovenija.si/portal/odbor/08-zidansek.jpg> (slika)

Zidanšek Josip

*23. 2. 1883, Špitalič pri Slovenskih Konjicah, †27. 1. 1944, Špitalič
agronom, zootehnik

Osnovno šolo je obiskoval v Špitaliču in v Slovenskih Konjicah, klasično gimnazijo pa v Celju (1894–96) ter Mariboru (1896–1902). Diplomiral je leta 1907 na Visoki šoli za kmetijstvo in gozdarstvo na Dunaju. Po opravljeni praksi v Slovenskih Konjicah je sprva poučeval na kmetijskih šolah v Gorici in Šentjurju. Med 1. svetovno vojno je bil mobiliziran in v Galiciji težko ranjen. Po vojni je delal v kmetijskih upravnih službah. Bil je tudi glavni živinorejski inšpektor pri ministrstvu za kmetijstvo ter načelnik kmetijskih oddelkov velikega županstva v Mariboru in banskih uprav v Ljubljani in Banjaluki. Ko je bil leta 1940 upokojen, se je vrnil v rodni kraj.

Najprej se je ukvarjal s splošnim kmetijstvom, a se je pozneje specializiral za živinorejo. Bil je prvi slovenski zootehnik, ki je uvedel selekcijo domačih živali po genetskih in fenotipskih lastnostih ter proizvodnih sposobnostih. Prizadeval si je za vzrejo plemenskih živali, za boljše pridelke krme in za vzrejo štajerske kokoši. Objavil je precej strokovnih členkov, ki jih je objavljaval v revijah in časnikih, kot so bili: Slovenski gospodar, Gospodarski glasnik, Naše gorice, Slovenski narod ...

LIT.: *Enciklopedija Slovenija*, 15. zvezek (Ljubljana: MK, 2000), str. 180

Slovenski biografski leksikon, 4. knjiga (Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti Ljubljana 1980–91), str. 805–806

M. Markelj, DL, 1975, št. 50; Slovenska književnost, 1982; J. Simončič in I. Zoran, DL, 1983, št. 8; S. Dokl, Delo, 1983, št. 81; Intervju: KG, 1975, št. 44 (B. Ajdič)

Zidar Milovan
*6. 8. 1931, Lemberg pri Šmarju
agronom in politik

Osnovno šolo je obiskoval v Lembergu, meščansko šolo in gimnazijo pa v Celju (maturiral je leta 1950). Leta 1956 je diplomiral na Fakulteti za agronomijo, gozdarstvo in veterinarstvo ter leta 1962 na Visoki šoli za politične vede, sociologijo in novinarstvo v Ljubljani končal še prvo stopnjo politologije. Najprej je bil zaposlen pri Zadružni zvezi v Celju, nato je v letih 1957–60 vodil kmetijsko pospeševalno službo v Slovenskih Konjicah. Delal je tudi v Kmetijski gozdarski zbornici v Celju, v letih 1962–69 pa je bil direktor Kmetijskega kombinata Žalec. Bil je predsednik komiteja za kmetijstvo in kasneje tudi republiški sekretar za kmetijstvo in gozdarstvo v izvršnem svetu Skupščine socialistične republike Slovenije (1969–78). V letih 1978–82 je bil predsednik zveznega komiteja za kmetijstvo, nato v letih 1983–88 veleposlanik SFRJ na Madžarskem, od leta 1988 do 1990 predsednik Republiškega družbenega sveta za gospodarski razvoj in ekonomsko politiko in v letih 1991–92 direktor Inštituta za hmeljarstvo in pivovarstvo v Žalcu.

Začel je uvajati celostno modernizacijo slovenskega kmetijstva in vodil akcijo za obvezno starostno zavarovanje kmetov. Začrtal je dolgoročno perspektivo o pridelovanju hrane v državi. O razvoju kmetijstva in agrarni politiki je pisal v časopisje *Komunist (Človek, delo in delitev)*, *KG (Zakon o združevanju kmetov)*, *Občan (Uresničevanje ustavnih funkcij občin v kmetijstvu)*, *Sodobno kmetijstvo (Uresničevanje nalog srednjeročnega načrta)*, *Delo (Socialni in ekonomski interes kmetijstva)*.

Za svoje delo je prejel številna odlikovanja (red dela z zlatim vencem, zaslug za narod s srebrnim vencem in republike s srebrnim vencem, priznanje IHB, Jesenkovo priznanje ...)

LIT.: *Enciklopedija Slovenija*, 15. zvezek (Ljubljana: MK, 2001), str. 181

Slovenski biografski leksikon, 4. knjiga (Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti Ljubljana 1980–91), str. 808

Deset let FAGV 1947–57, 1958, 74; KG 1969, št. 16; Delo 1983, št. 218; Ko je ko u Jugoslaviji, Beograd, 1970; Spominski zbornik Biotehniške fakultete 1947–82, 1982, 144; Med Bočem in Bohorjem, 1984, 868

Zupan Anton
*13. 1. 1843, Vransko, †7. 7. 1894, Vransko
stenograf

Gimnazijo je obiskoval v Celju, kjer je leta 1864 tudi maturiral. Ves čas se je vzdrževal z inštrukcijami, nato pa se je zaposlil v knjigovodstvu premogokopne družbe v Zagorju. Ko se je vrnil na Vransko, se je začel preživljati z zemljemerskimi meritvami pri razmejevanju zemljišč, pomagal je v pravnih zadevah pri pisanju pogodb, pritožb itd. Večino svojega časa je posvetil študiju stenografije. V svoji stroki je bil razgledan, kljub temu pa mu je manjkalo filološkega znanja. Neomajno je vztrajal pri napačnih jezikovnih sklepanjih in prihajal v nasprotje s pravili slovenskega jezika.

Svojo izvorno stenografijo, katero je sestavil že v gimnazijskih letih, a se zaradi nepraktičnosti ni uveljavila, je objavil v prilogi listov *Stenograf*. Sodi med prve večje slovenske stenografe. Imel je večjo strokovno knjižnico in korespondenco, napisal pa je tudi več strokovnih člankov.

LIT.: *Slovenski biografski leksikon*, 4. knjiga (Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti Ljubljana 1980–91), str. 866, 867

Zgodovinski arhiv Celje (ZAC), Reg. Gimnazija Celje, fasc. 20, katalog za leta 1863–65

R. in m. matice Vransko (DAS); Slovanski svet 1893, 133; 1894, 439; Tesnopisne listy 1894/5, 4–5; S. Miholić, *Archiv f. Stenographie* (Berlin) 1903, 30; R. Binter, *Stenograf*, 1927/8, 62; A. Bolhar, Anton Bezenšek, 1934, 165–6; R. Rakuša, *Od hieroglifov do slovenske stenografije*, 1967, 91–3, 145; A. R. Legat, *Časopis za zgodovino in narodopisje* 1971, 262–93

Žagar Marjan
*21. 3. 1920, Celje, †11. 12. 1980 Ljubljana
geograf

Gimnazijo je obiskoval v Celju, leta 1940 pa je končal učiteljsiše v Mariboru. Med 2. svetovno vojno je bil sprva v ujetniškem taborišču v Berlinu, nato pa kot aktivist OF zaprt v Begunjah na Gorenjskem. Od začetka leta 1944 je bil borec kozjanskega odreda. V letih 1946–48 je bil svetnik ministrstva za prosveto Ljudski republiki Albaniji, v času spora z Informbirojem 2 leti v zaporu, nato pa je poučeval v Šmarju pri Jelšah in Celju. Diplomiral je leta 1955 in doktoriral leta 1964 iz geografije na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Od leta 1958 je služboval na FF v Ljubljani, od leta 1980 kot redni profesor za geografijo razvitega sveta in metodiko geografskega pouka. V letih 1965–66 se je izpopolnjeval na Sorboni v Parizu in v letih 1972–73 v Londonu, predaval pa po univerzah v Minsku (1971) in Simferopolu na Krimu (1972).

Proučeval je regionalnogeografske značilnosti podeželja in poplavnih območij, naravne nesreče in izrabo kvartarnih usedlin. Bil je pobudnik in utemeljitelj študija geografije turizma in geografije prometa na FF v Ljubljani. Napisal je knjigo *Analiza prometnega omrežja v geografiji* (1979). Razprave in članke je objavljial v časopisih *Gospodarski vestnik*, *Geografski zbornik*, *BiolV*, *Geographica Slovenica* in v zbornikih. Nazadnje se je ukvarjal z metodiko in didaktiko geografskega pouka. Bil je predsednik slovenskega (od 1969) in jugoslovanskega gibanja *Znanost mladini*, od 1975 pa Unescove organizacije za izvenšolske znanstvene dejavnosti. Kot sodelavec, raziskovalec, pedagog in znanstvenik je pomembno vplival na razvoj geografske teorije in na njene aplikacije. Leta 1979 je dobil Žagarjevo nagrado.

LIT.: *Enciklopedija Slovenija*, 15. zvezek (Ljubljana: MK, 2001), str. 283

Slovenski biografski leksikon, 4. knjiga (Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti Ljubljana 1980–91), str. 925, 926

Ulj II, III/1; NRazgl 1976, 331; I. Gams, *Gospodarski vestnik*, 1981, 153–155; I. Gams, *Med Bočem in Bohorjem*, 1984, 836–837

Župnek Franc
*5. 12. 1860, Šedina pri Dramljah, †13. 5. 1938 Ljubljana
pravnik

Gimnazijo je obiskoval v Celju (1876–83), pravo pa je študiral v Gradcu. Služboval je kot odvetniški pripravnik pri E. Devu v Postojni (1888–89) in J. Serencu v Celju (do okt. 1889). Nato je stopil v konceptno službo pri deželni vladi v Ljubljani, bil februarja 1890 premeščen k okrajnem glavarstvu v Logatec in tu postal decembra provizorni, avgusta 1893 definitivni vladni koncipist, aprila 1895 pa okrajni komisar. Oktobra leta 1895 je prestopil k deželni komisiji za agrarne operacije na Kranjskem in bil novembra 1895 imenovan za lokalnega komisarja z uradnim okolišem Notranjsko. Decembra leta 1900 je postal vladni tajnik. V »cerkniški aferi« je prišel navzkriž z agrarnimi interesenti in bil leta 1905 premeščen nazaj k deželni vladi v Ljubljano, kjer je ostal do 1907., ko je bil postavljen za vodjo okrajnega glavarstva v Črnomlju, leta 1909 pa za okrajnega glavarja v Radovljici. Ker je med 1. svetovno vojno ščitil prebivalstvo pred vojaškimi rekvizicijami, je prišel navzkriž z vojnimi oblastmi in bil 1916 premeščen k deželni vladi v Ljubljano. Po zlomu Avstrije ga je deželna vlada za Slovenijo imenovala za vladnega svetnika in mu poverila vodstvo politične izpostave v Borovljah., marca 1919 pa je prevzel v Cerknici vodstvo politične izpostave, ki je bila ustanovljena zaradi italijanske zasedbe Logatca. Avgusta 1919 je bil premeščen k deželni vladi v Ljubljani in vodil oddelek za notranje zadeve do upokojitve leta 1924.

Bil je pobudnik mnogih javnih del, ki bi prinesla velike koristi, če bi bila izvedena. Tako je npr. leta 1900 na lastne stroške izdelal načrte za kraški vodovod, ki bi ga napeljali iz studencev pod Nanosom. V ta namen je bil ustanovljen tudi konzorcij. Avstrijska vlada je z izvedbo odlašala vse do izbruha vojne, kasneje so ga zgradili Italijani, precej po Župnekovih načrtih. Tudi v Radovljici si je prizadeval za napredek kraja, bil je glavni iniciator blejskega vodovoda in s tem položil temelj za letoviški razvoj. Načrtoval je prestavitev okrajne ceste Podvin–Radovljica, zaježitev Savice (pri Sv. Janezu), s čimer bi se dvignila gladina Bohinjskega jezera in bi se vodni padec lahko izkoristil za električno centralo. Opozarjal je deželno vlado in pristojna ministrstva na pomen Pokljuke, Rudnega polja in Mrzlega studenca za turizem in klimatsko zdravljenje ter zahteval izgradnjo ceste na Pokljuko. O tem je pisal v časopisih Jutranje novosti in Planinski vestnik.

Njegova velika ljubezen so bili železniški projekti. Pripravil je načrte za varianto Semič–Črnomelj–Metlika in z njimi tudi prodril. Tako je njegova zasluga, da je danes Črnomelj direktno povezan z Novim mestom. Leta 1922 je načrtoval zvezo kočevske železnice z morjem, 1930. najkrajšo železniško zvezo Slovenije z morjem. O tem je pisal v Slovenskem narodu in Slovencu.

V vladnih krogih ni bil posebno priljubljen, ker je bil preveč iniciativen in samosvoj, ljudstvo pa ga je vzljubilo in ga v mnogih slovenskih občinah imenovalo za častnega člana.

LIT.: *Slovenski biografski leksikon*, 4. knjiga (Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti Ljubljana 1980–91), str. 1042, 1043

6. OPOMBA

Kot smo že omenile, so podatki o šolanju v Enciklopediji Slovenije precej skopi, zato smo kar nekaj posameznikov izbrale na slepo in nato iskale natančnejše podatke v arhivu, kar nam je zagotovo vzelo največ časa. Poleg tega se zavedamo, da obstaja možnost, da smo morda kljub trudu in natančnosti spregledale kakšnega pomembnega posameznika. Preglavice nam je povzročala tudi skoraj neberljiva pisava nekaterih profesorjev ter nemško ali latinsko zapisana imena dijakov.

Za nekatere opisane znanstvenike je zelo težavno ugotoviti natančne podatke o letih, ko so obiskovali sedanjo I. gimnazijo v Celju, zato je pri takšnih znanstvenikih ta podatek izpuščen.

Težave smo imeli tudi z iskanjem literature o nekaterih bivših dijakih, saj njihovi podatki niso omenjeni v leksikonih in enciklopedijah. V tem primeru smo si pomagale z internetnimi stranmi.

Zapleti so nastali tudi pri ugotavljanju rojstnih podatkov nekaterih posameznikov, kar je predvsem posledica pomanjkanja natančnih virov. Pri omenjenih osebah le-ti podatki v raziskovalni nalogi žal niso navedeni.

Pri delu nas je motila tudi razpršenost podatkov, zato se je naše vračanje v knjižnico ponavljalo iz dneva v dan.

Večjih sprememb v raziskovalnem načrtu nismo izvedle, saj le-teh po našem mnenju ni bilo potrebno.

Pri raziskovanju smo naleteli na zanimiv podatek. Eden izmed bivših dijakov naše gimnazije, Ivan Mlinar, je ob 150-letnici celjske gimnazije v svoji razpravi, objavljeni v Celjskem zborniku 1958, zbral podatke o bivših profesorjih in dijakih, le v manjšem obsegu. V pomoč nam je bilo tudi delo Janeza Cvirna in Antona Šepetavca *180 let celjske gimnazije (Nekateri bivši dijaki in profesorji s celjske gimnazije)*, ki je v broširani obliki izšlo leta 1989, prinaša pa leksikonsko zasnovano populacijo nekdanjih uglednih gimnazijcev.

7. ZAKLJUČEK

Naloga je zgoščen pregled življenjepisov in del 99 uspešnih strokovnjakov, ki so svoja srednješolska leta preživljali na I. gimnaziji v Celju. Pri pregledovanju literature smo ugotovile, da bi naša raziskovalna naloga lahko obsegala veliko več strani, vendar pa bi pri tem zagotovo potrebovale več časa.

Osnovni cilj naloge je bil poiskati dijake, ki so skozi leta obiskovali I. gimnazijo v Celju, nato pa so se v svojem nadaljnjem življenju prelevili v uspešne in priznane strokovnjake. Resnici na ljubo: že sam izbor v tako pestri množici ljudi, ki jih je mogoče in tudi treba obravnavati v tako zasnovani nalogi, je trd oreh. Težko se je odločiti; noben izbor ni idealen, tudi še tako dober namen lahko povzroči krivice in pomisleke, češ, zakaj ta in zakaj ne oni.

Prav zato je treba naš izbor razumeti relativno: je, kakršen je, zagotovo pa bi bil lahko tudi drugačen. In ker je tak, ni dokončen; naravnost vabi k dopolnitvi, k poglobitvi, razširitvi, izboljšanju.

Svojega raziskovanja torej ne razumemo kot nekaj, kar se je z nami začelo, in še manj kot nekaj, kar se z nami končuje. Razumemo ga zgolj kot vzpodbudo za podobna dejanja, to pa je navsezadnje pravo bistvo raziskovanja.

In na čem je temeljilo naše raziskovanje? Predvsem je treba reči, da ni bilo dirigrano; mentor se v naš izbor namerno ni vtikal, saj je tudi njega zanimalo, kako se bomo kot dijakinje iz svoje mladosti, izkušenj in časovne distance, odločile, koga bomo in koga ne uvrstile na seznam zanimivih, spoštovanja vrednih.

Svoje raziskovanje smo tako utemeljile na prebiranju enciklopedij, leksikonov, internetnih člankov in časopisov. Pregledale in prebrale smo tudi nekaj zgodovinske in literarnozgodovinske razprave o prvi celjski gimnaziji spod peresa Franceta Jesenovca, Božene Orožen, Janeza Cvirna, Igorja Grdine in Antona Šepetavca. Kot je prav in se spodobi, pa se nismo izognile niti pregledu arhivskih listin, ki so povezane z našo gimnazijo vse od njene ustanovitve, kar je bilo za nas še posebej vznemirljivo doživetje.

Izsledki takega raziskovanja so nas presenetili, saj si sprva nismo predstavljale, da je tako veliko dijakov, ki so obiskovali celjsko gimnazijo, uspelo na tako različnih področjih – od umetnosti do znanosti, od denimo fizike, elektrotehnike in jezikoslovja do glasbe in diplomacije. Vendar je prav to še en trden dokaz, da je gimnazija kot šola skozi svojo dolgo zgodovino vedno bila vzgojno-izobraževalna ustanova, ki je omogočala najširše možno znanje in razgledanost.

Naša hipoteza, ki trdi, da z ene najstarejših slovenskih gimnazij, današnje I. gimnazije v Celju, prihaja veliko uspešnih in strokovno usposobljenih ljudi, je potrjena. Sklepi, ki smo jih v uvodu podale, so se izkazali za resnične, saj smo pri raziskovanju naletele na res mnoge pomembne in uspešne bivše dijake.

Ugotovile pa smo tudi, da so kljub uspešnosti mnogi strokovnjaki v Sloveniji skoraj nepoznani. Nekatere izmed njih so mnogo bolj cenili v tujini kot pa doma.

Zavedamo se, da smo s to raziskovalno nalogo obudile v spomin samo peščico vseh, ki bi si to zaslužili. V nasprotnem primeru bi naša raziskovalna naloga namreč postala pravi leksikon, kar pa je – resnici na ljubo – v malem najbrž že zdaj.

Naša raziskovalna naloga je le kapljica v morje. Upamo, da se bo v prihodnosti našel kdo, ki se bo še bolj poglobil in nadaljeval naše delo ter raziskal še nepoznano. Menimo, da se za šolo s tako dolgo zgodovino spodobi, da ima pregled nad uspešnimi bivšimi dijaki, saj je najbrž imela tudi sama precej zaslug za njihov uspeh.

8. VIRI IN LITERATURA

- Bajt Drago, *Slovenski kdo je kdo* (Ljubljana : Nova revija, 1999)
- Cvelfar Bojan, *Znameniti Celjani* (Celje: Fit Media, 2004)
- Cvirn J., Šepetavc A., *180 let celjske gimnazije* (Celje: Srednja družboslovna šola Celje, 1989)
- Cvirn Janez, *Celjsko gimnazijsko vprašanje*, Celjski zbornik (Celje, 1986), str. 229–250
- *Enciklopedija Slovenije*, 1-15 (Ljubljana: MK, 1987–2001)
- Kobal Edvard, *Strast po znanju in spoznavanju* (Ljubljana: Slovenska znanstvena fundacija, 2003)
- Mlinar Ivan, *150 let I. gimnazije v Celju* (Celje, 1958)
- *Slovenski biografski leksikon*, 1-4 (Ljubljana: Zadruga gospodarska banka, 1325–32, 1933–52; Ljubljana. Slovenska akademija znanosti in umetnosti, 1933–52, 1960–71, 1980–91)
- Internetne strani (navedene tekom naloge)
- Zgodovinski arhiv Celje (ZAC), Reg. Gimnazija Celje:
  - fasc. 1, gimnazijska kronika 1809–90, gimnazijska matrika 1809–51
  - fasc. 2, seznam izdanih spričeval učencem 1831–50
  - fasc. 3, statistični pregled dijakov 1809–62, seznam vpisanih učencev 1867–80, razredni dnevnik 1927–28
  - fasc. 4, razredni katalogi/redovalnice za leta 1887–88, 1895–98
  - fasc. 5, razredni katalogi/redovalnice za leta 1898–1900
  - fasc. 6, razredni katalogi/redovalnice za leta 1900–03
  - fasc. 7, razredni katalogi/redovalnice za leta 1903–05
  - fasc. 8, razredni katalogi/redovalnice za leta 1905–07
  - fasc. 9, razredni katalogi/redovalnice za leta 1907–08
  - fasc. 10, razredni katalogi/redovalnice za leta 1908–10
  - fasc. 11, razredni katalogi/redovalnice za leta 1911–12
  - fasc. 14, razredni katalogi/redovalnice za leta 1918–21
  - fasc. 20, katalogi za leta 1863–65
  - fasc. 22, katalogi za leta 1868–69
  - fasc. 31, katalogi/višja gimnazija za leta 1898–99
  - fasc. 32, katalogi/gimnazija za leta 1899–1902
  - fasc. 38, katalogi/gimnazija za leta 1910–12
  - fasc. 41, katalogi/gimnazija za leta 1916–18
  - fasc. 43, vpisnice za leta 1921–24
  - fasc. 44, vpisnice za leta 1924–27
  - fasc. 46, vpisnice za leta 1929–31
  - fasc. 53, vpisnice za leta 1938–39
  - fasc. 61, vpisnice za leta 1941–42
  - fasc. 66, razrednice za leta 1944–45